

HERØY KOMMUNE
HERØY KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utval: Komite for helse og omsorg
Møtestad: Møterom Tenestekoordinering Herøy omsorgssenter
Dato: 29.11.2018
Tid: 15:00

Melding om forfall til tlf. 70081300.

Forfall til møter i kommunale organer skal vere gyldig i hht. Lov om kommuner og fylkeskommuner § 40, nr. 1.

Varamedlemer som får tilsendt sakliste, skal ikkje møte utan nærare innkalling.

Fosnavåg, 22.11.2018

Bjørn Otterlei
leiar

SAKLISTE:

Saksnr	Innhold
PS 37/18	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 38/18	Protokoll frå førre møte
PS 39/18	Referatsaker
PS 40/18	Kommunedelplan for helse og omsorg - utlegging til offentleg ettersyn
PS 41/18	Budsjett 2019 og Økonomiplan 2019-2022 - Tredje handsaming
PS 42/18	Innføring av avgift for sal av tobakksvarer i Herøy kommune

Referatsaker:

RS 11/18	Rutine for høyring av råd og komitear i plansaker
RS 12/18	Møteplan 2019

PS 37/18 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 38/18 Protokoll frå førre møte

PS 39/18 Referatsaker

Helse og omsorg

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	RRK	Arkivsaknr:	2017/1545
		Arkiv:	141

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
40/18	Komite for helse og omsorg	29.11.2018
	Formannskapet	12.12.2018

KOMMUNEDELPLAN FOR HELSE OG OMSORG - UTLEGGING TIL OFFENTLEG ETTERSYN

Tilråding:

Formannskapet vedtek at kommunedelplan for Helse og omsorg vert lagt ut til offentlig ettersyn i 8 veker i medhald av plan- og bygningslova § 11-14.

Særutskrift:

Vedlegg:

Vedlegg

1 Kommunedelplanen utkast

Samandrag av saka:

Helse og omsorgsplanen har til hensikt å gi Herøy kommune ei ny retning i utviklinga av tenestetilbodet. Vi skal i større grad enn tidlegare sjå heile livsløpet til innbyggjaren, og fokus på samordna, integrerte og heilskaplege tenester vil vere særskild viktig og naudsynt. Dette vil mellom anna innebære at innbyggjaren vert gitt større moglegheit for å ta ansvar for eige liv og eiga helse, samstundes som kommunen må leggje betre til rette for å støtte opp under innbyggjarane sine eigne initiativ, til helsefremmande aktivitet og frivillig arbeid.

Saksopplysningar:

Formålet med kommunedelplanen for helse og omsorg er å vere eit overordna styringsverktøy for utviklinga i sektoren for helse og omsorg i Herøy kommune. Planen angir kva strategi kommunen har for framtidens tenester i sektoren. Strategien har betydning for utvikling og prioritering av tenester og bygg, som skal konkretiserast i handlingsplanar, årsplanar og budsjettdokument.

Planen vektlegg korleis kommunen bør møte utfordringar innan forventa folkevekst, alderssamansetning og nasjonale utviklingstrekk for helse- og omsorgstenester gjennom heile livsløpet. Planen peiker på kva betydning digitaliseringa vil få for utviklinga av velferdstenester. Planen peiker også på korleis kommunen skal utvikle gode og heilskaplege tenester, med riktig dimensjonering, tilbod og kvalitet på tvers av fagområda, og i samarbeid med pasientar/brukarar sett i lys av forventa utvikling. Kommunedelplanen skal fungere som eit overordna styringsverktøy til andre temaplanar brukte i helse og omsorgssektoren. Dessutan skal den understøtte kommuneplanen sin overordna visjon og målsettingar.

Planen viser eit taktskifte i ressursinnsatsen frå reoperasjon og behandling til førebyggjande arbeid på nye tenesteområder, tidleg innsats og ei meir aktiv pasient og brukarrolle.

Planen har eit tidsperspektiv på 8 år, og ein handlingsdel for dei komande fire åra. Handlingsdelen skal reviderast kvart år i samband med økonomiplanen og handlingsprogram. Planen skal vere eit verktøy både for det daglege og langsiktige arbeidet i tenestene, og skal vere eit konkret arbeidsverktøy der ein kan sjå samanhengar i staden for enkeltsaker. Planen dannar utgangspunkt for verksemdplanar på avdelings- og seksjonsnivå.

Det har vore brei involvering i prosessen med å utarbeide ny kommunedelplan. Styringsgruppa har bestått av politisk komitè for helse og omsorg, i lag med ein representant frå eldrerådet, ein frå rådet for menneske med nedsett funksjonsevne og ein frå ungdomsrådet i Herøy kommune.

Prosjektgruppa har bestått av kommunalsjefen si leiargruppe, kommuneoverlege, leiar og nestleiar i helse og omsorgskomitèen og hovudtillitsvalde og hovudverneombod.

Temabaserte arbeidsgrupper har vore breitt samansett av fagpersonar internt, inklusive tillitsvalde og verneombod. Arbeidsgruppene har både gjennomført brukarintervju, køyrt brukarundersøkingar på heimeside og sosiale medium, og tatt kontakt med nøkkelpersonar frå frivillig arbeid og andre sektorar.

Undervegs i prosessen har vi hatt bistand av ressursenteret for omstilling (RO), som både har leia oss gjennom ein «framtidswerkstad» og fylgt oss i prosessarbeidet.

Vurdering:

Utkastet til kommunedelplan vert vurdert som klart til å bli lagt ut til offentleg ettersyn. Sidan ein høyringsfrist på 6 veker vil inkludere julehøgtida, har vi forlenga høyringsfristen med 2 veker.

Konsekvensar for folkehelse:

Kommunedelplanen er ein viktig del av folkehelsearbeidet i kommunen. Den førebyggjande tankegangen har vore styrande for arbeidet med planen.

Konsekvensar for drift:

Nokre av tiltaka i planen legg opp til ei ny, utvida eller endra drift, det er likevel slik at dette må ein komme tilbake til og konkretisere ved innarbeiding i budsjett- og økonomiplan.

Konklusjon:

Rådmannen rår til at Formannskapet legg kommunedelplanen ut til offentleg ettersyn i 8 veker i medhald av plan- og bygningslova § 11-14.

Fosnavåg, 14.11.2018

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Renathe Rossi-Kaldhol
Kommunalsjef helse og omsorg

Sakshandsamar: Renathe Rossi-Kaldhol

HERØY KOMMUNE
HERØY KOMMUNE

KOMMUNEDELPLAN

HELSE OG OMSORG

SAMMENDRAG

Kommunedelplanen for helse og omsorg er eit heilskapleg og forpliktande styringsdokument, som skal vere retningsgivande, og vise dei strategiske grepa som er naudsynte for å møte dei utfordringane som Herøy kommune vil møte.

HERØY KOMMUNE
HØYRINGSUTKAST

Innhold

Forord.....	3
1. Innleiing.....	4
1.1 Behovet for endring - frå mottakar til aktiv deltakar	4
1.2 Målet med planen	5
1.3 Målgruppe	6
2. Rammer og føringar	7
2.1 Dagens organisering	7
2.2 Føringar og utviklingstrekk	8
2.3 Sentrale utfordringar i Herøy kommune	12
2.4 Framtidas omsorgstenester- bruk av velferdsteknologi i Herøy kommune	15
2.5 Digital samhandling gjennom helseplattform	17
2.6 Scenario- eit mogleg Herøysamfunn i 2027	17
3. Visjon og mål	18
4. Seks satsingsområde	20
4.1 Brukarmedverknad.....	20
4.2 Aktivitet og frivilligheit	21
4.3 Førebygging	22
4.4 Meistring	23
4.5 Kunnskap og kompetanse i tenesta.....	23
4.6 Heilskap	24
5. Handlingsplan for perioden 2019 – 2022	26

**Det er den draumen me ber på
at noko vedunderleg skal skje.
at det må skje-
at tidi skal opna seg
at hjarta skal opna seg
at dører skal opna seg
at berget skal opna seg
at kjeldor skal springa-
at draumen skal opna seg.
at me ei morgonstund skal glida inn
på ein våg me ikkje har visst um.**

Olav H. Hauge

Forord

Helse- og omsorgsplanen har til hensikt å gi Herøy kommune ei ny retning i utviklinga av tenestetilbodet. Vi skal i større grad enn tidlegare sjå heile livsløpet til innbyggjaren, og fokus på samordna, integrerte og heilskaplege tenester vil vere særskild viktig og naudsynt. Dette vil mellom anna innebære at du som innbyggjar vert gitt større moglegheit for å ta ansvar for eige liv og eiga helse, samstundes som kommunen må legge betre til rette for å støtte opp under innbyggjarane sine eigne initiativ, til helsefremmande aktivitet og frivillig arbeid.

Som planen viser, vil Herøy ha ein stor vekst i tal på eldre. Dette er tilfelle, samstundes som nyare undersøkingar, både på landsbasis og i kommunen viser, at det er store utfordringar for barn og unge.

Vi skal vere ein god kommune for alle innbyggjarane, og styrke den førebyggjande innsatsen, for å oppnå helsegevinst. Dei førebyggjande prinsippa, som kommunen har lang og god erfaring med, i til dømes helsestasjon og skulehelsetenesta, vil vere ei rettesnor for det generelle førebyggjande arbeidet. Når du som innbyggjar opplever helseutfordringar, skal du få tilbod om tverrfaglege tenester, slik at utviklinga snur eller vert redusert tidleg. Vi skal fokusere på kva som er viktig for deg, for at du kan leve heile livet, slik du ønskjer det. Det er du som må ta ansvar for di helse. Tenestene skal bygge på din eigen motivasjon, og styrke dine eigne ressursar.

Dei aller fleste ønskjer å bu i eigen heim så lenge som mogleg. Det er viktig at du som innbyggjar tek ansvar for eigen busituasjon i alderdomen. Det vil likevel fortsatt vere behov for sjukeheimsplassar i åra som kjem. Desse vil bli meir spesialiserte, samstundes som det er behov for å utvikle fleire alternative butilbod kor du som innbyggjar kan bu, sjølv om du har behov for delvis eller heildøgns pleie og omsorg. Det er til dømes eit stort behov for gode, bemanna butilbod innan psykisk helse og rus.

Teknologiutviklinga vil bidra til at sjukdom vert oppdaga tidlegare, at vi kan førebygge betre, og at fleire vil kunne bu tryggare i eigen heim. På nokre områder vil velferdsteknologien vere ein vesentleg ressurs i tenestetilbodet til deg som innbyggjar. Ved å gjere seg nytte av teknologien på rett måte, kan vi frigjere menneskelege ressursar, som vi veit det kan verte knapt om i arbeidslivet.

Alle tenester skal ha høg fagleg kvalitet, basert på solid og rett kompetanse, om kva som fremjar helse og livskvalitet hos deg som innbyggjar. Samhandlingsreforma, ny kunnskap, nye oppgåver og nye behandlingsformer, vil gjere at vi treng meir spesialiserte tenester i kommunen. Kommunen må difor samarbeide nært med utdanningsinstitusjonar, spesialisthelsetenesta, andre kommunar og andre aktuelle aktørar, for å sørge for riktig og kontinuerleg kompetanseutvikling av våre medarbeidarar.

Utviklinga av helse- og omsorgsplanen har vore ein intens, tidskrevjande og lærerik prosess, men det viktigaste arbeidet startar med gjennomføring av alle dei ulike tiltaka i planen.

Takk til alle som har bidrege med utvikling av ny helse- og omsorgsplan for Herøy kommune 2019-2027.

Herøy xx.xx.2018

Olaus Jon Kopperstad

Rådmann

Renathe Rossi-Kaldhol

Kommunalsjef helse og omsorg

1. Innleiing

1.1 Behovet for endring - frå mottakar til aktiv deltakar

Mange av dei utfordringane vi står overfor i Herøy kommune dei neste åra, har vi til felles med resten av kommune-Norge. Psykisk helse, både blant barn og unge, vaksne og eldre, er og blir eit viktig tema i tida framover. Det er mange barn og unge som fell utafør og slit i det samfunnet dei lever i til dagleg. Fleire unge treng mykje hjelp for å takle kvardagen, samstundes som dei i stor grad ønskjer å styre den hjelpa dei har rett på.

Som i resten av Norge blir også herøyværingane eldre, og dei vert eldre «raskare» enn i resten av landet. Sjølv om ei aldrande befolkning ikkje er einstyddande med auka tenestebehov, vil talet på dei som mottek tenester auke fram mot 2030. Det er færre yrkesaktive per pensjonist. Dette kombinert med ein trøng kommuneøkonomi, inneber at tenesteproduksjon slik vi gjer det i dag, ikkje vil vere bærekraftig på sikt. Ressurssenteret for omstilling (RO) si analyse av Herøy kommune, syner at om vi driv som i dag i 2040, vil vi trenge om lag 100 millionar meir berre til eldreomsorga. Skal Herøy kommune, saman med resten av Norge, møte disse utfordringane, må det takast ein rekke grep.

For å skape ei *bærekraftig utvikling* for omsorgsfeltet, summerer St. Meld. 29 (2012–2013) Morgendagens omsorg hovedgrepa slik:

«I møte med morgendagens omsorgsutfordringer, blir det nødvendig å mobilisere samfunnets samlede omsorgsressurser og se nærmere på oppgavefordelingen mellom omsorgsaktørene. De offentlige omsorgstjenestene har vært i kontinuerlig vekst i flere tiår.

Med sikte på de demografiske utfordringer som venter oss for fullt om 10–15 år, bør denne veksten organiseres slik at den støtter opp under og utløser alle de ressurser som ligger hos brukerne selv, deres familie og sosiale nettverk, i nærmiljøet og lokalsamfunnet, i ideelle virksomheter og næringslivet som tar sin del av samfunnsansvaret.

Det vil kreve omstilling av den faglige virksomheten med større vekt på nettverksarbeid, tverrfaglig samarbeid, forebygging, tidlig innsats og rehabilitering. Det forutsetter også at folk tar ansvar for best mulig tilrettelegging av egen bolig, og at vi i fellesskap legger til rette de fysiske omgivelser slik at de blir tilgjengelige for alle og for alle generasjoner.»

I dette ligg det at helse- og omsorgstenesta i «morgondagen» vil ha ein annan form enn det vi tradisjonelt er vant til. Noko som på si side igjen – og for nokon brukargrupper – vil kunne opplevast som reduksjon i tenestetilbodet. Aktiv omsorg og kvardagsmeistring er sentrale omgrep i denne samanhengen. Korleis Herøy kommune skal snu fokuset frå mottakar til aktiv deltakar, kan du lese om i kapittel 4, satsingsområde.

Vidare legg regjeringa fokus på at framtidias helse- og omsorgsteneste skal utviklast saman med pasientar, brukarar og deira pårørande. Brukarane

skal få større innflytelse over eigen kvardag gjennom meir valfridom og eit større mangfald av tilbod. Målet er å skape ein helse- og omsorgsteneste som bidrar til at kvar einskild innbyggjar får ivaretatt sine grunnleggjande behov og får moglegheita til å leve eit aktivt og godt liv i fellesskap med andre. Pårande sin situasjon skal bli betra gjennom styrka tilbod om avlastning, støtte og fagleg rettleiing.

Sentralt i denne omstillinga står meistring, sjølvstende og god livskvalitet for den einskilde. Korleis Herøy kommune skal legge til rette for brukarmedverknad blir eit sentralt tema som du kan lese meir om under satsingsområde, og kvardagsmestring som tankesett og kvardagsrehabilitering som metode.

Helse og omsorg i Herøy kommune er samla om at målet med ny helse- og omsorgsplan er å utvikle ein helse- og omsorgsteneste som bidrar til best mogleg livskvalitet hjå den einskilde innbyggjar gjennom heile livsløpet, sjølv om livssituasjonen inneber bistand frå kommunen. Dette krev blant anna at vi støttar opp under størst mogleg oppleving av sjølvstende gjennom meistring av meningsfulle aktivitetar og deltaking i samfunnet. I tillegg krev det trygghet, både i heimen, i forhold til tenestene, og i møtet med samfunnet. Vi må derfor ha kunnskapsbaserte helse- og omsorgstenester, gode møteplassar og tiltak som skaper openheit og forståing hjå innbyggjarane og eit inkluderande samfunn generelt. Korleis vi skal lukkast i dette arbeidet, kan du lese om i handlingsdelen av kommunedelplanen.

1.2 Målet med planen

Formålet med kommunedelplanen for helse og omsorg er å vere eit overordna styringsverktøy for utviklinga i sektoren for helse og omsorg i Herøy kommune. Planen angir kva strategi kommunen har for framtidens tenester i sektoren. Strategien har betydning for utvikling og prioritering av tenester og bygg, som skal konkretiserast i handlingsplanar, årsplanar og budsjettokument.

Planen vektlegg korleis kommunen bør møte utfordringar innan forventa folkevekst, alderssamansetning og nasjonale utviklingstrekk for helse- og omsorgstenester gjennom heile livsløpet. Planen peiker på kva betydning digitaliseringa vil få for utviklinga av velferdstenester. Planen peiker også på korleis kommunen skal utvikle gode og heilskaplege tenester, med riktig dimensjonering, tilbod og kvalitet på tvers av fagområda, og i samarbeid med pasientar/brukarar sett i lys av forventa utvikling.

Kommunedelplanen skal fungere som eit overordna styringsverktøy til andre temaplanar brukt i helse og omsorgssektoren. Dessutan skal den understøtte kommuneplanen sin overordna visjon og målsettingar.

Planen viser eit taktskifte i ressursinnsatsen frå reperasjon og behandling til førebyggjande arbeid på nye tenesteområder, tidleg innsats og ei meir aktiv pasient og brukarrolle.

Planen har eit tidsperspektiv på 8 år, og ein handlingsdel for dei komande fire åra. Handlingsdelen skal reviderast kvart år i samband med økonomiplanen og handlingsprogram. Planen skal vere eit verktøy både for det daglege og langsiktige arbeidet i tenestene, og skal vere eit konkret arbeidsverktøy der ein kan sjå

samanhengar i staden for enkeltsaker. Planen dannar utgangspunkt for verksemdplanar på avdelings- og seksjonsnivå.

1.3 Målgruppe

Innbyggjarar

Alle innbyggjarane i kommunen vil i løpet av livet kome i kontakt med dei ulike delane i helse og omsorg. Planen seier noko om kva innbyggjarane kan forvente, korleis tenestene er utforma og korleis dei skal utviklast for framtida. Særleg viktig er fokuset på brukarmedverknad og satsinga på at brukarane av tenestene skal oppleve størst mogleg grad av meistring i eigne liv. Det er særst viktig å sette fokus på heilskapelege tenester.

Medarbeidarar i Herøy kommune

For å gi gode tenester er kommunen avhengig av kompetente og motiverte medarbeidarar. Alle tilsette må ha god kjennskap til kommunen sine tenester og ha ei felles forståing for tverrfaglege utfordringar og satsingsområde på tvers av sektorar, og kjenne dei langsiktige strategiane.

Eksterne samarbeidspartar

Spesialisthelsetenestene, frivillige organisasjonar, næringslivet og andre samarbeidspartnarar må kjenne til kommunen sine planar, og korleis samarbeidet kan utviklast til det beste for innbyggjarane og for å nå felles mål.

Politikarar

Planen vil med sine langsiktige strategiar, konkrete tiltak og prioriteringar vere eit viktig politisk styringsdokument for dei folkevalde i utvikling av tenester innan sektor helse og omsorg.

1.4 Planprosess

Tabellen under viser viktige milepelar i planprosessen.

Dato	Milepel
10. april 2018	Vedtak planprogram
Mai- november 2018	Prosess innhald
17. desember 2018	Framlegg til kommunedelplan sendt på høyring
10. Februar 2019	Høyringsfrist
Mars- April 2019	Vedtak kommunedelplan

Det har vore brei involvering i prosessen med å utarbeide ny kommunedelplan. Styringsgruppa har bestått av politisk komitè for helse og omsorg, i lag med ein representant frå eldrerådet, ein frå rådet for menneske med nedsett funksjonsevne og ein frå ungdomsrådet i Herøy kommune.

Prosjektgruppa har bestått av kommunalsjefen si leiargruppe, kommuneoverlege, leiar og nestleiar i helse og omsorgskomiteèn og hovudtillitsvalde og hovudverneombod.

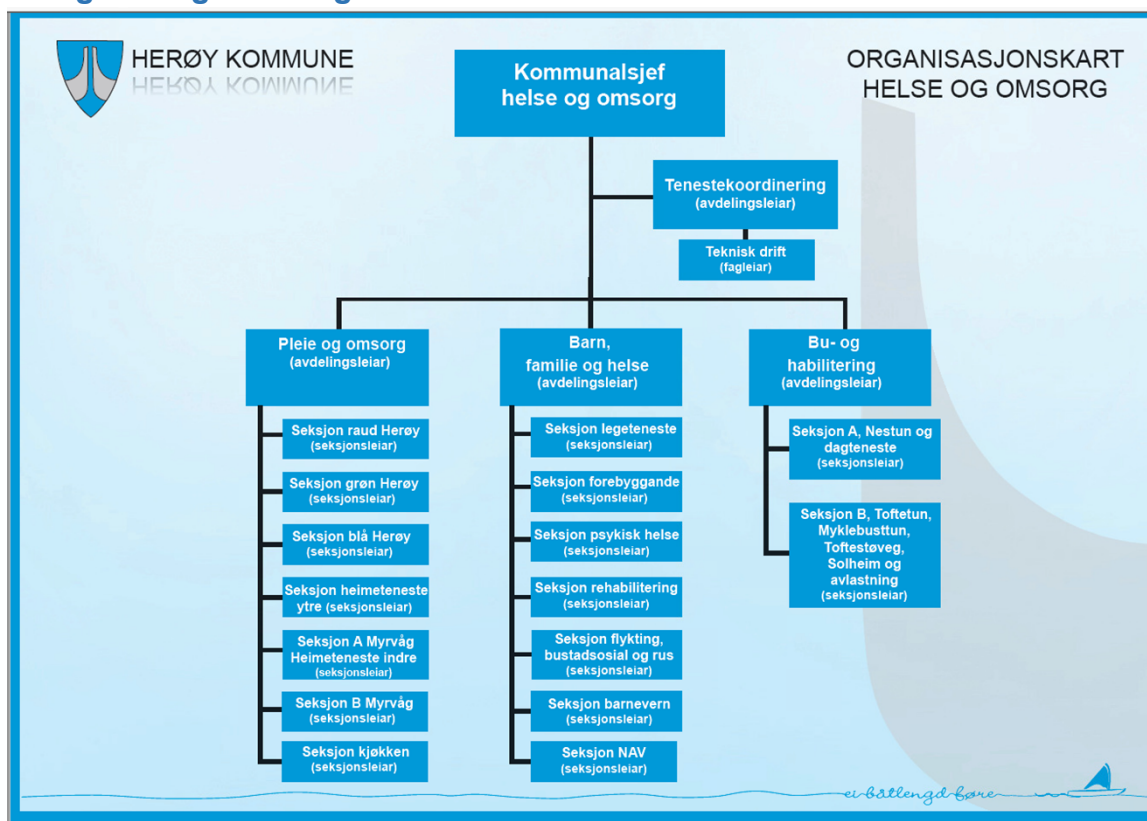
Temabaserte arbeidsgrupper har vore breitt samansett av fagpersonar internt, inklusive tillitsvalde og verneombod. Arbeidsgruppene har både gjennomført brukarintervju, køyrt brukarundersøkingar på heimeside og sosiale medium, og tatt kontakt med nøkkelpersonar frå frivillig arbeid og andre sektorar.

Undervegs i prosessen har vi hatt bistand av ressurscenteret for omstilling (RO), som både har leia oss gjennom ein «framtidswerkstad» og fylgt oss i prosessarbeidet.

Framlegg til kommunedelplan har vore på høyring i perioden 17. desember 2018, til 10. februar 2019.

2. Rammer og føringar

2.1 Dagens organisering

Organisasjonskartet

Sektor for helse og omsorg har i dag fire avdelingar under kommunalsjef. Avdeling for tenestekoordinering er helse og omsorgssektoren sitt forvaltningskontor, og er organisert i kommunalsjefen si stabslinje.

Avdeling for pleie og omsorg, avdeling for bu og habilitering og avdeling for barn, familie og helse, med sine seksjonar, yt kommunale helse og omsorgstenester til

innbyggjarane i Herøy kommune. For å lese meir om tenesteinnhaldet i Herøy kommune har, kan du sjå på Herøy kommune si [heimeside](#).

2.2 Føringer og utviklingstrekk

Nasjonale føringer

Sentrale rapportar og meldingar skildrar utfordringar kommunane vil stå overfor innan helse-, sosial- og omsorgstenesta som følgje av demografisk og epidemiologisk¹ utvikling. Fokus på sosiale problem blant barn og unge og satsing på tiltak for å betra folkehelsa samt vekst i tal eldre, auke i kroniske lidningar. Regjeringa har gjennom stortingsmeldingar omtala mange av desse utfordringane.

[Samhandlingsreforma](#) (St. Meld. nr. 47 2008-2009) som vart sett i verk januar 2012 pregar enno utviklinga av tenestene. Spesielt gjeld dette funn som indikerer at tenestemottakarane sine behov for koordinerte tenester ikkje vert ivaretatt på ein god nok måte. At innsatsen for å avgrensa og/eller førebygga sjukdom framleis ikkje vert prioritert godt nok. At dagens innretning og ressursfordeling gir oss utfordringar når vi skal sikra framtidig berekraft.

1.januar 2012 trådde [ny lov om kommunale helse- og omsorgstenester](#) og ny lov om folkehelsearbeid i kraft. Denne planen tar omsyn til nye krav og forslag i den utstrekning vi har oversikt.

[Omsorgsplan 2020](#) (St. Meld. nr.29 2012-2013) som kom i 2013 legg vekt på å utvikla og innarbeida nye og framtidretta løysingar. Blant anna skal det fokuserast på:

- Fagleg omlegging og større vekt på tidleg innsats
- Kvardagsmeistring og nettverksarbeid.
- Utvikle og ta i bruk velferdsteknologi og utvikling og bygging av framtidens omsorgsbustader og sjukeheim.

[Folkehelsemeldingen](#) (St. Meld. nr. 19 2014-2015) Mestring og muligheter fokuserer på:

- Psykisk helse skal prioriterast
- Større merksemd mot betydninga av aktiv aldring
- Fokus på forhold som fremjar meistring og som motverkar einsemd
- Eit auka og betre samarbeid med frivillig sektor
- Tilrettelegge for fysisk aktivitet og målretta informasjon om samanhengen mellom kosthald, livsstil og helse

I 2015 vart meldinga om [framtidens primærhelseteneste](#) lagt fram (St. Meld. nr. 26 2014-2015). Her vart det fokusert på:

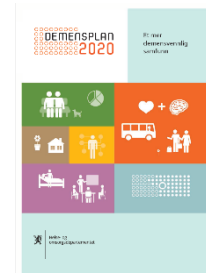
¹ Epidemiologi er læren om befolkningshelse, sykdommers forløp, årsak og konsekvens, utbredelse og der

- Aktiv og framtidretta pårørandepolitikk
- Samlokalisering av helse og omsorgstenestene
- Oppfølgingsteam for tenestemottakarar med store samansette behov
- Auka kompetanse innan leiing av helse- og omsorgstenestene
- Legga til rette for meir ambulant behandling

[Demensplan 2020](#) fokuserer på:

- Sjølvbestemmelse, involvering og deltaking
- Førebygging
- Aktivitet, meistring og avlasting
- Tilpassa tenestetilbod
- Pårørande som ressurs
- Forsking, kunnskap og kompetanse

[Kvalitetsreformen for eldre "Leve hele livet"](#) – En kvalitetsreform for eldre" fokuserer på:

- Å gi eldre ein trygg og aktiv alderdom
 - Regjeringa sin eldrereform "Leve hele livet" løftar frem 25 løysingar og fleire hundre eksempel frå kommunane som skal gi eldre ein trygg og aktiv alderdom
 - Kommunar som tar dei gode løysingane i bruk vil bli lønna i statlege støtteordningar
 - Det skal leggst opp ein prosess kor kommunestyra skal vedta løysingane som passer i deira kommune
- Når kommunane har beskrive korleis dei vil utforme sine løysingar, startar arbeidet med å gjennomføre reforma. Reformperioden vil starte i 1. januar 2019 og vare frem til 2023 med ulike fasar for planlegging, gjennomføring og evaluering.

[Opptappingsplan for rusfeltet](#) (proposisjon nr. 15 S 2015-2016) fokuserer på:

- Sikra reell brukarmerknad gjennom fritt behandlingsval, fleire brukarstyrte løysingar og sterkare medverknad ved utforming av tenestetilbodet
- Sikra at personar som står i fare for å utvikla rusproblem skal fangast opp og motta tidleg hjelp
- Tenestene skal vera tilgjengelege, varierte og heilskapelege
- Alle skal sikrast eit aktivt og meningsfullt tilvere

[Ny forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten](#) fokuserer på:

- Fagleg forsvarlege helse- og omsorgstenester, kvalitetsforbetring og pasient- og brukarsikkerheit, og at øvrige krav i helse- og omsorgslovgivinga vert etterlevd
- Kvalitetsforbetring og at dette er en kontinuerlig prosess for å identifisere svikt eller forbetningsområde
- Det er utarbeida ein veileder til forskrifta. Denne ble sist endret 13. juni 2018
- Ansvar for styringssystem og tenestelevering

Andre aktuelle meldingar:

[St. Meld. nr. 39 \(2006-2007\) Frivillighet for alle](#)

[Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse og omsorgsfeltet \(2015-2020\)](#)

Det er mange særlover/forskrifter/stortingsmeldingar, rundskriv mv. ein må følgja med omsyn til planlegging og drift av helse-, sosial- og omsorgstenestene. Dei mektigaste lovene som skal sikra grunnlaget for kommunen sine oppgåver og ansvar innan helse, sosial og omsorg er blant anna: Helse- og omsorgstenestelova, Folkehelseleva, Sosialtenestelova, Pasient- og brukarrettighetslova, Helseberedskapsloven, Helsepersonelloven, Lov om psykisk helsevern og i Herøy også barnevernlova, sidan tenesta ligg til sektoren. Det er ei rekkje forskrifter som konkretiserer innbyggjarane sine rettar og kommunen sitt ansvar. Verdigheitsgarantien og Fastlegeforskriften er nokre av dei mest sentrale.

Vi har i tillegg til nemnde dokument, også lagt vekt på følgande dokument i arbeidet med denne planen:

Nasjonale sentrale og førande dokument:

- [LOV-2011-06-24-30, Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.](#)
- [LOV-2011-06-24-29, Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseleva\)](#)
- [LOV-1999-07-02-63, Lov om pasient- og brukarrettigheter \(pasient og brukarrettighetsloven\), med endringslov](#)
- [LOV-1999-07-02-64, Lov om helsepersonell m.v. \(helsepersonelloven\), med endringslov](#)
- [LOV-2015-09-04-85 fra 01.07.2016, Lov om barneverntjenester \(barnevernloven\)](#)
- [LOV-2016-12-20-105 fra 01.01.2017, Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen \(sosialtjenesteloven\)](#)
- [St. Meld. Nr.25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)
- [St. Meld. 24 \(2015-2016\) Familien – ansvar, frihet og valgmuligheter](#)
- [St.Meld 45 \(2012-2013\) Frihet og likeverd](#)

- [St.Meld. 30 \(2011-2012\) Se meg! En helhetlig rusmiddelpolitikk](#)
- [St. Meld. 17\(2015–2016\) Trygghet og omsorg, Fosterhjem til barns beste](#)
- [Omsorg 2020. Regjeringen](#)
- [Fleire år- fleire muligheter. Regjeringen](#)
- [Mestre hele livet 2017-2022. Regjeringen](#)
- [Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering 2017-2019.](#)
- [Nasjonalfaglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom.](#)
- [Bolig for velferd 2014-2020](#)
- [SSB/KOSTRA-IPLOS](#)
- Ressurscenteret for omstilling (RO) si analyse av sektor helse og omsorg i Herøy kommune.

Nasjonale utviklingstrekk

Sentrale rapportar og meldingar skildrar utfordringar kommunane vil stå overfor innan helse-, sosial- og omsorgstenesta. Fokus på sosiale problem blant barn og unge og satsing på tiltak for å betra folkehelsa, samt auke i kroniske lidningar og vekst i tal av eldre. Regjeringa har gjennom stortingsmeldingar omtala mange av desse utfordringane.

Under følgjer nokre utviklingstrekk²

- Folketalet i Norge held fram med å auka og tel i underkant av 5,3 millionar ved inngangen til 2018.
- Tal og del innvandrarak har auka kraftig gjennom dei siste tiåra. ³
- Det blir færre yrkesaktive per pensjonist. Andelen av totalbefolkninga over 67 og 80 år vil auke
- Fleire bur i byar og tettstader
- Fleire bur åleine, det gjeld både yngre vaksne og eldre
- Fleire tar lengre utdanning, og dette er ein av fleire årsaker til at kvinnene er eldre enn tidlegare når dei får sitt første barn og til at dei føder færre barn
- Ved at fleire har høgare utdanning vil dette kunne påverke korleis vi ønskjer å ha det i høg alder

² Kilde; Folkehelseinstituttet).

³ <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-og-deres-norskfodte-barn-gruppenes-sammensetning>

Dei siste års reformer har ført til at vi har fått eit større ansvar for brukarar og pasientar med omfattande somatisk og psykisk helse- og ruslidingar. Pasientane vert ofte utskrive frå spesialisthelsetenestene raskt. Mange vil då ha behov for eit kommunalt tilbod i ein overgangsfase eller over lenger tid. Dette gjeld ulike tenester som til dømes fysioterapi, psykisk helsetenester og sjukeheims plass.

Denne planen byggjer på folkehelseperspektivet som skal prege all kommunal planlegging. Det betyr; førebygging kjem først, deretter behandling og pleie.

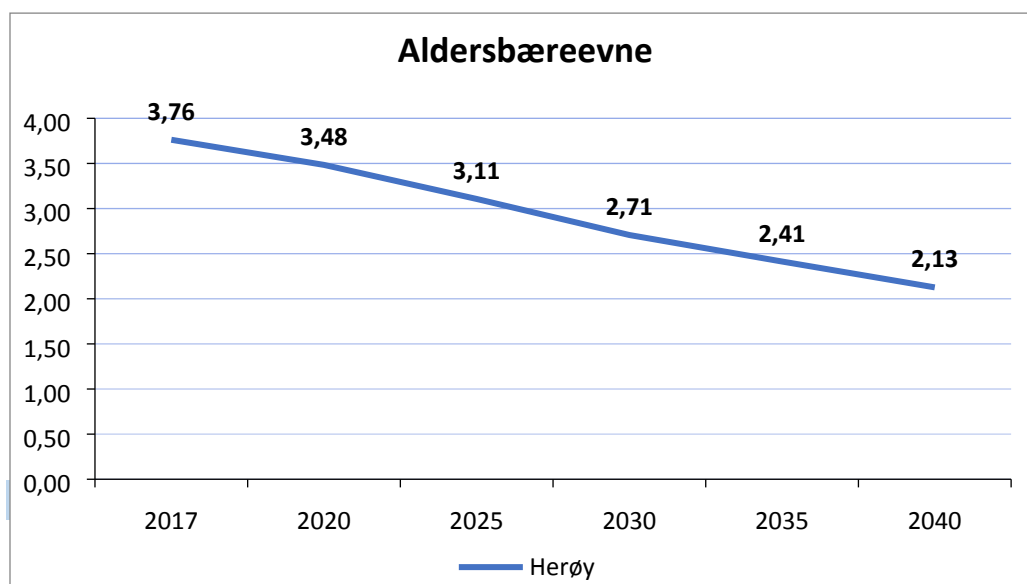
2.3 Sentrale utfordringar i Herøy kommune

Statistisk Sentralbyrå (SSB) sine befolkningsframskrivingar viser store endringar i alderssamansetninga i Herøy i åra som kjem. Delen eldre i samfunnet vil auke, og dei gamle blir eldre. Delen barn og unge, og del yrkesaktive minkar. Reduksjonen av yrkesaktive utfordrar kommunen med omsyn til å få tilført ressursar til helse- og omsorgstenester for alle som trenger det.

Befolkningsframskriving i Herøy 2018 - 2040.						
	2018	2020	2025	2030	2035	2040
0-19 år	2199	2131	2013	1920	1849	1814
20-66 år	5247	5169	5074	4958	4823	4603
67-79 år	1043	1131	1240	1314	1348	1429
80-89 år	375	387	437	558	663	718
90+ år	101	94	101	116	149	195
Totalt tal innbyggjarar	8965	8912	8865	8866	8832	8759

Kilde SSB, 2018 alternativ MMMM

Tal yrkesaktive (16-66 år) per tal eldre (67 år+) er av interesse for finansiering av pensjonar, velferdstilbod og helse- og omsorgstenester. Dette forholdet blir kalla aldersbæreevne og gir uttrykk for utfordringar knytt til framtidig rekruttering, tilgjengeleg kompetanse og ressursar til helse- og omsorgstenesta i kommunen. Kommunen må i åra som kjem få etablert heiltidskultur i helse- og omsorgssektoren.

Kilde SSB, 2018 alternativ MMMM

Herøy har 3,76 personer i yrkesaktiv alder per eldre i 2018, og koeffisienten⁴ for aldersbæreevne blir redusert til 2,71 i 2030 og 2,13 i 2040. Til samanlikning var det på landsbasis 4,7 personer i yrkesaktiv alder per eldre i 2000. Aldersbæreevna på landsbasis blir redusert til 3,6 i 2030 og 2,9 i 2050⁵.

Aldersbæreevna viser at det blir viktig å legge til rette for et aktivt næringsliv og at flest mogleg av den yrkesaktive befolkninga står lengst mogleg i arbeid. Å legge til rette for at ungdommen trivst og blir værande i kommunen er nødvendig med omsyn til behovet for kompetanse innan helse- og omsorg.

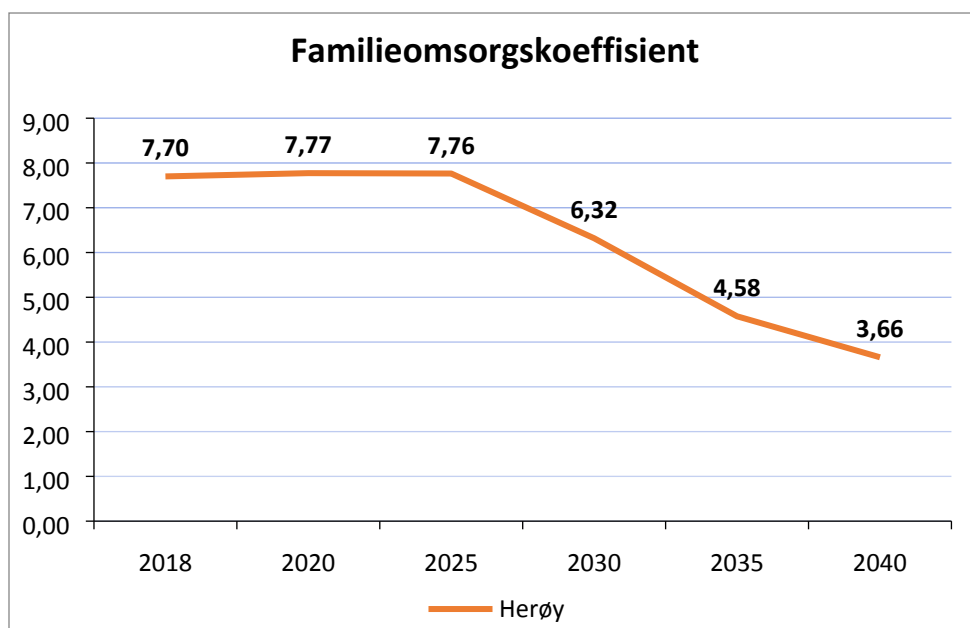
Eldre over 85 år har tradisjonelt dei største omsorgsbehova i befolkninga. Aldersgruppa 50-66 er dei som i størst grad yt omsorg til eldre i familien (pårørande og andre).

Endringar i alderssamansetninga er avgjerande for kor mange familieomsorgsgivarar dei over 85 år kan støtte seg på, og vil kunne påverke framtidige familieomsorgsmønstre. Dette har også betydning for korleis tenestene bør innrette seg fram i tid. Mobilisering og tilrettelegging for frivillig innsats og samarbeid med pårørande vil være viktig i framtida si eldreomsorg.

Familieomsorgskoeffisienten uttrykker tal potensielle familieomsorgsgivarar i aldersgruppa 50-66, og eldre over 85 år som treng omsorg.

⁴ En **koeffisient** (av latin *coefficiente*, «medvirkende») er et matematisk uttrykk knyttet til et annet tall eller en variabel som representerer den. Koeffisienten kan være et [parameter](#) ([matematikk](#)), et [indeksnummer](#) ([fysikk](#), [økonomi](#)) eller en [faktor](#) ([kjemi](#))

⁵ Meld. St. 15 (2017-2018) s. 42 – Leve hele livet

I 2018 har Herøy 7,7 personer i aldersgruppa 50-66 år per eldre i alderen 85 år og over. Talet er venta å vere stabilt fram til 2025, for deretter å synke kraftig. I 2040 er det 3,66 personer i aldersgruppa 50-66 år per eldre i alderen 85 år og over. På landsbasis er familieomsorgskoeffisienten no på 9,3 og vil ut frå SSB si befolkningsframskriving falle til 4,3 i 2040⁶.

Herøy vil som dei fleste andre kommunar møte utfordringar knytt til rekruttering av kvalifisert personell. Samtidig som det kan bli mangel på kvalifisert personell må kommunen være førebudd på å møte nye og spesialiserte oppgåver. Teknologisk utvikling, ny forskning og stadig nye behandlingstilbod vil stille nye krav til utøving av tenesta.

Auka krav til brukarmedverknad, krav til dokumentasjon, rettsikkerheit og krav til likebehandling vil krevje at kommunen har ein profesjonell og kompetent tildelingspraksis.

Heilskapelege, koordinerte tenester og tverrfaglege tenestetilbod vil krevje godt organiserte tenester med rett kompetanse på rett stad til rett tid.

Helse og omsorgstenesta vil legge til rette for at innbyggjarane skal kunne ta ansvar for eige liv og få støtte til eiga meistring der folk bur. Det må satsast på førebygging og kvardagsmeistring og leggast til rette for godt samarbeid med pårørande. Sosiale nettverk, frivillige og tilrettelegging for aktivitet blir viktig for å møte dei demografiske utfordringane.

Herøy nyttar ein stor del av sitt budsjett på helse- og omsorgstenester. Kommunen har tradisjonelt nytta ein større del av midlane på institusjonsbaserte tenester enn på heimetenester.

Dette må justerast for å kunne styrke arbeidet med heildøgnsomsorg og møte befolkinga sitt ønske om å få bu heime i eigen bustad lengst mogleg. Dagens

⁶ Meld. St. 15 (2017-2018) s. 42-43 – Leve hele livet

utvikling går i retning av at sjukeheimane i større grad driv behandling og at heimebuande i større grad får avansert pleie og omsorg i eigen heim. Det er også behov for å nytte ein større del av ressursane til førebyggjande verksemd og aktivitet i alle deler av tenesta. Dette krev at dei tilsette har kompetanse om, og kan nytte teknologiske løysingar som understøtter dette.

For å skaffe og behalde rett kompetanse må helse- og omsorgstenesta satse på heiltidskultur, og kontinuerlig arbeide for å redusere fråvær. Tverrfaglig samarbeid, heilskapleg tenking og eit godt læringsmiljø er grunnleggande for å kunne møte framtidige utfordringar i tenesta. Leiarskap med strategisk kompetanse og endringskompetanse må utviklast vidare for å lykkast med å gi innbyggjarane dei rette tenestene med god kvalitet i framtida.

2.4 Framtidas omsorgstenester- bruk av velferdsteknologi i Herøy kommune

I følge IS-2557 (Andre gevinstrealiseringsrapport med anbefalingar)⁷ vil auka kunnskap, auka kvalitetskrav, knappheit på helsepersonell og fleire innbyggjarar med behov for hjelp, medføre at kommunen må tenkje nytt når det gjeld tenestetilbodet i helse og omsorgssektoren.

Utvikling av velferdsteknologi er eit av tiltaka for å møte framtida sine behov.

Det er sterke nasjonale initiativ for å fremme bruken av velferdsteknologi i kommunane. Desse har bakgrunn i NOU 2011:11 «Innovasjon i omsorg», Meld. St.29 «Morgendagens omsorg» og «Fagrappport om implementering av velferdsteknologi i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 2013-2030». Velferdsteknologi er eit strategisk konsept for å sikre gode tenester.

Ein del av løysningane er no prøvd ut, og Helsedirektoratet rår til at kommunane tek desse i bruk. Velferdsteknologi skal vere ein integrert del av tenestetilbodet innan 2020, også i Herøy.

Målsetting med bruk av velferdsteknologi

- Tryggleik og meistring for innbyggjarane
- Auka kvalitet i tenestene
- Effektive arbeidsprosessar

Det handlar om korleis teknologi kan støtte opp under innbyggjaren og dei pårørande si sjølvstende og meistringsevne. Ved å nytte teknologien på rett måte, kan menneskelege ressursar bli frigjort. Samtidig kan både tryggleik, omfang av oppfølging, kvalitet og sjølvråderett auke ved at ny teknologi vert teken i bruk.

Det velferdsteknologiske området er i sin spede start, og det er venta kraftig innovasjonsutvikling på området. For å bidra til at det vert utvikla teknologi kommunane og innbyggjarane treng, må kommunane aktivt bidra ved å kartlegge og definere behov. Velferdsteknologi kan vere vanskeleg å budsjettere, og kommunane må være villige til å ta del i innovative anskaffingsprosessar som bidreg til at det vert

⁷ <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/gevinstrealiseringsrapporter-nasjonalt-velferdsteknologioprogram>

utvikla teknologi som kommunane vil trenge for å løyse framtida sine velferdsoppgåver.

I følgje IS-2557 er det nokre føresetnader som må vere på plass, for at vi skal kunne lukkast med implementering av velferdsteknologi. Den første føresetnaden er ei endring i tankesett om kva kommunale helse- og omsorgstenester er og skal vere. Det har tradisjonelt vore praksis, og kanskje ein forventning frå både innbyggjarar og tenesta, at auka behov for bistand frå kommunen vil føre til ein plass på institusjon. Dette er kostbart og er ikkje ein bærekraftig praksis for helse- og omsorgssektoren. Dei fleste ønskjer å bu lengst mogleg i eigen heim. Helsedirektoratet, ved Nasjonalt program for velferdsteknologi, oppfordrar kommunane til å vurdere teknologi som ei naturleg løysing for å få dette til.

Herøy kommune er på god veg. Mange av våre innbyggjarar har digitale tryggleiksalarmar i heimen sin, og i institusjonane våre er det digitale signalanlegg. Der det er behov for det, er det satt inn ulike sensorteknologi.

Vidare er Herøy med i ei interkommunal velferdsteknologigruppe saman med dei andre kommunane på Søre Sunnmøre. Denne gruppa har fått nasjonal støtte og er med i eit nasjonalt velferdsteknologiprojekt via Helsedirektoratet.

Døme på ulike velferdsteknologiske løysningar som er utvikla i dag;

Tryggleiksskapande omsorg

Tryggleiksalarmar og bruk av GPS for rørslefriheit. Ulike sensorar for varslings av; fall, bevegelse, brantilløp, vasslekkasjar, kamerakommunikasjon mm.

Meistring i kvardagen

Smarte hjelpemiddel for eigenmålingar ved kroniske sjukdommar, oppfølging og påminning, t.d. når medisin skal tas og i kva omfang.

Utredning og behandling

Avstandsoppfølging ved telemedisinske løysningar, sensorar for eigenmålingar og sjølvrapportering, t.d. Sleppe lange og krevjande reiser, snakke via skjerm med fastlegen, sjukepleiar og andre hjelpearar.

Velværeteknologiar

Her vil typiske hjelpemidlar vere; treningsprogram, robotar (plenklippar, støvsugar, dusjar), og løysningar for sosial kontakt.

Velferdsteknologi vil ofte vere i skjeringspunktet mellom privat og kommunalt ansvar. Ein del av arbeidet med å innføre teknologi vil være å fortløpande vurdere kva kommunen skal ha ansvar for.

Korleis lukkast vi?

Herøy kommune vil lukkast med implementering ved å gje tilsette kunnskap om velferdsteknologi. Får å få til dette må vi gi gjennomføre eit opplæringsprogram for alle tilsette. Vi må samarbeide aktivt med andre kommunar og private aktørar (leverandørar) om å utvikle relevant velferdsteknologi. Vi må nytte prosjekt til å teste ut og vurdere aktuelle velferdsteknologiske løysningar. Det vi skal investere i må vere berekraftig på sikt. Vi må sørge for å ha informasjon om moglege teknologiske

Løysningar lett tilgjengeleg for innbyggjarane. Alle som søker om helse- og omsorgstenester skal bli kartlagt og vurdert for velferdsteknologiske tiltak, og det skal gjennomførast tverrfagleg samarbeid om velferdsteknologiske løysningar innanfor ulike tenesteområdar.

2.5 Digital samhandling gjennom helseplattform

Eit nytt tiltak for å møte framtida sine utfordringar er journalsystemet Helseplattforma. Verktøyet vil gi innbyggjarane i Midt-Noreg ei meir samanhengande helseteneste ved at spesialisthelsetenesta og kommunehelsetenesta nyttar likt fagprogram.

God helse vert skapt i kvardagen til kvar og ein av oss. Digitale hjelpemiddel vil gi innbyggjarane rom for å ta aktiv del i eiga behandling. I staden for å reise til sjukehuset kan ein ved hjelp av ny teknologi få oppfølging via fastlegen og digitale konsultasjonar mellom ulike nivå i hjelpeapparatet. Helsetenestene er organisert rundt pasienten og Helseplattforma bidreg til saumlaus kommunikasjon og lett tilgang til medisinsk informasjon i sanntid. Denne nye måten å handtere og analysere store datamengder gir vidare grunnlag for medisinske framsteg gjennom forskning og innovasjon.

Slik sett er verktøyet ikkje berre eit nytt journalsystem, men også ei organisasjonsutvikling som ser til at resursane vert nytta mest mogleg effektivt.

Journalsystema vi har i dag på mange måtar helsepersonellet sitt system, mens helseplattforma blir pasienten sin journal. Ein eigen innbyggjarportal i plattforma gjer det mogleg for pasienten sjølv å legge inn opplysningar om eiga helse, og hit vil alle testresultat og diagnosar kome.

Helseplattforma vil såleis også vere ein viktig faktor i målsettinga til samhandlingsreforma – koordinerte og heilskapelege tenester for pasientane.

Helseplattforma vil truleg gjere sitt inntog i Herøy i 2022/2023.

2.6 Scenario- eit mogleg Herøysamfunn i 2027

I høve planarbeidet er det gjennomført framtidsverkstad med brei deltaking frå politisk nivå, brukarorganisasjonar, medarbeidarar og leiarar. Arbeidsgrupper i tenestene har også gjennom sitt arbeid med planen skildra eit ønska framtidsbilete.

For å møte dette bilete av framtida er det nødvendig å endre tenestetilbod og praksis. Dersom helse- og omsorgssektoren lukkast med satsingsområda og tiltaka i planen, vil resultatet kunne bli som skildra under:

- Dei fleste kan bu heime i eigen bustad så lenge dei ønskjer
- Standarden på bustadar er oppgradert og fleire bur i eigen bustad med universell utforming
- Det blir bygd felles bustadar/kollektiv og seniorbustadar som gir meir tryggleik, sosialt fellesskap, støtte og hjelp
- Innbyggjarane i Herøy får forutsigbare og likeverdige tilbod. Rettsikkerheit og brukarmedverknad er ivaretatt

- Varierte aktivitetar, tenester og kulturtilbod er knytt saman i same bygg
- Tenestene er samlokalisert og det er *ei* dør inn til tenestetilbodet. Samarbeidet mellom tenester og profesjon er effektivt og brukaren står alltid i sentrum
- Fleire mestrar eige liv og færre har behov for omfattande og ressurskrevjande tenester.
- Nyttig velferdsteknologi er tatt i bruk på alle trinn i *meistringspyramida*.
- Det er fleire aktørar inne i heimane enn i dei tradisjonelle heimetenestene
- Det frivillige blomstrar. Ungdom, lag og foreiningar er engasjert i miljøskapande arbeid
- Frivillig arbeid er organisert og inkludert i tenestene. Det er oppretta møteplassar for frivillige og det er attraktivt å vere frivillig. Frivillige blir sett og verdsatt
- Dugnadsånda er levende i by og bygd
- Det er opne dagsenter for dei som treng det. Det er aktivitetstilbod for alle brukargrupper.
- Førebygging og meistring er hovudmål i helse og omsorgstenesta
- Det er attraktivt å arbeide i helse og omsorg. Helse- og omsorgsarbeid vert framsnakka av dei som arbeidar i tenesta
- Ungdom er motivert for å bli i Herøy etter utdanning og fleire vil utdanne seg til helse- og ungdomsarbeid
- Tilsette i helse og omsorg har heile stillingar. Det er rett kompetanse på rett stad til rett tid
- Det er fleire lærlingplassar og det er gode læringsvilkår for studentar, lærlingar og andre medarbeidarar
- Det er godt å være ung i Herøy. Oppvekstmiljøet er trygt, godt og utviklande
- Det er lagt til rette for mangfald av aktivitetar og ungdom har mange ulike møteplasser
- Det er rom for å være annleis. Dei som fell utanfor og treng hjelp, får hjelp
- Mangfald, fargerikt fellesskap og rausheit pregar Herøysamfunnet

Satsingsområda og tiltaka knytt til desse skal bidra til at vi nærmar oss framtidsbiletet.

3. Visjon og mål

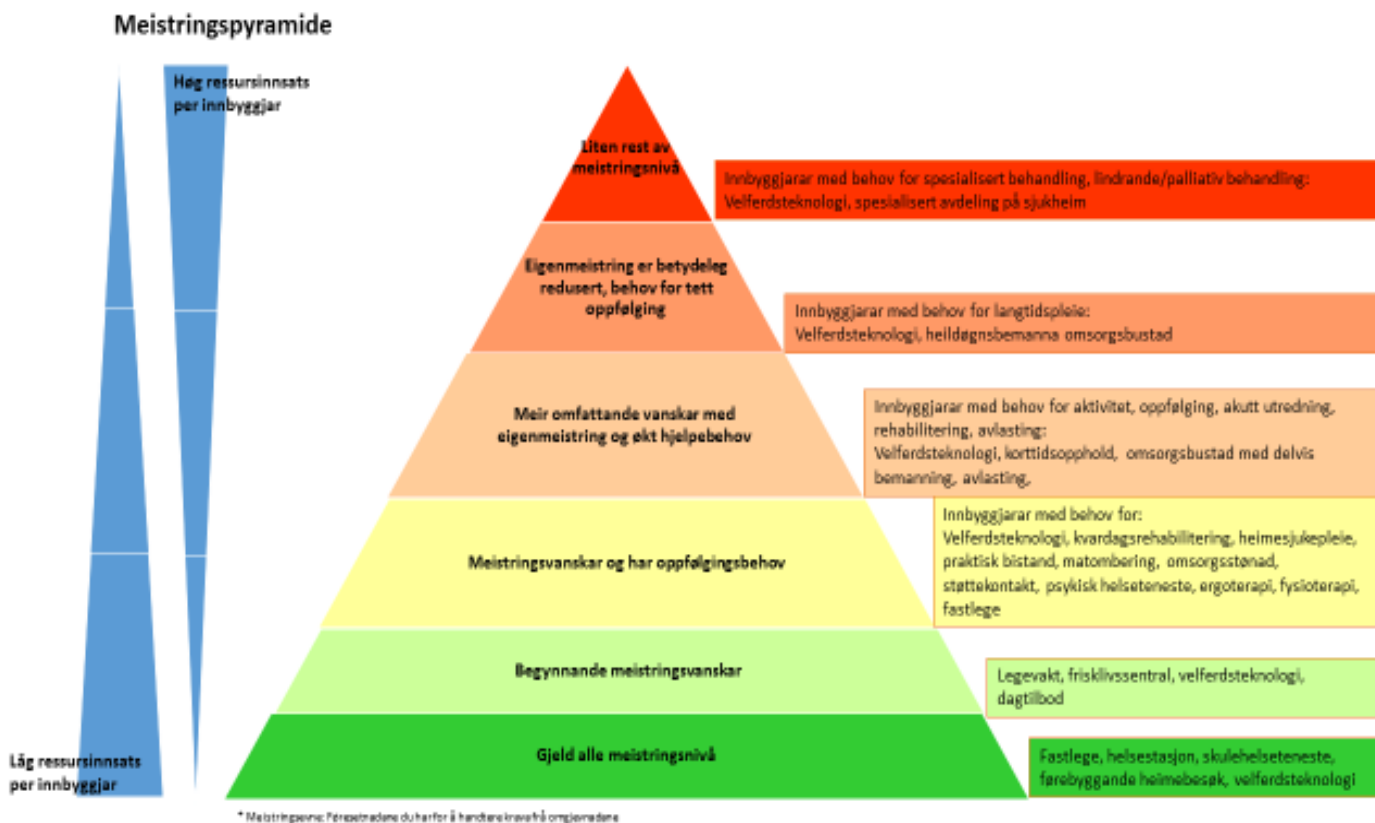
Herøy- ei båtlengd føre, er Herøy kommune sin visjon. Visjonen seier noko om at vi skal vere framtidsretta og liggje i forkant av utviklinga, men ikkje alltid vere i fremste rekke på alle tenesteområde. Kommunen skal gjere bevisste val på kvar vi skal vere i forkant, og kvar andre kan drage utviklinga vidare. Der vi vel å vere i forkant, skal vi sette oss høge ambisjonar.

Herøy kommune har som eit av sine mål i kommuneplanen sin samfunnsdel, at kommunen skal levere tenester med god kvalitet til alle sine innbyggjarar. Kjerneverdiane til Herøy kommune **respekt, tillit, samhandling** skal bygge opp under dette.

For helse og omsorg inneber det at:

- når du som innbyggjar opplever helseutfordringar, skal du få tilbod om tverrfaglege tenester, slik at utviklinga snur eller vert redusert tidleg.
- vi skal legg til rette for at du som innbyggjar kan ta ansvar for eige liv, ut frå dine føresetnader.
- vi skal spørje deg om kva som er viktig for deg.
- vi skal bygge på dine ressursar, og saman med deg legge til rette for at du med naudsynte tiltak, kan føle tryggleik og meistring i eige liv.

Herøy kommune bygg tildeling av tenester på BEON-prinsippet. Det inneberer tildeling av tenester etter beste effektive omsorgsnivå. Vi skal syte for at innbyggjarar får kvalitativt gode tenester innan ei fagleg og økonomisk berekraftig ramme. Det føreset at alle tek ansvar for eigen situasjon så langt det er mogleg. Vi skal vurdere bruk av teknologiske løysingar på alle meistringsnivå, før vi sett inn andre tiltak. Meistringspyramiden skal visualisere dette.

4. Seks satsingsområde

Som vi allereie har nemnd er kompetanse, rekruttering, teknologi, organisering og brukarmedverknad viktige verkemiddel om vi skal lukkast i Herøy. Innovasjon og kontinuerleg nytenking vil vere avgjerande for å sikre kvalitet og bærekraft i tenestene også i framtida.

Vi har satt ned seks satsingsområde, som skal vere gjennomgåande for alt vi gjer i helse og omsorg. Desse satsingane skal hjelpe oss å tenke nytt, i alle delar av vårt virke. Som innbyggjar vil du oppleve, at vi legg opp til at du skal vere ein aktiv deltakar i eige liv, sjølv om du treng hjelp av oss.

Brukarmedverknad

Aktivitet og frivilligheit

Førebygging

Meistring

Kunnskap og kompetanse i tenesta

Heilskap

4.1 Brukarmedverknad

Kva vi legg i brukarmedverknad:

Helsedirektoratet viser til at brukarmedverknad er ein lovfesta rett, og tenesteapparatet kan såleis ikkje velje å forhalde seg til det eller ikkje. Brukarar har rett til å medverke, og tenesta har plikt til å involvere brukarar i undersøkingar, behandling og val av tenestetilbod. Brukarmedverknad er eit verkemiddel på fleire nivå. Blant anna kan brukarmedverknad bidra til å treffe betre når det gjeld utforming og gjennomføring av både generelle og individuelle tilbod.

Brukarmedverknad har i tillegg ein eigenverdi i at menneske som søker hjelp, på linje med andre, gjerne vil styre over viktige delar av livet sitt, vil ta i mot hjelp på eigne premissar, og bli sett og respektert i kraft av sin grunnleggande eigenverdi. Dersom brukaren kan påverke omgjevnadane gjennom eigne ressursar og eigne val, vil det igjen kunne påverke sjølvbilete på ein positiv måte og dermed styrke motivasjonen til brukaren. Betringsprosessen kan såleis bli påverka på ein positiv måte og ha ein terapeutisk effekt. I motsett tilfelle kan den hjelpeløysa mange brukarar opplever, bli forsterka.

For å kunne møte utfordringane i framtida, vil det vere viktig å organisere omsorgstenestene på ein måte som utløyser og støttar opp under ressursane til både brukarar, pårørande, born som pårørande, sosialt nettverk, og i nærmiljøet elles. Helsedirektoratet viser til at det viktigaste i møtet mellom bruker og hjelper er god kommunikasjon. Dette fordrar at begge er opne og lydhøre for kvarandre. Om ein av

oss er usikker på noko, er det betre å spørje enn å anta at den andre har oppfatta eller forstått det vi snakkar om. Der er betre å stille eit spørsmål for mykje enn eit for lite. Vi må sette av nok tid til å ta opp det som er viktig for at hjelpa skal bli best mogleg. Hjelpar har fagkunnskap - brukar kjenner problema på kroppen, og veit mest om sine eigne vanskar. Kanskje må vi begge tenke nytt for å få til et likeverdige samarbeid? Brukarerfaring og fagkunnskap må være likeverdige grunnpilarar både i kommunane og i spesialisthelsetenesta.

Når brukarar treng hjelp til å meistre kvardagen er det nokre få, men viktige moment å hugse på for at hjelpar og brukar saman skal kunne finne fram til den beste hjelp og støtte brukaren treng. Desse momenta inkluderer:

- å bli teken på alvor
- å bli behandla med respekt
- å oppleve tillit og trygghet
- å få hjelp når behovet er der

Dette er i tråd med Herøy kommune sine kjerneverdier: **respekt, tillit, samhandling**

Herøy kommune vil:

- ✓ Utvikle tenestene i lag med pasientar, brukarar og deira pårørande. Gjennom meir valfridom og eit større mangfald av tilbod, vil du som innbyggjar få større påverknad på eigen kvardag.

4.2 Aktivitet og frivillighet

Kva vi legg i aktivitet og frivillighet:

Folkehelselova § 4 fastslår at kommunane har eit ansvar for folkehelsearbeid og for at kommunen samarbeider med frivillig sektor. Kommunane bør legge til rette for frivillig sektor og utvikle en eigen frivillig-politikk. Eit godt samarbeid mellom offentlig sektor og sivilsamfunnet er sentralt for ein god samfunnsutvikling.

I seinare tid har det kome ei rekke stortingsmeldingar som sett fokus aktivitet og frivillighet, mellom anna er St. meld 15 (2017-2018) «Leve hele livet» ei reform for aktivitet, deltaking og sosialt fellesskap. Målet er å ta vare på eldre sitt forhold til familie, venner og sosialt nettverk og skape gode opplevingar og møteplassar på tvers av generasjonar. Fysisk, sosial og kulturell aktivitet skal være tilpassa den einkilde sine interesser, ønsker og behov. Vi veit at mange med demenssjukdom opplever isolasjon og einsemd.⁸ Ein ville hatt større mulighet til å vere meir aktiv og sjølvhjelpet om samfunnet hadde vore betre tilrettelagt. I åra som kjem vil stadig fleire få demens, og det vil bli eit behov for å legge betre til rette, slik at personar med demens lettare kan fortsette å delta i lokalmiljøet.

Når livet blir ekstra sårbart, skal dei eldre få mulighet til samtale, motivasjon og støtte. Slik skal det bli mogleg for eldre å leve livet – heile livet. Som vist til i

⁸ <https://nasjonalforeningen.no/tilbud/demensvennlig-samfunn/>

befolkingsframskrivinga i Herøy blir mange fleire eldre, og kommunen bør legge til rette slik at eldre kan bu sentralt der kultur og aktivitetstilboda er. Eldre som ressurs må vektleggast. Det må vere lagt til rette for at eldre kan vere ressurspersonar i ulike aktiviteter og frivillig arbeid.

Vel så viktig er St. meld 45 (2012–2013) *Frihet og likeverd*. Den politiske målsettinga med den er å legge til rette for at alle, uansett funksjonsnivå, skal kunne delta på lik line i ulike fritidsaktiviteter. Menneske med utviklingshemming skal ha eit kultur- og fritidstilbod som er likeverdig med tilbodet til befolkninga elles. Det skal så langt som mogleg giast eit integrert tilbod, men særleg tilrettelagte tilbod kan i nokre tilfelle vere aktuelt for å imøtekomme variasjon i ønskjer og behov. Brukarundersøkingar i Herøy viser at vi treng betre tilbod til menneske med utviklingshemming. Dei peikar på einsemd, når dei ikkje har eit tilbod å gå til i kvardagen. Skal vi bidra til livskvalitet og livsglede for alle, må vi styrke dette tilbodet.

Forsking peikar på at frivillig arbeid i helse- og omsorgssektoren stimulerast når:

- kommunen samarbeidar med dei frivillige, koordinerer tiltaka og legg til rette med kontor og møteplassar.
- personane som deltek fungerer godt saman, både eldsjelene og kontaktpersonane. Det er lett å ta kontakt med kvarandre.
- dei frivillige opplever glede og god respons på arbeidet.
- det fins ein god porsjon lokalpatriotisme.

I Herøy ser vi behov for nye aktivitets- og meistringstilbod for ulike deler av befolkninga, som til dømes kurstilbod, foredrag, lågterskelrådgivning, turgrupper og klubbar. Val av arena er viktig og tilboda bør vere i nærrområde der dei bur.

Herøy kommune vil:

- ✓ Gjere det lett for deg som innbyggjar å vere aktiv i kvardagen.
- ✓ Bli eit demensvenleg samfunn.

4.3 Førebygging

Kva vi legg i førebygging

I Herøy kommune vil vi levere forsvarlege helse og omsorgstenester som er samskapte og bærekraftige. Gjennom å forhindre at skade oppstår, avgrense skadeomfang og hindre følgjetilstandar fremmer tenestene god folkehelse. Slik leggast det til rette for at kvar einskild innbyggjar, som har eller står i fare for å få innskrenka funksjonsevne, kan leve eit mest mogleg sjølvstendig og aktivt liv.

Førebygging er ein fellesnemnar for tiltak på mange samfunnsområder – enten det gjeld å avverje ulykker, minske risiko for helseskader, hindre utstøyting frå

arbeidslivet, senke førekosten av kriminalitet eller gje støtte til eit barn som står i fare for å komme skeivt ut.

I sektor for helse og omsorg er alle tiltak som fremmer god helse førebyggande.

- Primærførebyggande er tiltak som settast inn for å forhindre at eit problem, ein skade eller sjukdom oppstår.
- Sekundærførebyggande er tiltak som settast inn for å avgrense varigheit av eit problem, ein skade eller sjukdom som har oppstått.
- Tertiærførebyggande er tiltak som settast inn for å hindre eller avgrense følgetilstandar av eit problem, ein skade eller sjukdom.

Herøy kommune vil:

- ✓ Førebyggje meir gjennom tidleg innsats

4.4 Meistring

Kva vi legg i meistring

Omgrepet livsmeistring handlar om å forstå og ha moglegheit til å påverke avgjerande faktorar for meistring av eige liv. Høg livskvalitet føreset ein god balanse mellom dei krava omgjevnadane stiller og dei føresetnadane enkeltmennesket har.

Tenestene i Herøy kommune skal innrettast på ein slik måte, at det bidreg til auka livskvalitet for innbyggjaren. Det er eit mål å støtte innbyggjaren sine evner og moglegheiter for å meistre kvardagen. Difor er tidleg innsats i alle tenester, gjennom heile livsløpet, viktig for både deg som innbyggjar og oss som kommune.

Habilitering og rehabiliteringsarbeidet og fokuset på kvardagsmeistring, skal fremje deltaking og inkludering i kvardagslivet, både i busituasjon, utdanning, arbeid og aktivitet.

Herøy kommune vil:

- ✓ Kommunen si rolle skal vere å legge til rette for at du som innbyggjar skal meistre din eigen kvardag, slik at du kan leve eit aktivt og godt liv i fellesskap med andre

4.5 Kunnskap og kompetanse i tenesta

Kva vi legg i kunnskap og kompetanse:

Kunnskap blir henta frå forskning, arbeidserfaring, og av brukarane sine erfaringar. Kompetanse er samla kunnskap, evner og haldningar som gjer det mogleg å utføre

aktuelle funksjonar og oppgåver, i tråd med definerte krav og mål. I møte med brukarane er kompetanse ein vesentleg faktor for å oppnå tillit.

Omsorgstenester er ikkje berre eldreomsorg, men dekkjer heile livsløpet. Samfunnsoppdraget til kommunane er i stadig endring grunna utviklinga i samfunnet elles. Befolkninga si samansetting og sjukdomsmønster er i endring, samstundes som det skjer ei forskyving av oppgåver mellom dei ulike helsnivåa. Dette, saman med nye politiske føringar og fagleg og teknologisk utvikling, stiller strenge krav til kommunen si framtidige kompetanse i tenestene. Gjennom nasjonale føringar ligg ei forventning om at kommunane i åra framover skal ta i vare ein større del av dei samla oppgåvene. I framtida vil arbeidsplassane truleg også vere meir kompetanseintensive.

Ein ser også nasjonalt eit stort rekrutteringsbehov, på grunn av generasjonsskifte i helse- og omsorgstenestene. Ei oversikt over alderssamansetninga i Herøy viser at det gjelder også vår kommune. Ei befolkningsframskriving for Herøy kommune 2017-2040, viser at tal eldre vil auke i åra som kjem. Skal vi gi tenester på same måte og med same kvalitet som i dag, må 60-70% av alle nyutdanna eller dei som flyttar til Norge, arbeide i helse- og sosialsektoren. For å imøtekomme denne befolkningsveksten, må vi tenke nytt i utforming av tenestetilbodet – i form av innovasjon i tenesteytinga og bruk av velferdsteknologiske løysingar. Tilbod om heile stillingar vil vere viktig for å rekruttere kompetanse til våre tenester.

Der vi ikkje kan gi gode og forsvarlege tenester i eigen regi, må vi samarbeide med andre, gjennom forpliktande samarbeid,

Herøy kommune vil:

- ✓ Vere nytenkande i vidareutvikling av forsvarlege tenestetilbod og fagleg kvalitet i tenesta

4.6 Heilskap

Kva vi legg i heilskap:

Heilskap er deler som høyrer saman, eller eit system. Med eit heilskapleg menneskesyn tenker ein at menneske har fysisk, psykisk, sosial og åndeleg dimensjon og at det er ei eining.

I Herøy skal vi legge til rette for samhandling mellom tenester slik at du som innbyggjar opplever å få eit heilskapleg tilbod. Innbyggjarar med behov for mange tenester treng ofte hjelp frå ulike aktørar. Kommunen må då skape samhandling på tvers av nivå slik at ein kan ivareta innbyggjaren sine mål og behov. Det er ynskjeleg at du som innbyggjar opplever tenestene som tilgjengelege, trygge, heilskapleg og koordinerte. For å lukkast med dette, er vi med i læringsnettverk om gode og heilskaplege pasientforløp. Nøkkelen er kontinuerleg og systematisk forbetningsarbeid.

Helsepersonell har tradisjonelt fokusert på «kva er i veien med deg?» For framtida ønskjer vi i staden å vite «kva er viktig for deg?» og ha denne brukarmedverknaden som utgangspunkt for tenestetilbodet.

Det er ynskjeleg å samskape tenestetilbodet og sjå heile menneske gjennom heile livet, frå vogge til grav.

Herøy kommune vil:

- ✓ Ha ein sektor for helse- og omsorgsteneste som legg til rette for aktiv deltaking frå deg som innbyggjar, og gje heilskapelege tenester av god fagleg kvalitet.

5. Handlingsplan for perioden 2019 – 2022

Satsingsområde: Brukarmedverknad		Finansiering					
<p>Målsetting:</p> <p>Utvikle tenestene i lag med pasientar, brukarar og deira pårørande. Gjennom meir valfridom og eit større mangfald av tilbod, vil du som innbyggjar få større påverknad på eigen kvardag</p>							
Strategiar	Tiltak	Ressurs- behov.	Frist	2019	2020	2021	2022
		*Innanfor eller utanfor vedtatt ramme					
Legge til rette for auka brukar- og pårørande-involvering	Bruke «Kva er viktig for deg» som metode for å oppnå brukarmedverknad	*	Kontinuerleg				
	Etablere brukarutval	*	01.01.2020				
	Etablere betre rutinar på system- og individnivå for systematisk inn-henting og bruk av erfaringar frå brukarar og pårørande, herunder born som pårørande	*	01.01.2020				
Digitalisering og velferdsteknologi skal takast i bruk for å styrke innbyggjardialog og medverknad, og for å modernisere tenestetilbodet i takt med utviklinga i samfunnet	Opprette og bruke referansegrupper i befolkninga, for tilbakemelding og utvikling av teneste og kvalitet, i helse og omsorg	*	01.01.2021				
	Nytte digitale nettløysingar til å gjere innbyggjarane til aktive aktørar	*	01.01.2021				
Auke tilsette sin kompetanse på brukarmedverknad, og til å gi informasjon, råd og rettleiing i tenesteyting	Brukarmedverknad som tema på fagdag/personalmøte	*	Kontinuerleg				

Satsingsområde: Aktivitet og frivilligheit	Finansiering
--	--------------

Satsingsområde: Aktivitet og frivillighet		Finansiering					
Målsetting: Gjere det lett for deg som innbyggjar å vere aktiv i kvardagen							
Strategiar	Tiltak	Ressurs- behov.	Frist	2019	2020	2021	2022
		*Innanfor eller utanfor vedtatt ramme					
Legge til rette for auka aktivitet og frivillighet	Styrke og formalisere samarbeidet med frivilligsentralen, for koordinering av frivillig innsats	*	01.06.2019				
	Tilsette ein samfunnskontakt, som vert eit bindeledd og koordinator mot nærmiljø, familie, frivillighet og lokalsamfunn	1,0 årsverk	01.01.2021			750	750
	Skape gode og tilfredsstillande arenaer og møteplassar for å drive frivillig arbeid	*	Kontinuerleg				
	Det skal vere god samhandling og kommunikasjon mellom det frivillige organisasjonslivet og kommunen	*	Kontinuerleg				
	Kartlegge ressursane innan rus og psykiatri/ personer med utviklingshemming, der ein kan nytte tenestar frå dei i anna frivillig arbeid	*	01.01.2020				
	Sørge for språktrening til nye landsmenn i frivillighetsarbeid/ arbeidstrening	*	Kontinuerleg				
Bidra til å skape eit godt omdøme for frivilligheita	Framsnakke frivillig arbeid	*	Kontinuerleg				
	Fokus på frivillighet i sosiale mediar. Lage ein film	*	01.01.2020				
	Oppsøkande verksemd for rekruttering av frivillige til helse og omsorg	*	Kontinuerleg				
	Informasjon skjema/ nyheitsbrev/ informasjonsskriv om frivillighet i helse og omsorg	*	01.06.2019				

Satsingsområde: Aktivitet og frivillighet		Finansiering					
	Gjere transporttenesta FRAM Flexx betre kjend	*	01.06.2019				
	Markere frivilligheiten sin dag i helse og omsorg	*	Kvart år				
	Frivillige skal føle at dei er velkomne	*	Kontinuerleg				

Målsetting:							
Bli eit demensvenleg samfunn							
Ta initiativ til at Herøy kommune skal bli eit demensvenleg samfunn	Opprette kontakt med Nasjonalforeningen for folkehelsen	*	01.01.2020				

Satsingsområde: Førebygging		Finansiering					
Målsetting:							
Førebyggje meir gjennom tidleg innsats							
Strategiar	Tiltak	Ressurs- behov.	Frist	2019	2020	2021	2022
		*Innanfor eller utanfor vedtatt ramme					
Fokusere på oppsøking, opplæring og oppfølging for å legge til rette for at innbyggjarane i Herøy tek ansvar for eiga helse.	Innføre kvardagsrehabilitering/ kvardagsmeistringsteam	1,8 Årsverk	01.01.2019	300	960	960	960
	Bygge kultur for kvardagsmeistring	*	Kontinuerleg				
	Gje hjelp på lågast mogleg trinn i meistringspyramiden	*	Kontinuerleg				
	Utvikle lågterskeltilbod for å endre levevaner som kan føre til sjukdom og plager (døme frisklivssentral)	*	01.01.2021				
	Innføre førebyggjande heimebesøk med informasjon om kva aktivitetar som er i kommunen, kva kan du bidra med?	*	01.01.2021				

Satsingsområde: Førebygging		Finansiering					
Tidleg og forsterka innsats for å gje barn ein god start i livet, for at barn og unge får reiskap til å meistre kvardagen	Fast samtale med helsesjukepleiar i skulen	1,0 Årsverk	01.01.2020	0	750	750	750
	Opprette psykologstilling med fokus på barn og unge	1,0 Årsverk	01.01.2019	684	684	1084	1084
	Vidareutvikle det tverrfaglege samarbeidet for barn og unge, særleg dei tverrfaglege tema i skular og barnehagar	*	Kontinuerleg				
	Tidleg involvering og langsiktig planlegging for barn og unge med spesielle behov	*	Kontinuerleg				
	Involvere nettverksressursar, som kan bidra til å styrke den einskilde innbyggjar sin meistringsevne	*	Kontinuerleg				
Ha spesiell fokus på inkludering av flyktningar	Tett samarbeid mellom sektorar i kommunen	*	Kontinuerleg				

Satsingsområde: Meistring		Finansiering					
<p>Målsetting:</p> <p>Kommunen si rolle skal vere å legge til rette for at du som innbyggjar skal meistre din eigen kvardag, slik at du kan leve eit aktivt og godt liv i fellesskap med andre</p>							
Strategiar	Tiltak	Ressurs- behov.	Frist	2019	2020	2021	2022
		*Innanfor eller utanfor vedtatt ramme					
Tidleg innsats for å avdekke behov	Gi barn og unge meistringstrategiar i forhold til psykisk helse	*	Kontinuerleg				
	Utarbeide plan mot vald i nære relasjonar	*	01.08.2020				
Trygge innbyggjarane på at dei får naudsynte og individuelt tilpassa tenester	Innføre og implementere heilskaplege pasientforløp i helse og omsorg	*	2019				
	Vurdere og nytte velferdsteknologiske løysingar for å skape meistring og tryggleik, før ein vurderar andre tiltak	*	Kontinuerleg				
	Auka bruk av digitale kanalar til folkeopplysning, til dømes	*	Kontinuerleg				

Satsingsområde: Meistring		Finansiering					
	gjennom oppdatert heimeside og filmar						
	Utbygging og renovering av kjøkkenet ved Herøy omsorgssenter, for å sikre god mat og riktig ernæring til fleire innbyggjarar i kommunen.	Investering	01.01.2021		X		
	Godt og aktivt samarbeid med folkehelsekoordinatoren	*	Kontinuerleg				
	Utvikle rehabiliteringsplan som temaplan til kommunedelplanen	*	01.08.2019				

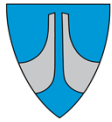
Satsingsområde: Kunnskap og kompetanse		Finansiering					
Målsetting:							
Vere nytenkande i vidareutvikling av forsvarlege tenestetilbod og fagleg kvalitet i tenesta							
Strategiar	Tiltak	Ressurs- behov.	Frist	2019	2020	2021	2022
		*Innanfor eller utanfor vedtatt ramme					
Samhandle for å gje forsvarlege tenester, tilpassa den einskilde	Innføre og sikre heilskapelege pasientforløp i heile sektoren	*	01.08.2019				
Satse på kompetanse og sterke fagmiljø	Samlokalisering av ulike fagmiljø som kan bidra til auka kunnskap, tverrsamarbeid og heilskap i tenesta	Kan føre til investering	Kontinuerleg				
	Skape naturlege møteplassar for ulike faggrupper	*	Kontinuerleg				
	Sørge for systematisk opplæring av alle nyttilsette	*	Kontinuerleg				
	Bygge heiltidskultur	*	Kontinuerleg				
	Gi støtte til vidareutdanning innan psykisk helse	Satsing i planperiode	I planperioden				
	Gi støtte til vidareutdanning innan geriatri	Satsing i planperiode	I planperioden				

Satsingsområde: Kunnskap og kompetanse		Finansiering					
	Gi støtte til vidareutdanning innan rehabilitering	Satsing i planperiode	I planperioden				
Ha rett kompetanse på rett plass	Bruke sosiale media som kanal både for å nå ut med informasjon, rettleie, ansvarleggjere og rekruttere heile døgnet	*	Kontinuerleg				
Ha godt omdømme når det gjeld å rekruttere og behalde og utvikle fagkompetanse	Overordna strategisk kompetanse- og rekrutteringsplan for heile HO	*	01.01.2020				
Dimensjonere dei ulike tenestene i forhold til behov og nye føringar både i eigen regi og i samarbeid med andre	Vidare utgreiing av legevaktsamarbeid	*/Kostnader frå 2020	2019		X	X	X
	Iverksette og gjennomføre vertskommunesamarbeidet med kring barnevern og NAV.	*	2019				
	Vurdere interkommunalt samarbeid der fagmiljøa er små og sårbare. Styrke fagmiljø og ressurseffektivitet	*	Kontinuerleg				
Nytte nye digitale løysingar for betre ressursutnytting, betre kommunikasjon og sikrere informasjonsutveksling	Søkje aktivt utviklingsprosjekt, ny teknologi og kunnskapsbasert forskning	*	Kontinuerleg				
	Vere open for å ta i bruk nye løysingar for å utvikle tenestene som gjev oss gevinst i tenesteytinga	*	Kontinuerleg				
	Digitalisering og velferdsteknologi skal takast i bruk for å styrke og modernisere tenestetilbodet i takt med utviklinga i samfunnet, slik at velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet i omsorgstjenestene innen 2020	*	Kontinuerleg				
Skape kultur for tenesteinnovasjon og utvikling	Dra nytte av statlege satsingsområder og prøve ut nye arbeidsmetodar som til dømes å følgje opp reformen «Leve hele livet»	*	Kontinuerleg				
	Gi kunnskap om og opplæring i bruk av ny teknologi	*	Kontinuerleg				

Satsingsområde: Heilskap		Finansiering					
Målsetting:							
Ha ei helse- og omsorgsteneste som legg til rette for aktiv deltaking frå deg som innbyggjar, og gje heilskapelege tenester av god fagleg kvalitet							
Strategiar	Tiltak	Ressurs- behov.	Frist	2019	2020	2021	2022
		*Innanfor eller utanfor vedtatt ramme					
Bygge heilskapleg kultur i samhandling med andre sektorar i kommunen	Bygge relasjonskompetanse	*	Kontinuerleg				
	Vidareutvikle sektorovergrepande samarbeid.	*	Kontinuerleg				
	Samhandle godt i plan og utviklingsarbeid.	*	Kontinuerleg				
For å møte den demografiske utviklinga, herunder auken av eldre innbyggjarar skal vi bygge fleire omsorgsbustadar og styrke heimebasert omsorg	Vi skal bygge fleire omsorgsbustadar, knytt til sentrale kommunikasjonsenter med handel, kultur og servicetilbod	Investering og drift	01.01.2022			X	X
	Rehabilitering av raud/grøn avdeling før omheimling av institusjonsplassar til bukollektiv og vurdere spesialisering av gjenstående institusjonsplassar	Investering	01.01.2020	X			
Ha tidleg innsats og legge til rette for at innbyggjarane i Herøy skal kunne meistre eigen kvardag, og bu sjølvstendig så lenge som råd i eigen bustad	Bygge og samlokalisere aktivitetstilbod til menneske med ulike behov for å auke sysselsetting og meningsfulle aktivitetar, som fører til auka oppleving av meistring. (Herøy ressurscenter) Aktivitetstilbodet bør vere lokalisert sentralt.	Investering	01.01.2023			X	X
	Utvide kapasiteten på dagsenter til menneske med demenssjukdom, gjennom å legge til rette i Myrvåg	Investering og drift	01.01.2022				X
	Gi god og tydeleg informasjon til dei som treng ekstra informasjon	*	Kontinuerleg				

Styrke og differensiere tilbudet innanfor psykisk helse og rus	Bygge fleire individuelt tilpassa bustadar, herunder ROP bustadar med tilpassa bemanning, knytt til sentrale kommunikasjonscenter med handel, kultur og servicetilbod	Investering og drift	01.01.2020	X	X		
	Bygge akutt/nødbustad	Investering	01.01.2020	X			
	Utvikle samarbeidet med spesialisthelsetenesta	*	Kontinuerleg				
Sikre at innbyggjarane opplever trygge og samordna tenester ved å styrke samarbeid og samhandling internt og eksternt med andre samfunnsaktørar	Arbeide kontinuerleg med kvalitet og tryggleik (døme kvalitetssystem)	*	Kontinuerleg				
	Utarbeide kvalitetsstandard for helse og omsorgstenester	*	01.08.2019				
	Utarbeide ein «Eldreplan»	*	01.08.2020				
	Medverke aktivt i utviklinga av Helseplattformen	Investering	Kontinuerleg				
	Vidareutvikle rolla til koordinerande eining	*	01.01.2020				
	Digital samhandling med interne og eksterne samarbeidspartnerar	Investering	Kontinuerleg				
	Meir tverrfagleg samarbeid knytt til førebygging og behandling	*	Kontinuerleg				
Styrke fokuset på livsmestring, og tiltak som bygg opp under dette.	Møte innbyggjaren med omtanke og respekt, og ha fokus på mestring og heilskap i dei ulike overgangane i livet	*	Kontinuerleg				
	Gjennomføre mestrings- og læringskurs	*	01.01.2021				
	Gjennomføre foreldrekurs	*	01.01.2020				
	Betre informasjon til innbyggjarane – Den enkelte har eit ansvar for eige liv og kan gjere grep sjølve for å for eksempel planlegge alderdommen	*	01.01.2020				

Kommunalsjefen si leiargruppa har ansvar for at handlingsplanen vert fylgt opp gjennom årsplanar og budsjettarbeid, i samarbeid med sine tilsette og andre samarbeidspartar.

Økonomiavdelinga

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	GEO	Arkivsaknr:	2018/955
		Arkiv:	124

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
228/18	Formannskapet	20.11.2018
33/18	Komite for oppvekst	21.11.2018
23/18	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	23.11.2018
41/18	Komite for helse og omsorg	29.11.2018
	Eldrerådet	03.12.2018
	Kommunestyret	06.12.2018

BUDSJETT 2019 OG ØKONOMIPLAN 2019-2022 - TREDJE HANDSAMING

Møtebehandling:

Tilråding/Vedtak i Råd for menneske med nedsett funksjonsevne - 23.11.2018

Møtebehandling:

Tilråding/Vedtak i Komite for oppvekst - 21.11.2018

Møtebehandling:

Økonomileiar Geir Egil Olsen, kommunalsjef stab Jan Vidar Dammen Hjelmseth og kommunalsjef samfunnsutvikling Jarl Martin Møller orienterte.

KrF, Camilla Storøy kom med slikt framlegg:

Stryke punkt 8

Nytt punkt 15:

Rammefinansiering til Byutviklingsprosjektet vert satt av i ordinær budsjettprosess med kommunestyret sitt vedtak i desember kvart år. Formannskapet fungerer som styringsgruppe for Byutviklingsprosjektet, men godkjenning av oppstart og vedtak av rammer for det einkilde prosjekt skal behandlast i kommunestyret før oppstart.

Det vart halde gruppemøte.

H, KRF OG FRP SI TILRÅDING TIL INVESTERINGSBUDSJETT

H, KRF og FRP sitt framlegg inneheld slike endringar i høve det rådmannen la fram:

Byutvikling. Tiltaket vart styrka med 1,0 mill kr i 2019 (til 6,0 mill kr) og skal gå til desse føremåla:

- Oppgradering Ytre Almenningskai – 2,0 mill kr
- Gangveg i sentrum 0,6 mill kr
- Toalettbygg i parken 1,10 mill kr
- Parkering i Fosnavåg Sentrum 2,0 mill kr

Uteområde Ytre Herøy Ungdomsskule (nytt) 1,0 mill kr i 2019

FV-18 Leine-Voldsund. I rådmannens framlegg var det sett av 10 mill kr i 2020. H, KRF og FRP endra dette til 1,0 mill kr i 2019 og 9,0 mill kr i 2020.

Einskildpunkt tatt ut av rådmannens framlegg:

- Storebakken 3 (0,8 mill i 2019 i rådmannens framlegg)
- Ny Kaihøgde Ytre Almenningskai (5,5 mill kr i 2019 i rådmannens framlegg – er med i H. KRF og FRP sitt framlegg med 2,0 mill kr under Byutvikling)
- Gangveg i sentrum 0,6 mill kr (er no ein del av Byutviklingsløyvinga)
- Parkeringsplass Fosnavåg Sentrum (er no ein del av Byutviklingsløyvinga)
- Toalettbygg i parken (er no ein del av Byutviklingsløyvinga)

Det vil seie at samla reduksjon i investeringane som følge av endringane over er om lag 5,5 mill kr

H, KRF OG FRP SITT FRAMLEGG TIL BALANSERING AV DRIFTSBUDSJETTET

	2019	2020	2021	2022
INNSPARINGAR				
Vekst i husleige nye komm bustadar		200	400	800

Ingen prisvekst	1 600	-	-	-
Rammeinnsparing Utvikling	500	500	500	500
Rammeinnsparing/auka inntekter Flyktning	1 000	1 000	1 000	1 000
Rammeinnsparing PO	1 500	1 500	1 500	1 500
Rammeinnsparing Kultur	500	500	500	500
SUM INNSPARINGAR DRIFT	5 100	3 700	3 900	4 300
Kalk renter/avskr VAR	300	600	900	1 200
Auke skatt/ramme*	3 050	3 000	3 000	3 000
Samarbeid, auka inntekter etc	500	1 500	2 500	3 500
Ytterlegare driftsreduksjonar etc	8 150	11 700	13 700	15 200
SUM AUKA INNTEKTER/REDUSERTE UTGIFTER	12 000	16 800	20 100	22 900
TOT INNSPARING/AUKA INNTEKTER	17 100	20 500	24 000	27 200
SKAL FINANSIERE				
Driftsramme høgare enn innt til fordeling	13 500	13 500	13 500	13 500
Auke brannvern	250	250	250	250
Auke utg ny leigekontrakt Sunnmørsbadet	650	650	650	650
Auka i budsjett sosial	1 700	1 700	1 700	1 700
Auka renter/avdrag **)	1 000	4 400	7 900	11 100
SUM SOM MÅ DEKKAST INN	17 100	20 500	24 000	27 200
DIFFERANSE	-	-	-	-

(Arbeiderpartiets forslag ligg i saksutgreiinga)

*) For å få denne effekta må skatteinntektene auke med 7,5 mill kr til 284,0 mill kr, og då vil ein få ein reduksjon i rammetilskotet på 4,5 mill kr forutsett at Herøy kommune har lik eller betre vekst i skatteinntektene enn landsgjennomsnittet.

***) Det ligg inne løyvingar til kaier på Mjølstadneset og veg Leine – Voldsund i forslaget til investeringsbudsjett.

Sidan det er nokre føresetnader som skal til for at desse prosjekta kan gjennomførast har H/KrF/FrP valgt å ta ut rente- og avdragskonstnader stipulert hhv 0,0 – 0,1 – 0,6 og 1,2 mill kr i økonomiplanperioden.

Det vart røysta.

Framlegget frå KrF, Camilla Storøy vart samrøystes vedteke.

H, KrF og FrP sitt framlegg vart vedteken mot 3 røyster.

AP, Svein Gjelseth, Sofie Arntsen og Jens Terje Johnsen røysta for rådmannen si tilråding.

Tilråding i Formannskapet - 20.11.2018

1. Alle tal i 1.000 kr.

	2019	2018
POLITISK LEIING	4 125	4.080

ADMINISTRATIV LEIING	1 830	1.795
STAB	46 430	45.960
Servicetorg	3 230	3.155
Dok senter/innkjøp/stabsleiing	4 120	3.925
Økonomiavdeling	5 360	5.690
Personal- og org.avdeling	7 305	7.425
IKT	7 415	6.610
Eigedom	19 000	19.155
OPPVEKST	184 405	183.550
Barnehageavdeling	71 340	68.320
Grunnskuleavdeling	113 065	115.230
HELSE OG OMSORG	215 640	205.725
Administrasjon helse og omsorg	1 330	1.305
Barn, familie, helse (ink NAV)	54 350	47.850
Pleie- og omsorgsavd	111 320	108.320
Bu- og habiliteringsavd	39 970	39.850
Tenestekoordinerer	8 670	8.580
SAMFUNNSUTVIKLING	33 630	33.215
Kulturavdelinga	8 360	8.575
Utviklingsavdelinga, ink Landbruk	7 820	7.630
Brannvernsvdelinga	8 525	8.800
Anleggs- og driftsavdelinga	8 925	8.210
OVERFØRINGSKAPITTELET	15 045	13.870
ØHJELP, MOTTA		(1.180)
SUM	501 105	487.195

2. Herøy kommune vedtek den gjeldande maksimalsatsen for inntektsskattetre for år 2019.
3. Kommunale avgifter, betalingsattsar, husleiger og eigendelar vert prisjustert om ikkje anna vert bestemt særskilt.
4. Det vert vedteke slike endringar i betalingsattsane:
 - a. Barnehagesattsane følgjer den statlege maksimalprisordninga i 2019.
Kr 2.990,- for heil plass + matpengar kr 360,- gjeldande frå 1 januar 2019 og kr 3.040,- for heil plass + matpengar kr 360,- gjeldande frå 1. august 2019
 - b. Husleiga for kommunale utleigebustadar vert regulert årleg etter kontraktsdato dersom endringa i konsumprisindeksen for same periode er positiv. Ved inngåing av ny husleigekontrakt vert veiledande husleige for leigeobjektet vurdert opp mot og eventuelt regulert til same nivå som for tilsvarande kommunale leigeobjekt. Dersom husleigesattsen for eit eller fleire kontraktsforhold avvik frå gjengs leige, kan forvaltar regulere husleiga til gjengs nivå i tråd med krava i husleigelova.
 - c. Vaksinasjon kr 350,- pr konsultasjon + dekning av vaksinekostnader.
 - d. Abonnementsordninga for heimetenestene vert slik:
 - Timepris: kr 380,- (kr 370,- i 2018)

- 2-3 G – Kr 1.400,- per mnd (Uendra frå 2018)
 - 3-4 G – Kr 1.750,- per mnd (Uendra frå 2018)
 - 4-5 G – kr 2.100,- pr mnd (Uendra frå 2018)
 - Over 5 G – kr 2.450,- per mnd (Uendra frå 2018)
- e. Leige tryggleiksalarmar kr 350,- per månad
- f. Korttidsopphald institusjon kr 155,- pr døgn (uendra)
Kommunen vil automatisk oppjustere sine satsar i tråd med sentrale justeringar.
- g. Dagplass ved institusjon kr 80,- pr dag (uendra).
Kommunen vil automatisk oppjustere sine satsar i tråd med sentale justeringar.
- h. Sal av middag ved institusjonane kr 90,- pr middag (kr 90,- i 2017)
- i. Utkøyring og sal av middag frå institusjonane kr 100,- pr middag (uendra)
- j. Fullkost per mnd kr 3.600,- eller kr 170,- per døgn eller kr 120,- per dag (endra)
- k. Kurdøgnprisen for opphald i institusjonane (sjukeheimane) vert sett til kr 2.150,- (kr 2.050,- per døgn i 2018).
- l. Eigenbetaling for elevplass i Kulturskulen blir kr 3.600,- (kr 3.500,-) gjeldande
Leige av instrument og utstyr blir kr 460,- per år. Betalingar for tenester til dirigent for vaksne kor og korps vert auka til kostpris. Alle endringane gjeld frå 01.08.2019.
- m. Eigenbetaling for SFO-plass. Gruppe 3 Full plass kr 2.705,- (kr 2.625,-). Gruppe 2 (inntil 14 timar) kr 2.225,- per mnd (2.160,-) og gruppe 1 (inntil 10 timar per veke) kr 1.576,- (kr 1.530,-). Matpengar og satsar for ferie-SFO vert auka med 3%. Alt gjeldande frå 01.08.2019.
- n. Eigenbetaling for norskopplæring for vaksne: Kr 145,- per gong på dagtid og kr 155,- per gong på kveldstid. Prisane gjeld frå 01.01.2019.
- o. Tilknytningsavgift for kloakk, kloakkgebyr, feieavgift, renovasjonsavgift, avgift for tvungen slamtømming vert fastsett for 2019 gjennom egne vedtak i kommunestyret.
- p. Gebyrsatsane for byggesak, plan og oppmåling aukar med 3% frå 2018 til 2019
- q. Andre avgifter, betalingssatsar etc som ikkje er nemnt over aukar med 3,0%
- (Når det gjeld prisane innan pleie- og omsorg er målsetjinga eins prisar for alle kommunane på Søre Sunnmøre med unntak av kurdøgnprisen som reflekterer kva det kostar per døgn å bo på institusjon (sjølvkost).
5. Investeringsprosjekt som det er løyvd budsjettmidlar til i 2018, men som ikkje er avslutta, vil automatisk få overført unytta ramme til 2019.
6. Budsjettet for 2019 fører til slike nye faste stillingsheimlar:
- 100% stilling som psykolog finansiert av øyremerka statstilskott (omlag kr 400.000,-. Kommunal eigendel omlag kr 550.000,- vert å dekkje innanfor ramma.
 - 140% stilling inna kvardagsrehabilitering. Finansiert med kr 620.000,- i statstilskott. Kommunal eigendel omlag kr 300.000,- vert å dekkje innanfor ramma.

7. Kommunestyret ber om at stillingar vert haldne vakante så lenge det er forsvarleg.
8. Det vert lagt fram særskilde saker for handsaming av avtalevilkår og økonomisk deltaking når søknad ligg føre, når det gjeld saker knytt til planlegging og utbygging i samband med næringsutvikling og infrastrukturanlegg.
9. Alle investeringsprosjekt, også dei som er omfatta av kloakkrammeplanen, skal så snart dei er ferdige leggest fram for kommunestyret for endeleg godkjenning (økonomisk avslutning).
10. Budsjettrapportering og rapportering etter måltal skal skje kvart tertial 30.04 og 31.08.
11. Kommunestyret vedtek eit låneopptak på NOK 82,1 mill for 2019 + 10,0 mill i vidareutlån i Husbanken. Ordførar og/eller rådmann får fullmakt til å ta opp og godkjenne lånevilkåra innanfor oppgitt låneramme i budsjettet. Investeringsbudsjettet vert vedteken slik det går fram av rådmannen si saksutgreiing med dei endringane som går fram av protokollen.
12. Herøy kommunestyre godkjenner ein trekkrett i Danske Bank AS på inntil 100,0 mill kr. til utløpsdato for gjeldande bankavtale 01.09.2019 med oppsjon fram til 01.09.2020.
13. Kommunestyret vedtek låneporteføljen til Herøy kommune, og alle lån i porteføljen kan vere aktuelle for refinansiering i budsjettåret 2019. Rådmannen står fritt til å betale budsjetterte avdrag på dei lån han finn føremålstenleg, uavhengig av opprinneleg vedtak.
14. Rådmannen får fullmakt til å utføre budsjettendringar for det som vedkjem refusjon sjukeløn opp mot vikarutgifter, samt endringar knytt til mva kompensasjonen.
15. Rammefinansiering til Byutviklingsprosjektet vert satt av i ordinær budsjettprosess med kommunestyret sitt vedtak i desember kvart år. Formannskapet fungerer som styringsgruppe for Byutviklingsprosjektet, men godkjenning av oppstart og vedtak av rammer for det einskilde prosjekt skal behandlast i kommunestyret før oppstart.
16. Kommunestyret vedtek budsjettet for 2019 og økonomiplanen for perioden 2020-2022 på grunnlag av dei rammer og føresetnader som er fastsett i denne planen.

Tilråding:

1. Rammene til dei ulike avdelingane blir slik i 2019 (runda av til næraste kr 5.000,-).

	2019	2018
POLITISK LEIING	4.150	4.080
ADMINISTRATIV LEIING	1.835	1.795
STAB	46.780	45.960
Servicetorg	3.245	3.155
Dok senter/innkjøp/stabsleiing	4.135	3.925
Økonomiavdeling	5.375	5.690
Personal- og org.avdeling	7.355	7.425
IKT	7.430	6.610
Eigedom	19.240	19.155
OPPVEKST	186.620	183.550
Barnehageavdeling	71.370	68.320
Grunnskuleavdeling	115.250	115.230
HELSE OG OMSORG	219.695	205.725
Administrasjon helse og omsorg	1.335	1.305
Barn, familie, helse (ink NAV og flykting)	56.950	47.850
Pleie- og omsorgsavd	112.600	108.320
Bu- og habiliteringsavd	40.070	39.850
Tenestekoordinerer	8.740	8.580
SAMFUNNSUTVIKLING	34.820	33.215
Kulturavdelinga	8.990	8.575
Utviklingsavdelinga, ink Landbruk	8.360	7.630
Brannvernsavdelinga	8.300	8.800
Anleggs- og driftsavdelinga	9.170	8.210
OVERFØRINGSKAPITTELET	13.220	13.870
ØHJELP, MOTTAK		(1.180)
SUM	507.120	487.195

2. Herøy kommune vedtek den gjeldande maksimalsatsen for inntektsskatteøre for år 2019.
3. Kommunale avgifter, betalingssatsar, husleiger og eigendelar vert prisjustert om ikkje anna vert bestemt særskilt.
4. Det vert vedteke slike endringar i betalingssatsane:
 - r. Barnehagesatsane følgjer den statlege maksimalprisordninga i 2019.
Kr 2.990,- for heil plass + matpengar kr 360,- gjeldande frå 1 januar 2019 og kr 3.040,- for heil plass + matpengar kr 360,- gjeldande frå 1. august 2019
 - s. Husleiga for kommunale utleigebustadar vert regulert årleg etter kontraktsdato dersom endringa i konsumprisindeksen for same periode er positiv. Ved inngåing av ny husleigekontrakt vert veiledande husleige for leigeobjektet vurdert opp mot og eventuelt regulert til same nivå som for tilsvarende kommunale leigeobjekt. Dersom husleigesatsen for eit eller fleire kontraktsforhold avvik frå gjengs leige, kan forvaltar regulere husleiga til gjengs nivå i tråd med krava i husleigelova.
 - t. Vaksinasjon kr 350,- pr konsultasjon + dekning av vaksinekostnader.
 - u. Abonnementsordninga for heimetenestene vert slik:
 - Timepris: kr 380,- (kr 370,- i 2018)

- 2-3 G – Kr 1.400,- per mnd (Uendra frå 2018)
- 3-4 G – Kr 1.750,- per mnd (Uendra frå 2018)
- 4-5 G – kr 2.100,- pr mnd (Uendra frå 2018)
- Over 5 G – kr 2.450,- per mnd (Uendra frå 2018)

v. Leige tryggleiksalarmar kr 350,- per månad

w. Korttidsopphald institusjon kr 155,- pr døgn (uendra)

Kommunen vil automatisk oppjustere sine satsar i tråd med sentrale justeringar.

x. Dagplass ved institusjon kr 80,- pr dag (uendra).

Kommunen vil automatisk oppjustere sine satsar i tråd med sentale justeringar.

y. Sal av middag ved institusjonane kr 90,- pr middag (kr 90,- i 2017)

z. Utkøyring og sal av middag frå institusjonane kr 100,- pr middag (uendra)

aa. Fullkost per mnd kr 3.600,- eller kr 170,- per døgn eller kr 120,- per dag (endra)

bb. Kurdøgnprisen for opphald i institusjonane (sjukeheimane) vert sett til kr 2.150,- (kr 2.050,- per døgn i 2018).

cc. Eigenbetaling for elevplass i Kulturskulen blir kr 3.600,- (kr 3.500,-) gjeldande Leige av instrument og utstyr blir kr 460,- per år. Betalingar for tenester til dirigent for vaksne kor og korps vert auka til kostpris. Alle endringane gjeld frå 01.08.2019.

dd. Eigenbetaling for SFO-plass. Gruppe 3 Full plass kr 2.705,- (kr 2.625,-). Gruppe 2 (inntil 14 timar) kr 2.225,- per mnd (2.160,-) og gruppe 1 (inntil 10 timar per veke) kr 1.576,- (kr 1.530,-). Matpengar og satsar for ferie-SFO vert auka med 3%. Alt gjeldande frå 01.08.2019.

ee. Eigenbetaling for norskopplæring for vaksne: Kr 145,- per gong på dagtid og kr 155,- per gong på kveldstid. Prisane gjeld frå 01.01.2019.

ff. Tilknytningsavgift for kloakk, kloakkgebyr, feieavgift, renovasjonsavgift, avgift for tvungen slamtømming vert fastsett for 2019 gjennom egne vedtak i kommunestyret.

gg. Gebyrsatsane for byggesak, plan og oppmåling aukar med 3% frå 2018 til 2019

hh. Andre avgifter, betalingsatsar etc som ikkje er nemnt over aukar med 3,0%

(Når det gjeld prisane innan pleie- og omsorg er målsetjinga eins prisar for alle kommunane på Søre Sunnmøre med unntak av kurdøgnprisen som reflekterer kva det kostar per døgn å bo på institusjon (sjølvkost).

17. Investeringsprosjekt som det er løyvd budsjettmidlar til i 2018, men som ikkje er avslutta, vil automatisk få overført unytta ramme til 2019.

18. Budsjettet for 2019 fører til slike nye faste stillingsheimlar:

- 100% stilling som psykolog finansiert av øyremerka statstilskott (omlag kr 400.000,-. Kommunal eigendel omlag kr 550.000,- vert å dekkje innanfor ramma.
- 140% stilling inna kvardagsrehabilitering. Finansiert med kr 620.000,- i statstilskott. Kommunal eigendel omlag kr 300.000,- vert å dekkje innanfor ramma.

19. Kommunestyret ber om at stillingar vert haldne vakante så lenge det er forsvarleg.
20. Kommunestyret godkjenner at det vert innhenta ekstern konsulentbistand for å utvikle konkrete sparetiltak tilsvarande 17 mill kr. Arbeidet skal bygge på KOSTRA-analysen som allereie ligg føre. Det skal søkjast OU- midlar til finansieringa av konsulentbistanden. Tiltaka skal vere realistiske og gjennomførbare. Prosessen skal gjennomførast så snart som råd og rapport med tiltak skal ligge føre seinast 01.04.2019.
21. Det vert lagt fram særskilde saker for handsaming av avtalevilkår og økonomisk deltaking når søknad ligg føre, når det gjeld saker knytt til planlegging og utbygging i samband med næringsutvikling og infrastrukturanlegg.
22. Alle investeringsprosjekt, også dei som er omfatta av kloakkrammeplanen, skal så snart dei er ferdige leggest fram for kommunestyret for endeleg godkjenning (økonomisk avslutning).
23. Budsjettrapportering og rapportering etter måltal skal skje kvart tertial 30.04 og 31.08.
24. Kommunestyret vedtek eit låneopptak på NOK 89,8 mill for 2019 + 10,0 mill i vidareutlån i Husbanken. Ordførar og/eller rådmann får fullmakt til å ta opp og godkjenne lånevilkåra innanfor oppgitt låneramme i budsjettet.
25. Herøy kommunestyre godkjenner ein trekkrett i Danske Bank AS på inntil 100,0 mill kr. til utløpsdato for gjeldande bankavtale 01.09.2019 med oppsjon fram til 01.09.2020.
26. Kommunestyret vedtek låneporteføljen til Herøy kommune, og alle lån i porteføljen kan vere aktuelle for refinansieringar i budsjettåret 2019. Rådmannen står fritt til å betale budsjetterte avdrag på dei lån han finn føremålstenleg, uavhengig av opprinneleg vedtak.
27. Rådmannen får fullmakt til å utføre budsjettendringar for det som vedkjem refusjon sjukeløn opp mot vikarutgifter, samt endringar knytt til mva kompensasjonen.
28. Kommunestyret vedtek budsjettet for 2019 og økonomiplanen for perioden 2020-2022 på grunnlag av dei rammer og føresetnader som er fastsett i denne planen.

Særutskrift:

- Kommunalsjefane, her
- Vest kontroll AS

Vedlegg:

- Oppdatert tekstdokumentet per 14.11.2018
- Kommentarer til budsjettposten Kommunale bustadar

Samandrag av saka:**Saksopplysningar:**

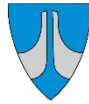
Rådmannen har lagt budsjettdokumentet med som eit vedlegg, då det er vanskeleg å redigere slike dokument i ePhorte.

Fosnavåg, 14.11.2018

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Geir Egil Olsen
Avd.leiar

Sakshandsamar: Geir Egil Olsen

HERØY KOMMUNE
HERØY KOMMUNE

BUDSJETT 2019 ØKONOMIPLAN 2019-2022 HERØY KOMMUNE

Innhold

1. Rådmannen sine kommentarar	3
2. Om Herøy	4
2.1 Slik står det til i kommunen	4
2.2 Kommunal økonomi	5
2.3 Organisering	5
3. Framtidsutsikter	7
3.1 Vurdering av framtidsutsikter	7
4. Styring og kontroll	9
4.1 Styring og kontroll av verksemda	9
4.2 Revisjonsordning	9
4.3 Rekneskapsrevisjon	9
4.4 Forvaltningsrevisjon	9
4.5 Tilsyn	9
4.6 Organisering	9
4.7 Mål- og resultatstyring	9
4.8 Rekneskapsutvikling og økonomisk styring	10
4.9 Risikostyring og internkontroll	10
4.10 Selskapskontroll	10
4.11 Tryggleik og beredskap	10
4.12 Etisk standard	10
4.13 Utfordringar og planar	10
4.14 Kvalitetssystemet Compilo (Losen)	11
4.15 Verdigrunnlag	11
4.16 Heilskapleg system	11
4.17 Plansystemet	12
4.18 Styringssystemet	14
4.19 Organisering, arbeidsprosessar og ressursbruk	15
5. Fokusområde samfunnsutvikling	17
5.1 Kommuneplanen 2013 – 2025. Samfunnsdel	17
5.2 Innbyggjarundersøkinga 2017:	19
5.3 Lokaldemokratiundersøking 2017	19
6. Fokusområde Organisasjon	20
6.1 Organisasjonsutvikling	20

6.2 Personalpolitikk og opplæring.....	21
7. Fokusområde Tenester.....	24
7.1 Kommunebarometeret.....	24
7.2 Brukarundersøkingar 2017:.....	26
7.3 Tilsyn og klagesaker.....	27
8. Fokusområde Økonomi.....	28
8.1 Nøkkeltal.....	28
8.2 Kommuneopplegget 2019.....	30
9 Resultatvurdering og endringsbehov.....	32
9.1 Resultatvurdering.....	32
9.2 Endringsbehov.....	33
9.3 Andre forhold.....	37
9.4 Prioritering.....	37
10. Økonomiplan drift 2019-2022.....	39

1.Rådmannen sine kommentarar

I samband med budsjett 2018 vart det gjort vedtak om at det skulle gjerast ein gjennomgang i alle sektorane innan 31.03.2018 med sikte på å finne tiltak som kunne redusere driftskostnadene med 10 mill kr på årsbasis. Tiltaka skulle vere realistiske og gjennomførbare.

Rådmannen si vurdering er at driftskostnadane framleis er for høge. For 2019 må inntektene aukast/driftskostnadane reduserast med 13,5 mill kr (+ nye finanskostnadar og nye evt tiltak) for å få balanse mellom utgifter og inntekter. Vi kan ikkje basere oss på å tappe eit driftsfond som allereie er for lite.

Det er heller ikkje tilfredsstillande å basere seg på årlege rammeinnsparingar for å balansere budsjettet. Det er difor behov for nye permanente innsparingstiltak som vil ha innsparingseffektar på lenger sikt (utover det enkelte budsjettår). Tiltaka må vere realistiske og gjennomførbare.

Rådmannen vil difor rå til at det vert gjort ein ny gjennomgang av drifta med sikte på å finne tiltak som kan skape meir permanent balanse mellom inntekter og utgifter. Her må alle tiltak som driftsreduksjonar, strukturendringar og interkommunale samarbeidsordningar vurderast. Slike tiltak bør gjennomførast så raskt det er praktisk mogleg.

Det er difor heller ikkje rom for nye driftstiltak med unntak av tiltak som kan finansierast innanfor driftsramma. Rådmannen vil tilrå å prioritere tiltak som Tidleg innsats, Rus/psykiatri og Habilitering/rehabilitering ved omdisponering innanfor driftsramma.

Når det gjeld investeringar, har rådmannen prioritert

- ei strategisk satsing for busetjing og næringsetablering,
- forlenge levetida og sikre ein forsvarleg standard på eksisterande kommunale bygningane og
- nødvendige investeringar for at kommunen skal vere med i utviklinga for modernisering og digitalisering.

Eigedomsskatt frå 2021 vil kunne gi ei inntekt på om lag 8-10 mill kr per år forutsett ein skatt på 1,5 promille av formuesverdien.

Eit budsjett og ein økonomiplan skal vere eit styringsverktøy og om det ikkje er reelt, vil det heller ikkje vere eit styringsverktøy for administrasjon og politikarar.

Olaus-Jon Kopperstad

2. Om Herøy

2.1 Slik står det til i kommunen

Stor optimisme har prega næringslivet i kommunen ei stund og det har vore svært god aktivitet i mange næringar. Det har vore god skatteinngang og positiv folketalsutvikling. Dei siste åra har situasjonen, særleg i offshore-næringa, endra seg dramatisk. Over 7000 mista jobben i norske reiarlag i 2016, og det var fleire oppseiingar i 2017.

Kommune-NM

NHO lagar årleg eit kommune-NM der kommunane vert rangert etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarknad, demografi, kompetanse og kommunal økonomi. Kunnskapsbasen gir indikasjonar på utviklinga for den enkelte kommune, men også den relative utviklinga i samanlikning med dei andre kommunane.

Kommune	TOTAL	Næringsliv		Arbeids- marknad		Demografi		Kompe- tanse		Kommune- økonomi	
	2016 2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
Herøy	135 108	20	14	315	212	189	211	222	240	129	126

Tabellen viser at Herøy ligg ganske bra an i forhold til andre kommunar når det gjeld attraktivitet og vekstkraft. Kommunen har hatt ein framgang totalt sett frå 2016 til 2018.

<https://www.nho.no/Politikk-og-analyse/Offentlig-sektor-og-naringslivet/kommunenm/>

Samhandling mellom kommune, næringsliv, lag og organisasjonar

Kommunen har gjennomført fleire partnerskapsprosjekt med næringsliv, lag og organisasjonar. Mellom anna med/om: Herøy kyrkje, Sunnmørsbadet, Fosnavåg konserthus, parkeringshus, idrettsanlegg, flytebrygger m.m.

Folketalsutviklinga

Utvikling av folketallet pr. 01.01:

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Folketal	8383	8533	8727	8847	8847	8934	8972	8957	8965

Herøy kommune har ein uttalt ambisjon om å auke folketallet.

Folkehelse

Folkehelseinstituttet har utarbeidd folkehelseprofilar for kommunane.

Profilane er eit bidrag til kommunen sitt arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden, og faktorar som påverkar denne:

- Det er færre barn (0-17 år) som bur i husstandar med låg inntekt enn landsnivået.
- Ungdomskuleelevane som oppgir å vere nøgde med lokalmiljøet, er likt med landsnivået.
- Antibiotikabruken i Herøy er høgare enn landsnivået.

<http://khp.fhi.no/PDFVindu.aspx?Nr=1515&sp=2&PDFAAr=2017>

Samhandling mellom kommune, næringsliv, lag og organisasjonar

Kommunen har gjennomført fleire partnerskapsprosjekt med næringsliv, lag og organisasjonar. Mellom anna med/om: Herøy kyrkje, Sunnmørsbadet, Fosnavåg konserthus, parkeringshus, idrettsanlegg, flytebryggjer m.m.

2.2 Kommunal økonomi

Utvikling i lånegjeld og disposisjonsfond

	Lånegjeld	Disp fond
2018 *)	837.860.000	48.986.000
2017	840.732.000	39.642.000
2016	840.261.000	17.492.000
2015	776.977.000	7.615.000
2014	653.110.000	10.642.000
2013	604.802.000	12.070.000
2012	562.254.000	15.847.000
2011	501.792.000	15.276.000
2010	462.423.000	16.896.000
2009	428.853.000	7.031.000

*) Tal per 15.09.2018. Lånegjelda vil vere større per 31.12.2018 – 865,0 mill kr
Økonomi - Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Herøy (M. og R.)	-6,2 %	0,6 %	6,3 %	1,6 %
Ulstein	1,8 %	2,8 %	2,1 %	0,7 %
Volda	1,9 %	3,1 %	2,7 %	4,6 %
Ørsta	2,6 %	4,3 %	2,5 %	1,1 %
Sula	0,1 %	2,4 %	3,3 %	1,3 %
Gjerdrum	-3,5 %	2,1 %	7,8 %	7,4 %
Songdalen	3,8 %	1,6 %	3,0 %	4,5 %
Kostragruppe 08	0,9 %	2,6 %	4,1 %	3,8 %

Netto driftsresultat i kommunekonsernet utgjorde 1,6 prosent av driftsinntektene i Herøy i 2017. Det er under bransjenorma på 2 prosent. Det er samtidig 2,2 prosentpoeng lavare enn gjennomsnittet i kommunegruppe 8 og midt i laget blant samanlikningskommunane. 2017 og 2016 er dei beste åra kommunane har hatt sidan 2006 når det gjeld driftsresultat.

2.3 Organisering

Ny politisk struktur blei vedteken 07.05.2012.

Kommunestyret har 33 medlemmer og er kommunen sitt øvste politiske organ.

Kommunestyret gjer vedtak på vegne av kommunen så langt ikkje anna følgjer av lov og delegeringsvedtak.

Formannskapet har 9 medlemmer og er kommunen sitt nest øvste politiske organ.

Formannskapet handsamar og avgjer ei rekkje saker som er delegert av kommunestyret. I

tillegg handsamar formannskapet forslag til budsjett og økonomiplan, og gir innstilling i ei rekkje andre saker som skal til kommunestyret.

Kommunen har fire **komitear**, alle med 7 medlemmer. Komiteane førebur og innstiller i saker som vert handsama av kommunestyret. Formannskapet, kontrollutvalet og administrasjonsutvalet (likestillingsutvalet) og arbeidsmiljøutvalet er lovpålagde organ. Det same er eldrerådet og rådet for menneske med nedsett funksjonsevne.

Administrativ leiing

Ny administrativ leiing vart vedtatt av kommunestyret 29.09.2016. Kommunen gjekk over til ein **kommunalsjefmodell** med 4 kommunalsjefar under rådmannen med slike ansvarsområde:

Helse og omsorg

Omfattar dagens avdelingar for pleie og omsorg, bu og habiliteringhab, barn, familie og helse og tenestekoordinering.

Oppvekst

Omfattar dagens avdelingar for grunnskule, PPT, kulturskule, vaksenopplæring og barnehage.

Samfunnsutvikling

Omfattar dagens avdelingar for utvikling og kultur med tillegg av folkehelse og brann og beredskap.

Stab

Omfattar dagens avdelingar for :

- Personal
- Økonomi
- Innkjøp
- Dokumentsenter/politisk sekretariat
- IKT
- Servicetorg
- Eigedom

3. Framtidsutsikter

3.1 Vurdering av framtidsutsikter

Vi har utfordringar framfor oss, men gode føresetnader for å lukkast. Kompetansen, motivasjonen og omstillingsevna som finst i Herøy, vil vere avgjerande.

Samfunn

Som samfunnsaktør har Herøy kommune ei viktig rolle. I Herøy samarbeider politikk, administrasjon, kultur og næringsliv godt gjennom mange uformelle arenaer for felles nytte. Kommunen kan vere ein pådrivar for å motverke effektane ein lågare aktivitet i næringslivet skaper. Kommunen sin økonomiske status vil sette grenser for tiltak for å stimulere næringsaktivitet. I så måte hastar det å forbetre økonomien vår.

Framskrivning av folketalet

SSB presenterte nye befolkningsframskrivingar i 2016. Framskrivningane er usikre sidan dei er avhengig av fleire faktorar.

Framskrivninga av folketalet i Herøy kommune varierer, alt etter om ein legg til grunn låg elles middels nasjonal vekst.

	Eldre + 80	Born 0-5	Born 6-15
2016	461	605	1153
2020	473	599	1156
2021	470	598	1138
2022	488	604	1125
2023	496	606	1126
2024	512	610	1104
2025	533	608	1100
2030	665	597	1098
2035	791	581	1102
2040	893	576	1087

Kjelde: SSB, alt MMMM

Framskrivning av folketal viser stabilt/ein svak auke i gruppa over 80 år fram til 2023. Deretter har vi ein sterk auke fram til 2040. Ungdomsgruppa 0 – 15 år vil vere relativt stabil dei komande åra.

Medverknad

Det er mange i Herøy som ynskjer å bidra til lokalsamfunnet, og kommunen må vere ein koordinerande, konstruktiv og positiv samarbeidspart. Medverknad frå innbyggjarane er vitalt for å lukkast som kommune i framtida. Her har Herøy gode føresetnader.

Medarbeidarar

Motivasjon og kompetanse er viktig for alle kunnskapsbedrifter. Herøy kommune tar dette på alvor og har gjennomført mange kompetanseprogram innanfor fagområda. I tillegg har vi prioritert å fokusere på leiing som eit eige fag.

Læring og fornying

Medan læring dei siste åra i hovudsak har føregått på individnivå, vil vi i framtida sjå meir på den organisatoriske læringa. Omorganisering kom på plass i løpet av 2017. Vi skal evaluere endringane opp mot tidlegare praksis over dei neste åra. Målet er å få full gevinstrealisering av desse endringane.

Økonomi

Resultatmessig er kommunen i balanse, men vi treng mindreforbruk over tid for å skaffe oss det handlingsromet vi treng for å møte nye utfordringar og ta ein meir aktiv del i samfunnsutviklinga.

4. Styring og kontroll

God kommunal eigenkontroll skal bidra til å gi innbyggjarane tillit til at kommunen utøver mynde og leverer tenester på ein trygg måte. Eigenkontroll er ein viktig del av styringssystemet og skal bidra til å unngå kritikkverdige hendingar. I tillegg til eigenkontroll, fører mange statlege organ tilsyn med kommunen.

Kommunestyret har tilsyns- og kontrollansvar for kommunen si verksemd. Selskapskontroll inngår som ein del av kontrollansvaret. Kontrollutvalet fører løpande tilsyn med den kommunale forvaltninga på vegne av kommunestyret og ser til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Kommunen sin revisor gjennomfører rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og revisjon av rådmannen sin internkontroll så langt det følgjer av god kommunal revisjonsskikk.

Rådmannen er ansvarleg for at kommunen har eit føremålstenleg og heilskapleg system for styring og kontroll og at det vert utøvd internkontroll i verksemda.

4.1 Styring og kontroll av verksemda

Styringsdialogen mellom kontrollutvalet og kommunestyret har vore open og gir retning for vidare utvikling av verksemda.

4.2 Revisjonsordning

Herøy kommune er med i interkommunal revisjonsordning saman med seks andre kommunar.

4.3 Rekneskapsrevisjon

Revisjonemeldinga for rekneskapsåret ligge føre når rekneskap og årsrapport er kontrollerte.

4.4 Forvaltningsrevisjon

Kommunerevisjonen gjennomfører forvaltningsrevisjon retta mot økonomi og økonomirapportering. Framdrifta og kvaliteten på oppfølginga er avhengig av saksmenga og personalressursane.

4.5 Tilsyn

Kommunen hadde løpet av 2017 23 tilsyn med 60 avvik.

4.6 Organisering

Vi fullførte organisasjonsendringane i 2017. Denne omstruktureringa skal saman med nye linjeleiarar og endringar i administrativ leiing, levere forsvarlege tenester og robust økonomi i tida framover.

4.7 Mål- og resultatstyring

Målekort vert nytta som kommunen sitt administrative system for oppfølging når det gjeld vedtekte mål- og resultatkrav i budsjett og økonomiplan. Det er gjennomført ei vidareutvikling av innhaldet i korta på bakgrunn av erfaringane gjennom åra. Mål- og resultatstyring inngår i kommunen sine årsplanar. Resultatkrava er fylgd opp gjennom medarbeidarsamtalar med den enkelte leiaren. Ein felles leiingspraksis er under utarbeiding og arbeidet vil bli vidareført i 2019..

4.8 Rekneskapsutvikling og økonomisk styring

Det har vore god oppfølging og kontroll på prosjekt gjennom året. Formannskapet får månadsrapportar om status på økonomi og sjukefråvær, kommunestyret får tertialrapportar. Resultat i forhold til overordna mål i kommuneplanen, samt resultatkrav knytt til målekorta, er rapportert i årsrapporten.

4.9 Risikostyring og internkontroll

Kommunen har eit overordna kvalitetssystem og eige sak- og arkivsystem som skal sikre oppfølging av lovverk, politiske vedtak og interne rutinar.

Det elektronisk kvalitetssystemet skal ivareta-dokumentstyring, avvikshandtering, årshjul, risiko- og sårbaranalyser (ROS) samt varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Revisjon av kommunen sitt økonomireglement vart gjennomført i 2017.

4.10 Selskapskontroll

Ny rutine for lovpålagt eigarskapskontroll var vedteke i K-sak 76/16 den 25.05.2016.

Omgrepet eigarskapskontroll vert no nytta i staden for selskapskontroll.

Kommunestyret handsama saka om eigarskapskontrollen for 2016 i møte 30.11.17.

4.11 Tryggleik og beredskap

Beredskapsplanen for Herøy kommune vart vedteken av kommunestyret 15.12.2016.

Fylkesmannen konkluderte slik i tilsyn med kommunal beredskapsplikt 11.04.18:

Heilskapleg ROS-analyse er frå 2015 og moden for ein revisjon. Analysen er forankra i kommunestyret, men oppfyller ikkje alle minimumskrava i forskrifta. Analysen er i stor grad basert på kommunen si grovanalyse frå 2013, og manglar konkrete vurderingar på sannsyn og konsekvensar på dei hendingane som er med i analysen. I tillegg manglar ei vurdering av kommunen sin evne til å oppretthalde drift ved uønskte hendingar. Det går ikkje fram av ROS-analysen i kva grad relevante offentlege og private aktørar har vore invitert med/tatt del i arbeidet.

Kommunen har skildra mål og strategiar for arbeid med samfunnstryggleik i kommuneplanens samfunnsdel. Mål og strategiar for oppfølging av arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap bør forankrast tydelegare med bakgrunn i heilskapleg ROS. Vi saknar ein prioritert handlingsplan med tiltak for oppfølging av funna i ROS-analysen.

Organisering av Herøy brann og redning skal gjennomgåast i 2018.

4.12 Etisk standard

Revisjon av Etske prinsipp for tilsette og folkevalde i Herøy kommune vart vedteken av kommunestyret 15.12.2016. Etisk standard vert fylgd opp og sikra gjennom kommunen sitt kvalitetssystem.

4.13 Utfordringar og planar

I planperioden er målet å etablere eit heilskapleg system som sørgjer for at vi har styring og kontroll i ein organisasjon som er effektiv og framtidsretta. Kommunen sitt planverk må vere fokusert, målretta og skal fungere som eit referansedokument for den operative gjennomføringa av planar. 4.14 Kvalitetssystemet Compilo (Losen).

4.14 Kvalitetssystemet Compilo (Losen)

Bruken av systemet har vore aukande. Graden av aktivitet varierer mellom tenesteområda. Mangelfull opplæring og oppfølging kan vere hovudårsaka til variasjonane.

4.15 Verdigrunnlag

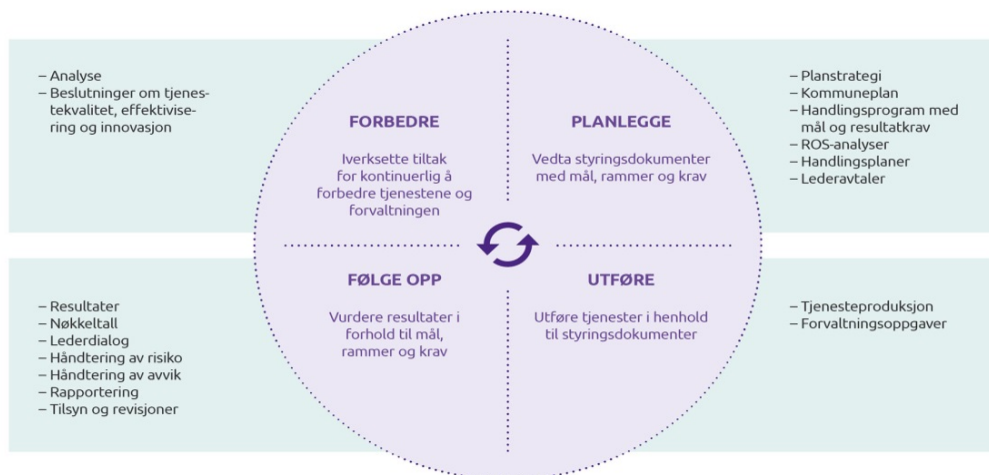
Verdigrunnlaget er revider i 2018. Dei kommunale kjerneverdiane er:

- Tillit
- Respekt
- Samhandling

4.16 Heilskapleg system

Plan- og styringssystemet i kommunen omfattar ei rekkje plan- og styringsprosessar som går fram av figuren under. Gjennom god leiing og gode plan- og styringsprosessar skal kommunen ivareta rolla som tenesteytar, samfunnsutviklar og demokratisk arena.

PUFF (PUKK) – Forbettringssirkel

Kommunen arbeider etter elementa i forbettringssirkelen. Gjennom plan- og styringsprosessane vert det planlagt og utført aktivitetar som skal sikre kvalitet i tenestene og forvaltninga. Resultata frå aktivitetane vert fylgd opp i forhold til dei måla og krava som er sett, og vert nytta til å iverksette tiltak for kontinuerleg å betre tenestene og forvaltninga. Alle plan- og styringsprosessar skal gjennomførast med bakgrunn i kommunen sitt verdigrunnlag, og verdiane skal vere retningsgivande for den enkelte si åtferd.

Plansystem

Plansystemet er kommunen sitt overordna og politisk vedtekne planverk som skal sikre gjennomføring av politiske mål og prioriteringar.

Styringssystem

Styringssystemet er rådmannen sitt verktøy for å setje i verk og følgje opp politiske vedtak, mål og prioriteringar.

Leiing

Elementa i PUFF-sirkelen ligg til grunn for all leiaraktivitet knytt til kommunen sitt plan- og styringssystem. Gode plan- og styringsprosessar har som føresetnad eit leiarskap som gir retning, utnyttar handlingsromet og er resultatorientert. Samstundes skal leiarane legge til rette for ein arbeidskultur som fremjar læring og forbetring i heile organisasjonen. Forslag til innovative løysingar vil verte følgde opp. Det vert utarbeidd årsplanar. I årsplanane konkretiserer rådmannen krav til resultat og utvikling for den enkelte leiar. I løpet av året vert det gjennomført dialog om status og evaluering av resultatoppnåing i ein til ein møte. I tillegg utøver rådmann styringsdialog gjennom fellesmøte.

Utfordringar og planar

Rådmannen vil vidareutvikle grunntanken om at godt partssamarbeid skal bidra til ei omstillingsdyktig og serviceinnstilt kommune til beste for innbyggjarane og våre tilsette.

Rådmannen er oppteken av å legge til rette for at leiarane kan bruke mindre tid til administrasjon og meir tid til tenesteutvikling og leiing. Auka fokus på digitalisering, samhandling og samordning skal bidra til dette.

Rådmannen vil arbeide vidare med å utvikle og profesjonalisere kommunen. I alle styringsformer skal kommunen oppfattast som ein profesjonell part og agere deretter.

4.17 Plansystemet

Kommunen sine oppgåver følgjer av kommunelova, plan- og bygningslova, andre lover og føreskrifter, nasjonale føringar og politiske vedtak. Mange av oppgåvene blir operasjonalisert og implementert gjennom planar som inngår i kommunen sitt plansystem. Alle kommunen sine overordna planar vert vedtekne av kommunestyret. Det skal vere konsistens i kommunen sine styringsdokument ved at styringsdokument på eit lågare nivå skal vere ei operasjonalisering av dokument på eit høgare nivå.

Planstrategi

Kommunestyret skal minst ein gong i kvar valperiode (fireårsperioden), og seinast innan eitt år etter konstituering, utarbeide og vedta ein kommunal planstrategi. Gjeldande planstrategi for Herøy kommune 2016 – 2020 vart vedteken i kommunestyret 24.11.2016.

Føremålet med planstrategien er å vurdere kva for planar som skal utarbeidast og reviderast i valperioden. For å vurdere planbehovet skal planstrategien drøfte kommunen sine strategiske val for samfunnsutvikling, langsiktig arealbruk, miljøutfordringar og tenesteområda sine utfordringar. Det skal i tillegg vurderast om det er behov for å revidere heile eller delar av kommuneplanen.

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunen sitt overordna strategiske styringsdokument og inneheld mål og retningsval for kommunen si utvikling. Kommuneplanen består av ein samfunnsdel og ein arealdel. Planen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser. I forkant av kommuneplanarbeidet vert det utarbeidd eit planprogram. Planprogrammet omtalar kva for tema som vert planlagt revidert i kommuneplanen, utgreiingsbehov og medverknadsprosessar.

Samfunnsdelen konkretiserer mål, strategiar og ønska utvikling for Herøysamfunnet og kommuneorganisasjonen.

Arealdelen viser samanhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk, der avveging mellom vern og utbygging er viktig. Planen er juridisk bindande.

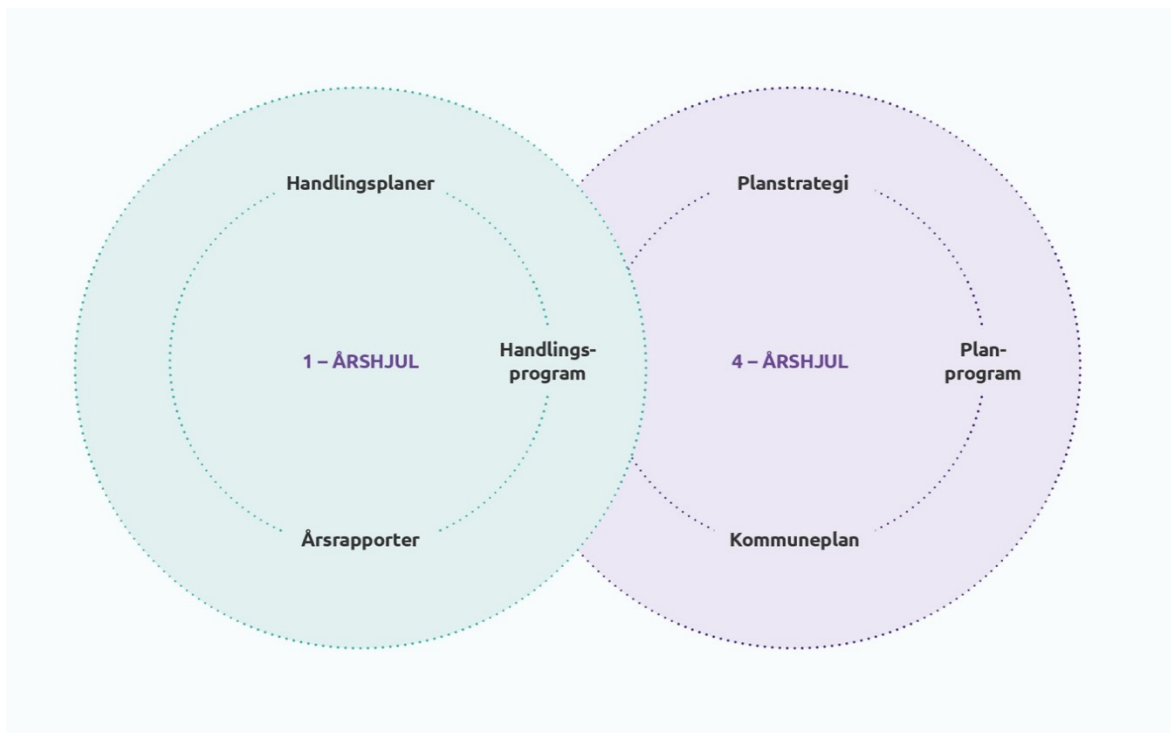
Kommuneplanen vert utarbeidd for ein periode på 12 år og vert revidert kvart fjerde år. Kommuneplanen skal ha ein handlingsdel (økonomiplan) som seier korleis planen skal

fulgjast opp i fireårsperioden. I Herøy kommune bør kommuneplanen sin handlingsdel i større grad innarbeidast i økonomiplanen.

Kommuneplanen har **seks gjennomgåande perspektiv:**

- Universell utforming
- Folkehelse
- Barn og unge
- Likestilling
- Verdiskaping
- Miljø og klima

Årshjul

Figuren illustrerer dei overordna strategiske prosessane knytt til kommuneplanen (4-årshjulet) og handlingsprogrammet (1-årshjulet).

Handlingsprogrammet

Kommunen sitt årsbudsjett og økonomiplan utgjer handlingsprogrammet. Årsbudsjettet og økonomiplanen vert utarbeidd gjennom ein felles prosess og vert integrert i same dokument.

Økonomiplanen har eit 4. årsperspektiv med årsbudsjettet som første år. Planen vert rullert årleg.

Årsbudsjettet er kommunen sitt dokument der det vert gitt løyvingar til ulike føremål. Det vil seie at vedteke budsjett gir kva for rammer kommunestyret har løyvd til kommunen si verksemd det komande året – rammene er bindande for rammeområda.

Gjennom handlingsprogrammet skal kommunen realisere målsetjingar fastsett i kommuneplanen sin langsiktige del, planlegge nye tiltak og føre kontroll med kommunen sin ressurstilgang og ressursbruk. Dei økonomiske rammene bygger på rammefaktorar i kommuneproposisjonen og statsbudsjettet. Økonomiske konsekvensar knytt til mål og tiltak i kommunen sine temaplaner, jamfør planstrategien, skal også innarbeidast i

handlingsprogrammet for oppfølging. I tillegg kjem ei rekkje måleindikatorar basert på kommunen si mål- og resultatstyring.

Handlingsplanar

Mål og tiltak frå handlingsprogrammet, felles gjennomgåande planar og anna relevant planverk som fylgjer av planstrategien, vert vidareført og fylgd opp i ulike handlingsplanar. Handlingsplanen er eit administrativt dokument som skal sikre samanheng mellom organisasjonen sine mål, tiltak og resultat, samt oppfølging av politiske vedtak, lover og forskrifter.

Felles gjennomgåande planar

Kommunen har fleire gjennomgåande planar som gjeld for heile organisasjonen. Desse vert revidert normalt kvart fjerde år.

Utfordringar og planar

Rådmannen vil heve kvaliteten på kommunen sine plandokument. Dette skal resultere i eit meir gjennomgåande planverk som både er smalare, med betre tverrfagleg koordinering, og meir målretta.

4.18 Styringssystemet

Verksemdsstyring femner all leiingsaktivitet, styring og kontroll som skal bidra til å iverksette politiske vedtak, prioriteringar og mål, og å skape best mogleg resultat og kvalitet i tenestane. Verksemdsstyring omfattar fullmaktsnivåa i kommunen og sikrar at styringa skjer likt og samordna mellom, og innan tenesteområda.

Prinsipp for verksemdsstyring

Verksemdsstyring skal:

- baserast på mål- og resultatstyring som overordna styringsprinsipp
- sikre effektiv gjennomføring av politiske vedtak.
- sikre etterleving av lover og forskrifter.
- integrere risikostyring og internkontroll
- sikre ei tenleg organisering, effektive arbeidsprosessar og rett ressursbruk.
- sikre læring, forbetring og innovasjon.

Mål- og resultatstyring

Dette medfører at kommunen skal planleggje, setje mål, og at resultatata skal målast og fylgjast opp for å avdekke avvik. Ein skal også kontinuerleg forbetre og vidareutvikle tenestene. Mål- og resultatstyring skal i tillegg sikre læring i organisasjonen.

Mål- og resultatstyring skjer manuelt ved hjelp av målekort.

Det er definert fire fokusområder. Innanfor kvart hovudmål er det utarbeidd ulike måleindikatorar. Fokusområda har gjennomgåande delmål for heile kommunen. I tillegg er det utarbeidd unike delmål for tenesteområda som skal sikre nødvendig styring og oppfølging av tenestene.

Gjennomføring av politiske vedtak

Kommunen skal ha system som sikrar at politiske vedtak blir fylgd opp og sett i verk.

Vedtaksoppfølging skjer elektronisk i kommunen sitt saks- og arkivsystem ePhorte.

Eigne rapportar viser kva for saker som skal fylgjast opp og kva for saker som er ferdig effektuerte.

Iverksetting av politiske vedtak vert sikra gjennom årsplanar og ulike handlingsplanar. Dette omfattar også gjennomføring av politiske vedtak som vert fatta utanom handlingsprogrammet.

Alle leiarar skal halde seg orienterte om dei vedtaka som direkte gjeld eige ansvarsområde, samt forhold som vedkjem heile kommunen.

Etterleving av lover og forskrifter

Dette medfører rett sakshandsaming og tenesteutøving, samt å ivareta kommunen sine juridiske interesser som forvaltningsmynde, tenesteprodusent og eigar.

Sakshandsaminga skjer elektronisk i kommunen sitt saks- og arkivsystem ePhorte.

Tenesteutøving skjer etter gjeldande fullmakter og aktuelt lov- og regelverk som har betydning for oppgåva.

Risikostyring og internkontroll

Kravet til internkontroll går fram av kommunelova. I tillegg er det innanfor fleire område av kommunen si verksemd særlege lovpålagde krav til internkontroll. Internkontroll er ein del av kommunen si daglege leiing og styring innan og mellom fullmaktsnivåa.

Risikostyring og internkontroll skjer elektronisk i kommunen sitt kvalitetssystem Compilo (KvalitetsLosen).

Systemet ivaretek dokumentstyring, avvikshandtering, årshjul, risiko- og sårbaranalysar samt varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Verktøyet sikrar at daglege arbeidsoppgåver blir utført, styrt og forbetra i samsvar med krava i lova.

4.19 Organisering, arbeidsprosessar og ressursbruk

Ei føremålstenleg organisering, effektive arbeidsprosessar og god ressursbruk skal sikre at innbyggjarane får ta imot tenester av rett kvalitet og til rett tid, samstundes som organisasjonen sine ressursar vert nytta på ein effektiv måte og innafor vedtekne økonomiske rammer.

Føremålstenleg organisering skjer ut frå omsynet til samordning, effektiv oppgåveløysing og kvalitet for brukarane.

Effektive arbeidsprosessar skjer gjennom optimalisering av prosessar og betre samhandling i tillegg til ei digitalisering av kommunen sine system. Elementa i PUFF-sirkelen ligg til grunn for utforminga av dei enkelte arbeidsprosessane.

God ressursbruk skal skje innafor dei mål og budsjettammer som kvart år vert vedteke av kommunestyret.

Læring, forbetring og innovasjon

Organisasjonen skal sikre kontinuerleg utvikling av innhaldet i tenestene sine og medarbeidarane sin kompetanse.

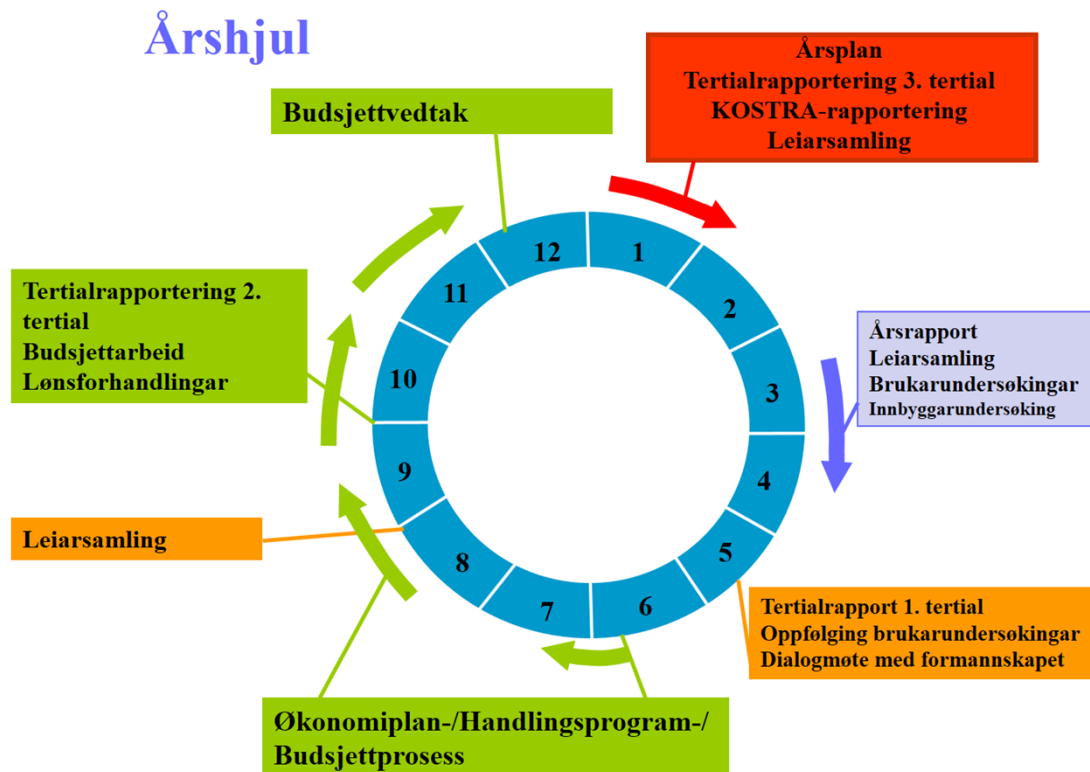
Vi skal jobbe med målsetjinga om å bli ein moderne og lærande organisasjon som fremjar utvikling gjennom involvering, styringsdialog og resultatfokus.

Kommunen sin forvaltningspraksis vert evaluert eksternt gjennom Kommunekompasset. Evalueringa oppsummerer kommunen sin styrke, svake sider og utfordringar og dannar

grunnlag for vidare utvikling. I tillegg vert det gjennomført tilsyn og forvaltningsrevisjon innafor ulike områder.

Årshjul

Kvart år vert det gjennomført ei rekkje styringsprosessar. Desse er sett inn i eit overordna årshjul som viser korleis arbeidet med ulike dokument og prosessar vert fasa inn i forhold til kvarandre politisk og administrativt. I tillegg til det overordna årshjulet, har kommunen detaljerte årshjul for enkeltstående prosessar/aktivitetar.

Utfordringar og planar

Det er ei målsetjing at verksemdsstyringa skal forenklast og bli meir effektiv. Samstundes skal organisasjonen si forståing på området styrkast.

Rådmannen vil arbeide for at kommunen skal levere gode tenester ut frå dei rammevilkåra som vert vedtekne. Gjennom mål- og resultatstyring skal det arbeidast systematisk med å sikre rette og effektive tenester til brukarane. I tillegg til generelle og gjennomgåande mål, skal spesifikke mål innafor alle rammeområda sikre rett utvikling av dei enkelte tenestene. Rådmannen vil ha fokus på å hente ut samordningsgevinstar mellom einingar og sektorområde.

Rådmannen vil ha fokus på vidareutvikling av styringsdata, slik at ein kan fylgje utviklinga gjennom året og ved behov iverksette førebyggjande tiltak.

5. Fokusområde samfunnsutvikling

Gjennom arbeidet med samfunnsdelen av kommuneplanen 2013 – 2025 er det utarbeidd mål, strategiar og handlingsplan for samfunnsutviklinga. Fylgjande mål vert nedfelte i budsjett og økonomiplan 2019 – 2022:

Mål	Herøy kommune skal vere ein attraktiv kommune å besøkje, bu og arbeide i.	Innbyggjarane, frivillige organisasjonar og næringsliv er tilfredse med kommunen si rolle som tilretteleggjar for tryggleik, trivsel og utvikling og kommunen si rolle som samfunnsbyggjar.	Herøy kommune skal ha godt omdøme.
Korleis lukkast?	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan
Korleis måle?	Innbyggjarundersøking Folketalsutviklinga. Data reiseliv.	Innbyggjarundersøking	Innbyggjarundersøking
Status 2018	8 965 innbyggjarar.	Innbyggjarundersøking 2017	Innbyggjarundersøking 2017
Ambisjon 2022	9 200 innbyggjarar	Positiv utvikling	Positiv utvikling
Resultatmål 2019	9 000 innbyggjarar	Positiv utvikling	Positiv utvikling

5.1 Kommuneplanen 2013 – 2025. Samfunnsdel.

Visjonen

Herøy – ei båtlangd føre

Kommunen skal gjere medvitne val om kvar vi skal vere i forkant, og kvar andre kan drage utviklinga vidare.

Kommunen skal vere nyskapande og attraktiv med lokal identitet og regional slagkraft. Vi skal vidareutvikle kommunen innafor havbasert verdiskaping.

Misjonen (oppdraget)

Herøy – ein attraktiv kommune å besøkje, bu og arbeide i.

Kommunen skal vere ein attraktiv kommune å busetje seg i gjennom

- eit attraktivt og definert sentrum, attraktive bygder og bustadområde.
- ein interessant og mangfaldig arbeidsmarknad.
- eit framifrå kultur- og idrettsmiljø.

Innbyggjarane skal oppleve gode tenester av høg kvalitet. Kommunen skal vektleggje og gi eit heilskapleg, likeverdig og tverrfagleg tilbod til alle innbyggjarane. Ny teknologi og andre og smartare måtar å arbeide på, skal takast i bruk innafor dei ulike tenesteområda.

Reiselivet i kommunen har stort potensial som kan gi positive ringverknader i ei samordna satsing.

Styringsprinsipp

I samfunnsdelen av kommuneplanen er det formulert fylgjande styringsprinsipp:

- samhandling
- kommunikasjon
- medverknad
- nytenking

Kommunen skal vise evne til **samhandling** mellom ulike nivå, eksternt og internt.

Kommunen skal vere tydeleg i **kommunikasjonen** sin, eksternt og internt.

Kommunen skal gjennom **medverknad** vere open for dialog med ulike aktørar for å kome fram til løysingar som fremjar samfunnsutviklinga på lang sikt.

Kommunen skal ha mot til å **tenkje nytt** slik at vi kan finne løysingar som betre samsvarar med innbyggjarane sine behov. Det kan handle om nye funksjonar, problemløysing, service og utvikling.

Satsingsområde

I samfunnsdelen i **Kommuneplan for Herøy 2013-2025** er det peika ut fem satsingsområde:

- **Heilskapleg sentrums- og samfunnsutvikling**

Utviklinga av sentrum er avhengig av at bygdene gjer seg attraktive som bustadområde. For at bygdene skal kunne gjere seg attraktive er dei avhengige av eit sentrum som utviklar seg og har dei tilboda som vert etterspurde. Sentrumsutvikling og samfunnsutvikling er såleis to sider av same sak.

- **Infrastruktur**

Med infrastruktur meiner vi strukturen av faste anlegg som er grunnlaget for at eit lokalsamfunn kan fungere. Døme: vegsystemet til lands, hamner og farleier til sjøs, vassforsyning, avlaupsnett, straumnett og tele-/fibernet.

- **Kompetanse og næringsutvikling**

Herøy kommune har prosentvis færre innbyggjarar med universitets- og høgskuleutdanning enn fylket og landet. Nye arbeidsplassar vert stadig meir kompetanseintensive.

- **Rekruttering, busetjing og inkludering**

Herøy kommune har hatt positiv folketalsutvikling siste åra og det er mykje på grunn av utanlandsk innvandring. Sentrums- og samfunnsutviklinga er avhengig av folketalsvekst.

- **Barn, unge og identitetsbygging**

Barn og unge som satsingsområde, tek utgangspunkt i at trivsel i oppveksten aukar sjansen for tilbakeflytting seinare.

I kommuneplanen er det utarbeidd målsetjingar og strategiar for kvart satsingsområde. Det er også utarbeidd ein **handlingsdel** til kommuneplanen sin samfunnsdel.

Handlingsdelen til kommuneplanen sin samfunnsdel er det viktigaste strategiske verktøyet for å sikre at kommunen arbeidar mot målsetjingane som er sett i samfunnsdelen.

Handlingsdelen skal konkretisere tiltak knytt til visjonen og målsetjingane i planen.

Planstrategi

Planstrategi for Herøy kommune 2016-2020 vart sist revidert 07.12.2016.

5.2 Innbyggjarundersøkinga 2017:

Undersøkinga viser at i snitt er innbyggjarane i Herøy like fornøgd med kommunen som landsgjennomsnittet (4,3 på ein skala 1-6).

Innbyggjarane er mest fornøgd med barnehagane og biblioteket (5,4) og minst fornøgd med transport og tilgjenge (3,1). Spørsmål om **møte med kommunen** (3,7) og **tillit** (3,8) kjem også ut med lav score. Desse resultatane samsvarar også med resultatane for landsgjennomsnittet.

Undersøkinga viser at det er lagt godt til rette for næring og arbeid (4,4) og bustadtilbodet (4,3) i forhold til landsgjennomsnittet.

Når det gjeld frie kommentarar, vert hotell, konserthus, kino, badeland og turstiar trekte fram av mange som område der kommunen har lukkast. Når det gjeld område kommunen ikkje har lukkast, er Skarabakken, Fosnavåg hamn, pumpehuset på Almenningen, bruene, NAV og vedlikehald av vegar gjengangarar.

5.3 Lokaldemokratiundersøking 2017

Lokaldemokratiundersøkinga viser at dei folkevalde i større grad enn innbyggjarane meiner at vi har eit godt lokaldemokrati. Det er små avvik mellom vår kommune og landsgjennomsnittet på dei fleste spørsmåla.

<http://www.bedrekommune.no/bedrekommune.no/bk/lokaldemokrati/>

6. Fokusområde Organisasjon

Kommunen gjennomførte Kommunekompasset i 2018 og fekk ein skår på 435 av 800 moglege. Resultata er jamt over gode. Herøy kommune skårar nest høgast av kommunane med mellom 5000 og 10000 innbyggjarar.

Utfordringane for kommuneorganisasjonen dei komande åra:

- Nedbemanning som følgje av nødvendig økonomisk omstilling.
- Kompetanseutvikling.
- Gode leiarar på alle nivå for å lukkast med økonomistyring, omstilling, tilsette, tenestene og brukarane.
- Ta i bruk ny teknologi. Til dømes: digitalisering og velferdsteknologi.

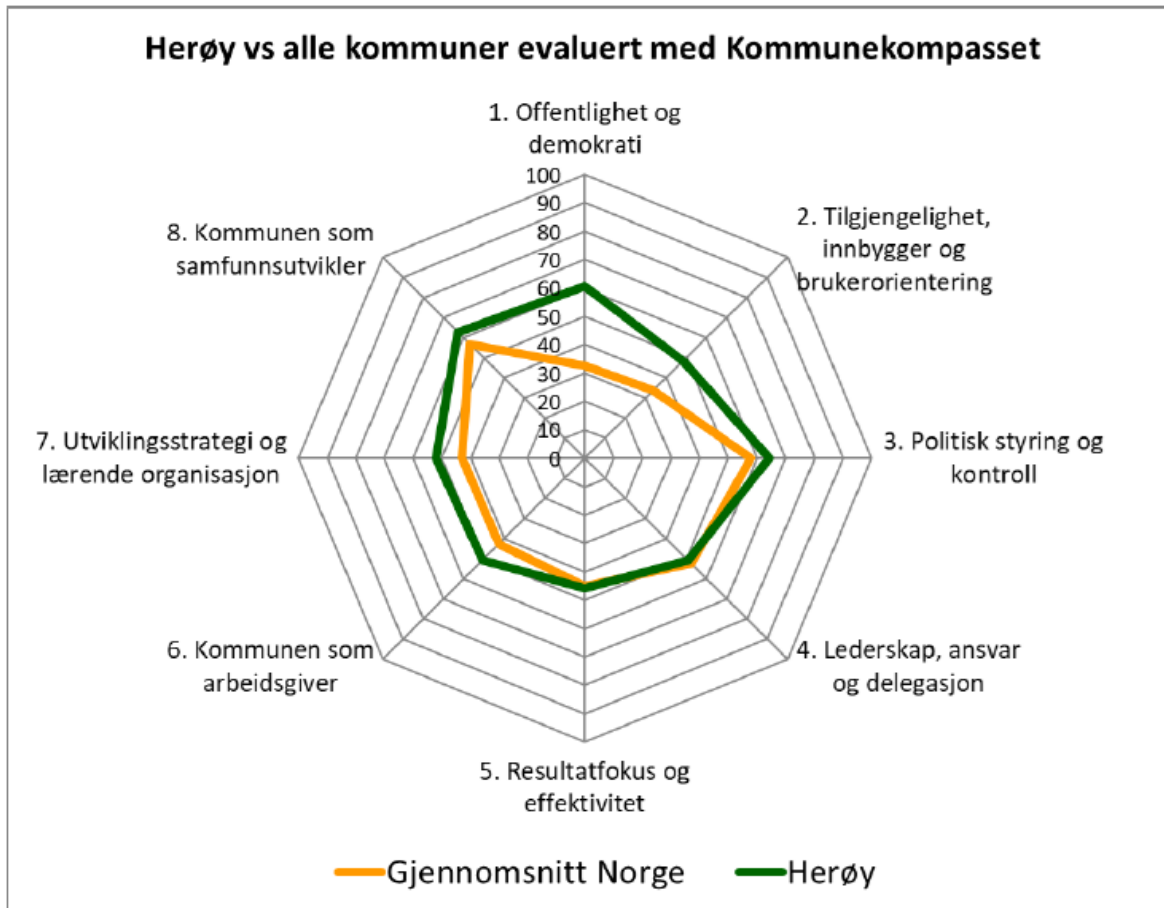
Mål	Kommunen skal vere ein effektiv, kompetent, utviklingsorientert, lærande og politisk målstyrt kommuneorganisasjon.	Alle medarbeidarane skal oppleve Herøy kommune som ein god arbeidsplass der det er lagt til rette for trivsel og motivasjon i tråd med arbeids-gjevarpolitikken sine mål.	Auka nærvær i samsvar med målsetjinga i IA-avtalen og totalt på heile kommunen minimum 92,5 %	Avgrense tidleg avgang: Flest mogleg og minst 90 % av dei som fyller 62 år skal stå i arbeid fram til fylte 65 år. Flest mogleg og minst 50 % av desse skal stå i arbeid fram til fylte 67 år.
Korleis lukkast?	Oppfølging Kommune-kompasset.	Oppfølging arbeids-gjevarpolitikken.	Førebyggje og følgje opp sjukemelde.	Oppfølging seniorpolitikken.
Korleis måle?	Ny gjennomgang Kommune-kompasset.	Medarbeidarundersøking.	Sjukefråverstatistikk.	Statistikk.
Status 2018	435 poeng	Ikkje undersøkt.	8,3 %	65 år = 67% 67 år = 45%
Ambisjon 2022	500 poeng	Betre enn landsgjennomsnittet.	7,5 %	65 år = 90% 67 år = 50%
Resultatmål 2019	Neste måling i 2018.	Betre enn landsgjennomsnittet.	7,5 %	65 år = 90% 67 år = 50%

6.1 Organisasjonsutvikling

Evalueringa av Herøy kommune etter Kommunekompasset viser at resultata no ligg godt over gjennomsnittet for kommunar mellom 5000-10000 innbyggjarar. Herøy kommune skårar totalt 435 poeng. Grppesnittet ligg på 355 poeng og gjennomsnittet for alle norske kommunar ligg på 364 poeng. Det kan vere at kommunen framleis har ein gevinst å hente når det gjeld kvaliteten på forvaltningspraksisen, noko som igjen vil gi ein betre og meir effektiv tenesteproduksjon.

KS-K rår til at kommunen systematiserer styringsinformasjonen som allereie finst, med fokus på resultat og indikatorstyring. I tillegg bør ein hente inn og systematisere brukarperspektivet, innbyggjarperspektivet og medarbeidarperspektivet. Konsulenten rår til at denne styringsinformasjonen vert sett inn i ei årshjultenking for oppfølging, dialog, evaluering og utvikling basert på brukar-, medarbeidar- og innbyggjarundersøkingar kombinert med objektiv informasjon om kvalitet og økonomi. Dette for at kommunen får utvikle seg i eit heilskapleg styrings- og utviklingsperspektiv. På denne måten kan ein få lagt eit godt

grunnlag for både å utvikle dialogen og samspelet med innbyggjarane, men også ein god prosess saman med politikarane med planarbeid og tilbakerapportering på korleis kommunen jobbar, kva ein prioriterer og kva som vert levert av resultat. Dermed ser ein ikkje berre på mengda, men også kvaliteten på dei tenestene som vert leverte.

Alle områda vil vere viktig for utviklingsarbeidet i Herøy kommune, men i perioden denne utviklingsstrategien fokuserer på (2018-2020), så ynskjer vi å ha særleg fokus på områda vedtekne i K-sak 104/18 :

- Område 2 Tilgjengeleg, innbyggjar- og brukarorientering
- Område 4 Leiarskap, ansvar og delegasjon
- Område 5 Resultatfokus og effektivitet
- Område 6 Kommunen som arbeidsgjevar
- Område 7 Utviklingsstrategi og lærande organisasjon

Dette arbeidet vert fylgd opp i 2019.

6.2 Personalpolitikk og opplæring

Sjukefråverstala og resultat frå medarbeidarundersøkingar, arbeidsplass- og arbeidshelseundersøkingar vert nytta som indikatorar på trivsel og motivasjon.

Medarbeidarundersøkinga (10-Faktor) 2017

Det er små avvik mellom vår kommune og landsgjennomsnittet på dei fleste faktorane. I forhold til landssnittet kjem kommunen best ut når det gjeld oppgåvemotivasjon og

fleksibilitetsvilje. Med oppgåvemotivasjon meiner ein motivasjon for oppgåva i seg sjølv, dvs om oppgåvene vert opplevde som ei drivkraft og som spanande og stimulerande. Med fleksibilitetsvilje meiner ein medarbeidaren si vilje til å vere fleksibel på jobb og tilpasse måten sin å jobbe på til nye behov og krav.

I forhold til landssnittet kjem kommunen dårlegast ut i forhold til relevant kompetanseutvikling. Relevant kompetanseutvikling er avgjerande for at medarbeidarane til ei kvar tid er best mogleg rusta til å utføre oppgåvene sine med høg kvalitet, og er avgjerande for kvaliteten på dei tenestene som vert leverte, uansett kva type teneste vi snakkar om.

Herøy kommune til liks med landssnittet scorar total sett lavast på faktoren relevant kompetanseutvikling og høgast på faktoren nytteorientert motivasjon. Nytteorientert motivasjon er motivasjon for å gjere noko nyttig og verdifullt for andre, også kalla prososial motivasjon. Det er ei viktig drivkraft for mange og har ei rekkje godt dokumenterte, positive effektar.

Inkluderande arbeidsliv (IA)

Herøy kommune har vore inkluderande arbeidslivsverksemd sidan juli 2003. I juni 2014 vart IA-avtalen resignerte. Herøy kommune kan syne til systematisk og kontinuerlig IA-arbeid, gjennom bl.a. faste møter i IA-utvalet og deltaking på kurs og seminar i regi av NAV Arbeidslivsentret.

Helse, miljø og tryggleik (HMS)

Hovudmålet for HMS- arbeidet er at dei tilsette skal ha eit trygt og godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø. Gjennom ei slik målsetjing vil ein oppnå betre kvalitet på arbeidsmiljøet for dei tilsette, og i sin tur betre kvalitet på tenestene som kommunen leverer til innbyggjarane.

Herøy kommune har eit nært samarbeid med bedriftshelsetenesta (BHT) og hovudverneombod (HVO). I 2017 har HVO vore tilsett i 50% stilling. Dette har gjeve ytterlegar styrke inn mot det overordna HMS-arbeidet i organisasjonen. Gjennom blant anna etablering av ny versjon av overordna HMS-plan (HMS-handbok), handlingsplan for bruk av bedriftshelsetenesta, målretta arbeidshelseundersøkingar, kurs og samlingar arbeider vi aktivt og systematisk med arbeidsmiljøet i organisasjonen. Avvik vert rapportert og følgt opp i avdelingane.

Herøy kommune har eit Arbeidsmiljøutval (AMU) som arbeider for eit fullt ut forsvarleg arbeidsmiljø i organisasjonen. AMU tek del i planlegging og oppfylginga av verne- og HMS-arbeidet i organisasjonen. Arbeidsavklaringsutvalet er eit underutval av AMU.

I tillegg til det som omfattar lovpålagt HMS-arbeid har Herøy kommune som målsetting å ha fokus på folkehelse i «alt ein gjer». Fokus er heile mennesket gjennom desse delområda: biologi (fysisk helse), kultur (ånd, skjel og psykisk helse) og politikk (samhaldet og fordeling av godane.

Tillitsvalde

Føremålet i Hovudavtalen er å skape eit best mogleg samarbeidsgrunnlag mellom partane på alle nivå. Hovudavtalen skal være eit verkemiddel for å sikre og legge til rette for gode prosessar mellom partane og for ei positiv utvikling av kvalitativt gode tenester i kommunen. Samarbeidet vert basert på tillit og gjensidig forståing for partane sine ulike roller.

Det er avgjerande for eit godt resultat at dei tilsette og deira organisasjon vert involvert så tidlig som mogleg når omstilling og reform skal gjennomførast. Tenester av god kvalitet som er tilpassa brukaren sitt behov, føreset gode prosessar og medverknad. Hovudavtalen skal gjennom ordninga med tillitsvalde gje arbeidstakarane reell innflytelse på korleis

arbeidsplassen skal organiserast og korleis arbeidsmetodane skal utviklast. Slik innflytelse bidreg til ein fleksibel og brukarvenleg tenesteyting.

Arbeidsgjevarpolitikk

«Arbeidsgjevarpolitikk i Herøy kommune» presenterer grunnlaget for ein felles organisasjonskultur. Verdiane til kommunen som organisasjon er nedfelt i denne. I denne er det også nedfelt forventingar til leiarar og medarbeidararar.

Arbeidsgjevarpolitikken synleggjer definisjonar, målsetjingar og prinsipp retta mot konkrete verkemiddel for å nå måla. Den er på eit overordna, strategisk nivå og er utgangspunkt for planar og prosedyrar på neste nivå. Arbeidsgjevarpolitikken har eit livsfaseorientert fokus og skal vere eit levande dokument i organisasjonen.

Ei partssamansett arbeidsgruppe byrja i 2016 med å utarbeide ny arbeidsgjevarpolitikk for Herøy kommune. Forslaget til arbeidsgjevarpolitikk skal handsamast og godkjennast av Kommunestyret.

Seniorpolitikk

Målsetting for Herøy kommune er at 90 % av dei som fyller 62 år skal stå i arbeid fram til fylte 65 år. Minimum 50 % av desse skal stå i arbeid fram til fylte 67 år.

Målet med seniorpolitikken er å auke den gjennomsnittlige avgangsalderen. Å jobbe for økt avgangsalder er i samsvar med IA-avtale og kommunen sin arbeidsgjevarpolitikk. At folk står lenger i arbeid er gunstig i forhold til å bevare opparbeidd kompetanse lengst mogleg i organisasjonen, noko som er økonomisk gunstig for arbeidsgjevar. Vi har tru på at ein god, raus og samla arbeidsgjevarpolitikk legg til rette for og motiverer vår medarbeidarar til å stå lenger i arbeid.

7. Fokusområde Tenester

Utfordringane for dei kommunale tenestene vil variere frå tenesteområde til tenesteområde. Dei felles utfordringane er:

- Oppnå og dokumentere tilfredsstillande resultat og kvalitet innanfor dei ulike tenesteområda.
- Sikre god brukarmedverknad og løpande utvikling i tenesteytinga
- Leverer tenester i samsvar med brukarane sine lovfesta rettar.
- Digitalisering, innovasjon og bruk av ny teknologi

Det er formulert spesifikke **utviklingsmål for dei ulike tenestene**.

Mål	Resultat av brukarundersøking og nasjonale resultatmålingar skal vere over landssnittet.	Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk.
Korleis lukkast?	Brukarfokus.	Opplæring i lovverk og sakshandsaming.
Korleis måle?	Brukarundersøkingar.	Avvik og klager.
Status 2018	Positiv utvikling.	2017: 23 tilsyn, 60 avvik
Ambisjon 2022	Betre enn landsgjennomsnittet.	Mindre enn 1 avvik per tilsyn i snitt
Resultatmål 2019	Betre enn landsgjennomsnittet.	Mindre enn 1 avvik per tilsyn i snitt

7.1 Kommunebarometeret

Herøy kommune hamnar på ein 133. plass i Kommunebarometeret frå Kommunal Rapport for 2018. Då er det korrigert med omsyn til økonomiske rammevilkår. Dette er opp 84 plassar frå 2017 då kommunen hamna på ein 217. plass. Herøy kommune har i 2018 den beste plasseringa sidan målinga starta i 2010. Det er viktig å hugse på at det kan finnast gode forklaringar bak ei svak tabellplassering og ei god plassering kan skuldast flaks eller tilfeldige forhold. Det er også naturleg at ein kommune har nokre gode og nokre dårlege plasseringar.

Føremålet med barometeret er å gje eit lettfatteleg bilete av korleis kommunen presterer/kor gode tenestene er målt mot resten av Kommune-Noreg, for å bidra til ein meir opplyst lokaldemokratisk diskusjon

Kommunebarometeret er ei årleg rangering av alle kommunar gjennomført av Kommunal Rapport på grunnlag av offentleg tilgjengeleg data frå offisielle kjelder. 2018-barometeret inkluderer 152 ulike nøkkeltal innan 12 forskjellige kategoriar.

Kommunebarometeret er inga vurdering av om innbyggjarane får gode **nok** tenester, men om det ser ut til at kommunen har noko å lære av andre – basert på kor nær kommunen sine målbare resultat er kommunane med best resultat. Barometeret er heller ikkje ein konkurranse i å drive billigast, utan omsyn til tenestene. Viktigare enn tabellplasseringa er om kommunen har fått betre eller dårlegare nøkkeltal det siste året.

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010-18

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene.

Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	365	291	363	281	240	266	310	296	263
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	286	238	353	270	190	195	245	217	133
Rangering inntektsnivå	293	293	208	229	257	333	321	350	429
Grunnskole	320	359	308	307	162	216	207	215	134
Pleie og omsorg	210	279	384	207	345	241	289	386	302
Barnevern	279	189	256	217	188	217	299	310	136
Barnehage	421	342	391	387	401	288	288	164	228
Helse			393	343	321	314	298	320	402
Sosial	277	154	128	99	142	105	155	231	78
Kultur		141	252	250	257	222	205	258	271
Økonomi	328	245	166	125	120	371	380	262	368
Kostnadsnivå		35	15	7	41	89	69	39	75
Miljø og ressurser	215		323	51		277	36	265	213
Saksbehandling			259	349		89	124	142	
Vann, avløp og renovasjon			244	237					

Eg tek med fylgjande frå hovudanalysen:

«Herøy havner på en 133. plass i den foreløpige utgaven av Kommunebarometeret 2018 fra Kommunal Rapport. Da har vi korrigert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Nøkkeltallene er samlet sett litt svakere enn normalen i Kommune-Norge.

Herøy er bare inne på Topp 100-lista innen enhetskostnader og sosialtjeneste.

Kommunen har sine svakeste plasseringer innen helse (402. plass), økonomi (368. plass) og pleie og omsorg (302. plass).

Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Herøy på en 263. plass. Nøkkeltallene er litt bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Grunnskolen: Karakterene på 10. trinn i Herøy har vært omtrent middels de siste fire årene. Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene. 30 prosent av elevene på 5. trinn de siste fire årene ligger på laveste mestringsnivå (av tre). Det er omtrent som normalen for Kommune-Norge. På ungdomsskolen oppfyller 69 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til fordypning i fagene.

Pleie og omsorg: I Herøy har 72 prosent av de ansatte fagutdanning. I de beste kommunene er andelen minst 84 prosent. Hva skal til for å bli blant de beste? Andelen er litt lavere nå enn for ett år siden. Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen litt flere plasser avsatt til demente enn i normalkommunen. I Herøy tilsvarer antall plasser i skjermet enhet for demente 52 prosent av antallet over 80 som faktisk bor på sykehjem.

Barnevern: Når vi korrigerer andelen av barn som er i barnevernet for behovet, er andelen i Herøy på 5,6 prosent. I Herøy ble 82 prosent av sakene behandlet innen den vanlige

tremånedersfristen. Av barn med tiltak er 19 prosent i fosterhjem eller institusjon. Det er veldig lite målt mot resten av Kommune-Norge, og gir en 2. plass på denne tabellen. I barometeret regnes høy andel tiltak i hjemmet som positivt.

Barnehage: Bemanningen i barnehagene i Herøy er lav målt mot dem som har best tall her. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. 40 prosent av ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er 36 prosent. En liten andel av dem som jobber i barnehagene i Herøy er menn. De beste ligger på 17 prosent menn. I Herøy går 85 prosent av barna med minoritetsbakgrunn i barnehage, ifølge tallene. Det er bra. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

Helse: Legedekningen i Herøy er på 13,6 leger per 10.000 innbyggere. I Herøy er det ledig plass på 40 prosent av fastlegelistene. Dekningen av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen er middels. De beste ligger på 180 årsverk per 10.000 småbarn. Målt mot folketallet er det ikke mange kommuner som har færre ansatte enn Herøy som er registrert med videreutdanning innen psykisk helsearbeid.

Sosialtjeneste: Unge mottakere går litt kortere tid på sosialhjelp i Herøy enn i normalkommunen. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Blant de under 25 år, er andelen på sosialhjelp korrigert for behovet på 4 prosent, mens snittet i Kommune-Norge ligger på prosent. Sosialstønad gis i over 10 måneder til 9 prosent av de som mottar støtte. Andelen er lav, kommunen er på 68. plass på denne tabellen. Andelen mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt er litt under normalen. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

Økonomi: Korrigert netto driftsresultat var 1,4 prosent i fjor. Teknisk beregningsutvalg anbefaler en pluss på 1,75 %. Målt over de siste fire årene har driften gått i pluss. Netto renteesponert gjeld i kommunen er mer enn dobbelt så høy som landsgjennomsnittet, målt mot brutto driftsinntekter. Investeringsnivået har vært omtrent middels i Herøy de fire siste årene.

Kostnadsnivå: Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Herøy er lave. Innen pleie og omsorg ligger kostnadene litt under det som er normalnivået. Barnehagekostnadene i kommunen er litt under det som er normalnivået. Kostnadene innen barnevernet i Herøy ligger nærmere de billigste enn de dyreste kommunene.»

7.2 Brukarundersøkingar 2017:

Barnehage

Gjennomsnittsresultatet ved dei to førre målingane var 5,3. (1 er dårlegast, 6 er best) Gjennomsnittsresultatet i landet i 2017 er 5,2. I Herøy er gjennomsnittsresultatet 5,4.

Legeteneste

Brukarundersøking er gjennomført ved den private legetenesta våren 2017. Resultata er positive på dei fleste områda. Det er lavast score når det gjeld tilgjenge og informasjon.

Fysioterapi

Brukarundersøking er gjennomført ved den private fysioterapitenesta våren 2017. Resultata er positive på dei fleste områda. Det er lavast score når det gjeld tilgjenge.

PU

Herøy kommune får ein poengscore på 4,4 poeng, mot landet som har 4,6 poeng.

På kategorien trivsel, som er kategorien Herøy kommune scorar desidert lågast på samanlikna med landet, gjeld dette tilbakemeldingar på jobb/dagaktivitet, fritid og ferietilbod. Det er særskilt på ferietilbod vi kjem dårleg ut, med ein score på 2,9 poeng mot landet som har 4,1 poeng på dette spørsmålet. Trivselen i bustaden er derimot høg, med ein score på 5,1.

Når det gjeld brukarmedverknad, som er den kategorien med lågast poengscore totalt sett både i Herøy og i landet, kjem vi betre ut enn landet på spørsmål om brukaren er med å bestemme innhaldet i individuell plan og om brukaren veit kven som er koordinator. Det spørsmålet vi kjem dårlegast ut på i Herøy, er om brukarmedverknad vert ivaretatt på annan måte enn gjennom individuell plan. Her får vi ein score på 3,6 medan snittet i landet er 4,4.

Institusjon (sjukeheim)

Resultat frå brukarundersøking våren 2017. I denne kartlegginga er det næraste pårørande som har svart på vegne av bebuar på institusjon. Herøy kommune kjem totalt sett betre ut enn landssnittet.

Ungdata

Ungdata er eitt av fleire verktøy som gir oss informasjon om status i oppvekstmiljøet. Vi har i tillegg andre både kvantitative og kvalitative verktøy som vi må nytte når vi skal oppsummere status som grunnlag for strategiar og tiltak.

Resultata frå Ungdata vil bli brukt vidare både på leiarnivå i den enkelte fagavdeling, samt i det tverrfaglege arbeidet, med analyse og vurdering av årsaker og tiltak. I dette arbeidet vil den rapporten som vert kalla Trendrapport Herøy 2017 vere nyttig. Denne viser ei samanlikning mellom svara i 2014 og 2017, og viser dermed positiv og negativ utvikling.

Innbyggjarundersøking

Undersøkinga viser at i snitt er innbyggjarane i Herøy like fornøgd med kommunen som landsgjennomsnittet (4,3 på ein skala 1-6).

Innbyggjarane er mest fornøgd med barnehagane og biblioteket (5,4) og minst fornøgd med transport og tilgjenge (3,1). Spørsmål om møte med kommunen (3,7) og tillit (3,8) kjem også ut med lav score. Desse resultata samsvarar også med resultata for landsgjennomsnittet.

Undersøkinga viser at det er lagt godt til rette for næring og arbeid (4,4) og bustadtilbodet (4,3) i forhold til landsgjennomsnittet

7.3 Tilsyn og klagesaker.

I 2017 vart det gjennomført 23 tilsyn med til saman 60 avvik. 19 tilsyn har gått på bygningar, 1 på skatt, 1 på sentraladministrasjon og 1 på ROP (rus/psykiatri).

Det ligg ikkje føre ein samla oversikt over klagesaker i 2017.

8. Fokusområde Økonomi

Kommunen har teke i bruk ein slik økonomisk HANDLINGSREGEL:

- Netto dr. res. 1,75 % av samla driftsinntekter (om lag 12 mill.)
- Driftsfond 10 % av samla driftsinntekter (om lag 65 mill.)
- 20 % egenkapital ved investeringar

Utfordringar på økonomiområdet:

- Driftsutgiftene er høge i høve til inntektene.
- Lave frie inntekter (vi har ikkje eigedomsskatt)
- Lånegjelda er høg.

Mål 2017	Netto driftsresultat skal vere minimum 1,75 % av netto driftsinntekter innan 2020.	Driftsfondet skal vere på 10 % av netto driftsinntekter innan 2020.
Korleis lukkast?	Realistisk budsjettering og god økonomistyring	Realistisk budsjettering og god økonomistyring
Korleis måle?	Rekneskap	Rekneskap
Status 2017	1,47 %	39.642.000 (6,1%)
Ambisjon 2022	1,75 %	65.000.000 (10,0%)
Resultatmål 2019	1,60 %	48.000.000 (7,5%)

8.1 Nøkkeltal

Utvikling i lånegjeld og disposisjonsfond

	Lånegjeld	Disp fond
2018	837.860.000	48.986.000
2017	840.732.000	39.642.000
2016	840.261.000	17.492.000
2015	776.977.000	7.615.000
2014	653.110.000	10.642.000
2013	604.802.000	12.070.000.
2012	562.254.000	15.847.000
2011	501.792.000	15.276.000
2010	462.423.000	16.896.000
2009	428.853.000	7.031.000

Økonomi - Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Herøy (M. og R.)	-6,2 %	0,6 %	6,3 %	1,6 %
Ulstein	1,8 %	2,8 %	2,1 %	0,7 %
Volda	1,9 %	3,1 %	2,7 %	4,6 %
Ørsta	2,6 %	4,3 %	2,5 %	1,1 %
Sula	0,1 %	2,4 %	3,3 %	1,3 %
Gjerdrum	-3,5 %	2,1 %	7,8 %	7,4 %
Songdalen	3,8 %	1,6 %	3,0 %	4,5 %
Kostragruppe 08	0,9 %	2,6 %	4,1 %	3,8 %

Netto driftsresultat i kommunekonsernet utgjorde 1,6 prosent av driftsinntektene i Herøy i 2017. Det er under bransjenorma på 2 prosent. Det er samtidig 2,2 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 8 og midt i laget blant samanlikningskommunane. 2017 og 2016 er dei beste åra kommunane har hatt sidan 2006 når det gjeld driftsresultat.

Framsikt - Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Herøy (M. og R.)	94,4 %	99,2 %	105,6 %	110,1 %
Ulstein	187,8 %	192,2 %	194,0 %	199,8 %
Volda	89,9 %	93,0 %	99,7 %	110,4 %
Ørsta	78,7 %	78,1 %	82,7 %	95,2 %
Sula	100,9 %	104,7 %	110,4 %	117,3 %
Gjerdrum	93,8 %	107,0 %	111,0 %	107,3 %
Songdalen	92,4 %	92,8 %	91,9 %	86,5 %
Kostragruppe 08	86,5 %	89,6 %	92,7 %	95,9 %

Netto lånegjeld bør haldast under kontroll for å unngå for stor renterisiko, spesielt i tider med lave renter. Netto lånegjeld bør helst vere under 50 prosent av årlege driftsinntekter. Herøy har mykje lånegjeld. Netto lånegjeld i konsernet er 110 prosent av driftsinntektene i 2017. Det er 14 prosentpoeng meir enn gjennomsnittet i kommunegruppa og midt i laget blant samanlikningskommunane. Lånegjelda (gjeldsgraden) har auka kraftig dei siste fire åra.

Økonomi - Renteeksponert gjeld Andel av brutto driftsinntekter (prosent)

	2014	2015	2016	2017
Herøy (M. og R.)		74,3 %	82,3 %	86,3 %
Ulstein		155,3 %	162,7 %	169,5 %
Volda		72,7 %	81,7 %	92,4 %
Ørsta		50,2 %	58,0 %	71,5 %
Sula		66,5 %	75,8 %	79,8 %
Gjerdrum		78,6 %	83,5 %	80,8 %
Songdalen		73,0 %	74,1 %	67,1 %
Kostragruppe 08		59,4 %	69,2 %	71,5 %

Gruppert per år

Det er interessant å sjå nærare på den renteeksponerte delen av kommunen sin gjeld. Det vil sei den delen av lånegjelda kommunen sit med renterisikoen på. Det vil sei lånegjelda utanom VAR-sektoren og lån med statleg rentestøtte (oppussing av kommunale bygg av forskjellig type).

Den renteeksponerte delen av gjelda i Herøy utgjorde 86 prosent av driftsinntektene i 2017. Det er 15 prosent over gjennomsnittet i kommunegruppa og midt i laget blant samanlikningskommunane. Herøy har altså høy gjeld, også om ein berre ser på den renteeksponerte gjelda.

Økonomi - Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Herøy (M. og R.)	1,8 %	1,3 %	2,6 %	6,1 %
Ulstein	4,7 %	3,7 %	5,4 %	5,6 %
Volda	2,3 %	4,9 %	7,9 %	10,3 %
Ørsta	1,7 %	3,8 %	7,2 %	7,9 %
Sula	12,2 %	11,8 %	12,8 %	12,3 %
Gjerdrum	17,3 %	15,5 %	15,3 %	22,3 %
Songdalen	7,2 %	9,1 %	10,7 %	13,9 %
Kostragruppe 08	5,5 %	5,8 %	7,8 %	9,1 %

Disposisjonsfondet er kommunen sine reserver for å dekkje uføresette utgifter og sviktande inntekter. Det bør utgjere 10% av driftsinntektene.

Herøy har eit disposisjonsfond på 6 prosent. Det er et lavt resultat på landsbasis. Det er svakt i forhold til kommunegruppen. Gjennomsnittet i landet og i kommunegruppe 8 er 9 prosent. Herøy er nest lavast blant samanlikningskommunane.

8.2 Kommuneopplegget 2019

Det økonomiske opplegget for 2019

	Kom øk prop mrd kr	Statsbudsj 2019 mrd kr
Vekst i frie inntekter	2,6 - 3,2	2,6
Demografikostnader	1,5	1,0
Pensjon	0,65	0,65
Handlingsrom før satsingar	0,45 -1,05	0,95
Satsingar innanfor veksten	0,2	0,5
Av dette:		
- Opptappingsplan rus	0,2	0,2
- Tidleg innsats skule		0,2
- Opptappingsplan habilitt/rehab		0,1

Dvs at kommunane har 0,45 mrd kr til disp. Herøy har 0,1686% av landets befolkning og Herøy sin del av 2,6 mrd kr blir då nær 4,4 mill kr (kr 760.000,- av 0,45 mrd kr). Utviklinga i Herøy er negativ og i statsbudsjettet for 2019 føreset staten ein reell reduksjon av kjøpekrafta med 0,4% dvs om lag 2,0 mill kr.

Andre faktorar:

- - Innslagspunktet for ressurskrevjande tenester aukar med kr 50.000,- utover pris/lønsvekst
- (får tilbakevirkande kraft til 2018 og vil totalt koste kommunane 0,3 mrd kr – vel 0,5 mill for Herøy).
- Nytt innslagspunkt vert då kr 1.320.000,-.
- - Auka rentenivå vil bidra til redusert handlingsrom (700 mill kr i 2019). På sikt vil pensjonspremien bli redusert pga høgare rente.
- - Auka foreldrebetaling og gratis kjernetid i barnehagen (makspris kr 2.990,- per mnd og deretter kr 3.040,- frå 01.08.2019). Gratis kjernetid utvida til å inkludere 2 åringar frå fam med lav innt.
- - Fylkeskommunen som regional utviklingskraft vert redusert (reduksjon i bevillingane på 223 mill kr – 16%)
- - Midlane til regionale forskningsfond vert redusert med 27 mill kr til 183 mill kr
- - Manglar 400 mill kr til bemanningsnorm og skjerpa pedagognorm i barnehagane
- - Skjerpa krav til lærartettheit (1 lærar per 15 elevar 1-4 klasse og 1 lærar per 20 elevar 5-10 klasse)
- - Ingen friske midlar til tidleg innsats og gode læringsmiljø for dei yngste barna.
- - Innføringa av betalingsplikt for rus og psykisk helse. Døgnpris på kr 4.880,- og betalingsplikt frå dag 1.
- - Auka tilskott til rekruttering av psykologer (lovpålagt med psykolog frå 01.01.2020)
- - Ei avsetjing på 156,8 mill kr til Klimasats 2019
- - Ingen auke i bevillingane til flom og skredsikring utover dagens nivå
- - Ingen midlar til nye planleggarar i kommunesektoren
- - Lite midlar til innovasjon og digitalisering
- - Innstramming i kommunane sin handlefridom når det gjeld eigedomsskatt frå 2020
- - Kompensasjonsordning for bortfall av eigedomsskatt på produksjonsutstyr og installasjonar (avsett 71 mill kr)
- - Grunnrenteskatten aukar frå 35,7 til 37% - betyr reduksjon i kommunane sine eigedomsskatteinntekter.

9 Resultatvurdering og endringsbehov

9.1 Resultatvurdering

Folketalsutvikling og sysselsetjing

Folketalsveksten har stoppa opp siste 4 åra, samtidig har talet på arbeidsledige vore høgt (rundt 5 %).

Innbyggjarundersøkinga 2017

Undersøkinga viser at i snitt er innbyggjarane i Herøy like fornøgd med kommunen som landsgjennomsnittet (4,3 på ein skala 1-6).

Innbyggjarane er mest fornøgd med barnehagane og biblioteket (5,4) og minst fornøgd med transport og tilgjenge (3,1). Spørsmål om **møte med kommunen** (3,7) og **tillit** (3,8) kjem også ut med lav score. Desse resultatata samsvarar også med resultatata for landsgjennomsnittet.

Undersøkinga viser at det er lagt godt til rette for næring og arbeid (4,4) og bustadtilbodet (4,3) i forhold til landsgjennomsnittet.

Lokaldemokratiundersøking 2017

Lokaldemokratiundersøkinga viser at dei folkevalde i større grad enn innbyggjarane meiner at vi har eit godt lokaldemokrati. Det er små avvik mellom vår kommune og landsgjennomsnittet på dei fleste spørsmåla.

Brukarundersøkingar 2017

Kommunen scorar om lag på snittet for ulike brukarundersøkingar.

Medarbeidarundersøking (10-faktor)

Det er små avvik mellom vår kommune og landsgjennomsnittet på dei fleste faktorane. I forhold til landssnittet kjem kommunen best ut når det gjeld oppgåvemotivasjon og fleksibilitetsvilje.

Kommunekompasset

Evalueringa av Herøy kommune etter Kommunekompasset viser at resultatata no ligg godt over gjennomsnittet for kommunar mellom 5000-10000 innbyggjarar. Det kan vere at kommunen framleis har ein gevinst å hente når det gjeld kvaliteten på forvaltningspraksisen, noko som igjen vil gi ein betre og meir effektiv tenesteproduksjon.

Kommunebarometeret

Herøy kommune hamnar på ein 133. plass i Kommunebarometeret frå Kommunal Rapport for 2018. Då er det korrigert med omsyn til økonomiske rammevilkår. Dette er opp 84 plassar frå 2017 då kommunen hamna på ein 217. plass. Herøy kommune har i 2018 den beste plasseringa sidan målinga starta i 2010.

Føremålet med barometeret er å gje eit lettfatteleg bilete av korleis kommunen presterer/kor gode tenestene er målt mot resten av Kommune-Noreg.

Det vert spesielt framheva at målt mot folketalet er det ikkje mange kommunar som har færre tilsette enn Herøy som er registrert med vidareutdanning innan psykisk helsearbeid.

KOSTRA 2017

Resultatet i Herøy er svakare enn tilrådd i 2017, og betydeleg lavare enn gjennomsnittet i kommunegruppa. Herøy har lite midlar i disposisjonsfond og dermed lita evne til å møte uføresette økonomiske problem. Kommunen har høg netto lånegjeld og er svært utsett for renterisiko.

Samla resultatvurdering:

Folketalsveksten har stoppa opp siste 4 åra, samtidig har skatteveksten også stoppa opp, talet på arbeidsledige har vore høgt (rundt 5 %) og utbetalingane til økonomisk sosialhjelp har auka mykje i 2018. Dette har konsekvensar for den kommunale økonomien og gir store prioriteringsutfordringar.

Kostnadsnivået i tenestene i kommunen er 17 millionar høgare enn gjennomsnittet i kommunegruppe 8 i 2017 og 6-44 millionar høgare enn utgiftene i samanlikningskommunane.

Kommunen har hatt ei positiv utvikling på tenestekvalitet (Kommunebarometeret) og forvaltningspraksisen (Kommunekompasset) siste åra, men på ein del område er det ikkje samsvar mellom ressursinnsats (KOSTRA) og tenestekvalitet (Kommunebarometeret). Dette gjeld der vi brukar forholdsvis mykje ressursar, men kjem dårleg ut på tenestekvalitet.

Tilbakemeldingane frå innbyggjarundersøkinga og lokaldemokratiundersøkinga var grunnlaget for vedtaket om kjerneverdiane **Tillit, Respekt og Samhandling** og utarbeidinga av **Serviceplakaten**.

9.2 Endringsbehov

2017 og 2016 er dei beste åra kommunen har hatt sidan 2006 når det gjeld driftsresultat. Kommunen har heller ikkje hatt eit så stort disposisjonsfond som vi har i dag.

Trass dette var resultatet i Herøy er svakare enn tilrådd i 2017.

I økonomiplanen for 2018-2021 er det lagt til grunn at kommunen skal bruke ca 28,3 millionar kroner for å balansere budsjettet i tillegg 10,0 mill kr i innsparing og 7,45 mill kr i rammeinnsparing.

Kommunestyret gjorde slikt vedtak i K-sak 102/18:

«Kommunestyret meiner at kommunen heller bør ta sikte på å auke disposisjonsfondet i økonomiplanperioden 2019-2022 enn å tappe det for ca 28,3 mill kr slik det går fram av økonomiplanen for 2018-2021.

Kommunestyret ber difor om at det i samband med budsjettarbeidet vert gjort innsparingar utover innsparinga i K-sak 57/18, m.a. basert på det som kjem fram i denne saka om forbruket på ulike tenesteområde der kommunen har høgare utgifter enn gjennomsnittet for kommunegruppe 8.»

Vedtak i Kommunestyret - 24.05.2018 sak 57/18: Kommunestyret vedtek innsparingstiltaka slik dei går fram av vedlagde notat frå kommunalsjefane.

1. Kommunestyret ber om at stillingar vert haldne ledige så lenge det er forsvarleg.
2. Kommunestyret ber om at Kostratal vert tekne med i vurderinga av innsparingstiltak. Andre sektorar enn oppvekst, som ligg vesentleg høgare i Kostratal, må ta større andel av innsparingstiltakta.
3. Kommunestyret ber om at Myrvåg brannstasjon vert oppretthalden.
4. Kommunestyret ber om at Moltu skule held fram i si noverande form.
5. Kommunestyret ber om at tilbodet om privat brøyting vert oppretthalde.

Kommunestyresak 57/18 24.05.18 gav slikt resultat::

Samla innsparing:

10.275.200*

*Her er det gjort ein summeringsfeil. Det rette talet skal vere 10.015.000.

I protokollen frå møtet der det står:

«Høgre v/Idar Tarberg kom med framlegg om slikt tillegg til pkt 4 i tilrådinga frå formannskapet: Myrvåg brannstasjon vert oppretthalden på dagens driftsnivå. Framlegget fekk 14 røyster og fall.»

Dette opnar då for å vurdere driftsnivået ved Myrvåg brannstasjon.

Framsikt har gjennomført ei økonomianalyse basert på KOSTRA- tal for 2017. Dette er ein analyse av rekneskap og andre KOSTRA- tal for 2017. Herøy er samanlikna med Ulstein, Sula, Volda og Ørsta (naboar), Gjerdrum og Songdalen (billige og flinke kommunar) og kommunegruppe 8 (middels lett drivne kommunar med mellom 5.000 og 20.000 innbyggjarar og middels inntekter).

I samandraget av rapporten står det at finansane er vurderte på grunnlag av tre nøkkeltal. Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene i Herøy er svakare enn tilrådd i 2017, og betydeleg lavare enn gjennomsnittet i kommunegruppa. Herøy har lite midlar i disposisjonsfond og dermed lita evne til å møte uføresette økonomiske problem. Kommunen har høg netto lånegjeld og er svært utsett for renterisiko

Oversikt innsparingspotensial ift samanlikningskommunane (mill. kr)

	Ulstein	Volda	Ørsta	Sula	Gjerdrum	Songdalen	Kostragruppe 08
Pleie og omsorg	15,4	-16,3	-23,2	-4,6	-1,1	11,2	-7,9
Grunnskole	-6,5	-11,9	2,6	7,8	17,3	-14,4	-0,6
Adm, styring og fellesutgifter	2,9	0,5	4,6	9,4	-1,5	-4,9	7,3
Barnehage	-6,9	-1,2	-8,4	-5,0	1,7	2,6	-0,9
Sosiale tjenester	3,3	5,7	7,1	11,3	4,3	8,2	1,5
Kommunehelse	4,7	3,8	5,4	2,8	2,8	1,8	1,3
Barnevern	-4,6	4,9	10,6	-6,9	-5,3	0,7	-2,7
Kultur og idrett	4,8	10,5	8,6	11,1	7,4	7,0	4,6
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	1,6	-1,6	0,5	-1,0	-0,9	0,3	0,0
Andre områder	9,0	11,8	11,0	18,4	19,6	9,9	15,1
Brann og ulykkesvern	3,2	0,9	1,3	3,9	4,7	5,1	3,4
Kommunale boliger	4,0	4,0	1,8	1,6	1,3	-3,8	0,5
Samferdsel	0,4	1,9	2,3	9,0	11,2	7,8	7,6
Næringsforv. og konsesjonskraft	-0,9	4,4	3,7	1,6	0,3	-1,0	1,2
Kirke	2,3	0,6	1,9	2,3	2,1	1,7	2,4
Totalt	23,8	6,1	18,9	43,3	44,2	22,5	17,3

Figuren over viser kostnadsforskjellar mellom Herøy og andre kommunar i millionar kroner. Vi ser kor mykje Herøy kan spare ved å drive med same kostnadsnivå som dei andre kommunane. (- er dyrare enn Herøy, + er billigare enn Herøy).

Samla behovskorrigererte netto driftsutgifter i Herøy var 17 millionar kroner høgare enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 8 i 2017. Herøy dreiv tenestene 44 millionar kroner dyrare enn Sula og Gjerdrum og 23 millionar kroner dyrare enn Songdalen og Ulstein.

Figuren viser også kva for tenester som vert drive dyrt og billig i Herøy, samanlikna med Kommunegruppe 8 og dei andre kommunane. I forhold til kommunegruppa brukar Herøy meir pengar på desse tenestene: Adm (7 mill), Sosial (2 mill), Helse (1 mill), Kultur (5 mill), kyrkje (2 mill) og diverse tekniske tenester (13 mill). Utgiftene er lavare innanfor PLO (8 mill), grunnskule (1 mill), barnehage (1 mill) og barnevern (3 mill).

PLO vert drive 10-15 mill kroner billigare i Ulstein og Songdalen. Grunnskulen vert driven 8-17 millionar kroner billigare i Gjerdrum og Sula. Administrasjon vert drive 9 mill kroner billigare i Sula. Sosial vert drive 11 mill kroner billigare i Sula. Kultur vert drive 11 mill kroner billigare i Volda og Sula. Samferdsel vert drive 9-11 mill kroner billigare i Sula og Gjerdrum.

NB: Gjennomsnittet i kommunegruppe 8 i PLO vert påverka av at 6 norske kommunar har fått statstilskot til tenesta, og vert drive omtrent utan netto utgifter. Dette påvirker gjennomsnittet for PLO i kommunegruppe 8 kraftig. Det er korrigerert for denne effekten i rapporten, men ikkje i Framsikt analyse.

Framsikt analyse viser at Herøy hadde 4 millionar kroner høgare netto utgifter i PLO enn gjennomsnittet

i kommunegruppe 8. I samandraget skriv Brox at hovudårsaken til lavare utgifter i samanlikningskommunane er:

- - Større grunnskular
- - Mindre utgifter til alle slags kulturtiltak
- - Lavare einingsprisar i eigedomsdrift og vegdrift
- - Billigare administrasjon og politisk styring
- - Billigare brannvesen

I tillegg har eg merka meg fylgjande:

- **Skuleskyss** kostar 1,0 mill meir enn snittet i kommunegruppa 6 skular vart nedlagde i 2009. Dette medførte lengre skuleveg for mange og rett til skyss etter opplæringslova.

Mykje spreidd busetnad i kommunen, gir rett til skyss anten i forhold til avstand til skulen eller smal/dårleg veg utan gangfelt.

- **Fastlege, fysio og legevakt** kostar 4,0 mill meir enn snittet

Funksjon 241:

Her er nokre feilføringar, dyr legeavtale, betaling eksterne som vi ikkje kan styre (NPV, Helfo). Vi ligg lågt ifht kommunal fysioterapi. Legevakt meiner ein å drifte så rimeleg og effektivt som mogleg. Dette vil bli dyrare med nye krav.

Funksjon 243:

Utgiftene er i hovudsak løn. Herøy er organisert med eigen seksjon i dag. Dei fleste kommunar har dette fellesorganisert med psykisk helse. Mogleg har andre kommunar ei anna funksjonsføring enn Herøy. Vi ligg lågt med tilsette ifht psykisk helse, men høgare på rus. Dette området vert slått saman frå 01.01.2019 også i Herøy kommune. Funksjonsføring her kan vi mogleg skjønsmessig korrigere, då ein i felles seksjon naturleg vil arbeide meir på tvers.

- **Sosiale tenester:** 2,0 mill meir på rettleiing, 1,0 mill meir på rusomsorg, 2,0 mill meir på arbeidstiltak enn snittet.

Funksjon 242 Veiledning

Det er nokre feilføringar her, mellom anna skulle godt over 1 mill vore ført på 281 sosialhjelp. På denne funksjonen er også Solheim dagsenter ført.

Funksjon 243 Rusomsorg

På denne funksjonen er bustadsosiale tenester ført. Det er mogleg at desse tenestene i andre kommunar vert ført på 254 - jf kommentarane vedkomande funksjon 241.

Funksjon 273 Verna arbeid.

På denne funksjonen er mellom anna lærlingane ført med 1,4 mill. Det er og ført vel 0,8 mill vedkomande tiltakspakken. Desse føringane gjer at ein får høge utgifter på desse funksjonane

- **Utleige av bustader:** 1,0 mill meir enn snittet (utleige av bustader gjekk med underskot) Husleigesatsane i Herøy kan vere lågare enn husleigesatsane i samanliknbare kommunar. Vi har i dei siste åra auka husleigesatsane gradvis, men det er fortsatt eit stykke igjen til vi er på antatt marknadsprisnivå.

Ei anna forklaring kan vere at utleigebustadar vert ståande tome med husleigetap som konsekvens i påvente av klargjering for ny utleige. Klargjering kan drage ut i tid, av ulike grunnar, men gjennom

tverrfagleg samarbeid bør i alle fall Herøy kommune bidra til at utleigebustadane er mindre utsette for skadeverk gjennom året og kontraktsforholdet, slik at klargjering for ny utleige vert mindre kostnadskrevjande.

Ei tredje forklaring kan vere knytt til avskrivninga av kommunale bustadar.

- **Drift av kulturbygg:** 3,0 mill meir enn snittet

Herøy kommune har to bygg å drifte, dette gjer nok store utslag. Det er for 2018 og framover iverksett tiltak for å få desse kostnadane ned, men det vil vere vanskeleg å sjå at vi skal greie å hente inn desse kostnadane fullt ut.

Tiltakspakke 2017 er ført med kr. 349 668 på denne funksjonen i 2017. Likeins utgjer fordelte lønsutgifter frå Seksjon Byggedrift kr. 256 155 medan offentlege avgifter og forsikring utgjer om lag kr. 170 000.

- **Kulturskule:** 2,0 mill meir enn snittet

Herøy har ein andel på 34,7% av elevane i grunnskulen som deltek i kulturskulen. Det høgste talet i samanlikningskommunane. Kostragruppe 8 har 16,6%. Viser til Brox sin kommentar i rapporten under tabellen øvst side 51: Høge kostnader kjem av høg dekningsgrad, ikkje av høge utgifter pr brukar.

Utgiftene pr brukar ligg kr 2.900 under gjennomsnittet i kommunegruppa

- **Kyrkje:** 2,0 mill meir enn snittet

Herøy har 3 kyrkjer og 7 gravplassar.

- **Kart/oppmåling og byggesak:** 1,0 meir enn snittet

Området har fått overført 1 heimel frå plan for nokre år tilbake og det gjer nok noko utslag på denne Kostra-analysen. Denne heimelen er i dag overført til funksjon 302 på bakgrunn av lengre sjukmelding. Ein forventar at utgiftene vil vere meir på snittet ved neste analyse.

- **Politisk styring:** 2,0 mill meir enn snittet

Netto utgifter på dette ansvaret er på ca 4,1 mill. Løn (1,5 mill) og møtegodtgjersle (1,0 mill) er dei største enkeltpostane.

- **Administrasjon:** 7,0 mill meir enn snittet

Dette området er vanskeleg å analysere fordi kommunane sin rekneskapspraksis varierer (tolking av skillet mellom teneste og administrasjon), sjå side 56 i rapporten.

- **Brann:** 3,0 mill kr meir enn snittet

Funksjon 338, førebyggjande, er tilfredstillande. Funksjon 339 beredskap er tidlegare utgreidd i sak 17/715 og det er lagt fram fleire modellar for innsparing av beredskapen. Vi driv vi dyrare pga. ekstra brannstasjon i Myrvåg. Ved å legge ned brannstasjonen kan dette gi ei innsparing på 840 000 kr. I sak 17/715 er det og vist til andre tiltak som er mogleg å gjennomføre som gjer at kostnadane vert vesentleg redusert innan funksjon 339.

- **Eigedomsforvaltning:** 3,0 mill kr meir enn snittet

I forhold til budsjettet var det største meirforbruket på dette området i 2017 sviktande husleigeinntekter (ca 1,4 mill) og kommunal drift (1,3 mill).

- **Hamnevesen:** 3,0 mill kr meir enn snittet

Avskrivningar på 1 540 000 kr og 350 000 kr på tiltakspakke er ført her. I tillegg har vi ikkje nok inntekter på kaivederlag for å dekke opp kostnadane.

- **Næringsføremål:** 1,0 mill kr meir enn snittet

Tiltakspakken er ført på funksjon 325, 800 000kr

9.3 Andre forhold

- **Interkommunalt samarbeid**

Vanylven kommune har teke initiativ til interkommunalt samarbeid med Herøy på fleire tenesteområde. Rådmannen legg til grunn at samarbeid med andre kommunar skal gje ei innsparing.

- **Bygningsmessige tiltak**

Kommunen har store utfordringar når det gjeld standard på dei kommunale bygningane.

- **Organisasjonsutvikling**

Kommunekompasset, innbyggjarundersøkinga, lokaldemokratiundersøkinga, brukarundersøkingane og medarbeidarundersøkinga (10-faktor) har peika på område der kommunen har eit utviklingspotensial. Dette skal fylgjast opp på ein systematisk måte i heile organisasjonen.

9.4 Prioritering

Herøy kommune har ein ambisjon om å vere «ei båtlegg føre» og vere «ein attraktiv kommune å besøkje, bu og arbeide i». Kommunestyret har vidare vedteke ein strategi for utvikling av lokalsamfunnet og organisasjonsutvikling gjennom Samfunnsdelen av Kommuneplanen og Kommunekompasset.

Det er krevjande å finne ein balanse mellom stramme, men fagleg forsvarlege rammer for tenestetilbodet, og investeringsrammer som legg til rette for utvikling, busetjing, næringsetablering og sikrar ein forsvarleg standard på bygningsmassen.

Investeringsbudsjettet:

Rådmannen har prioritert

- - ei strategisk satsing for busetjing og næringsetablering,
- - forlengje levetida og sikre ein forsvarleg standard på eksisterande kommunale bygningane og
- - nødvendige investeringar for at kommunen skal vere med i utviklinga for modernisering og digitalisering.

Kommunedelplanen for bustadpolitikk vart vedteken i K-sak 14/16. Kommunen har 140 utleigebustader rundt i kommunen. I planarbeidet kom ein fram til kommunen kan selje 30 bueiningar og bruke midlane til å reinvestere i nye einingar. Det er ein føresetnad at kommunen sel bustadane til dei som bur der i dag for at forholdet mellom behov for bustad og tilgjengelege bustader ikkje skal verte forverra. Her er bestilt taksering og starta dialog med dei som bur i bustadane.

Driftsbudsjettet:

KOSTRA- rapportane konkluderer med at kostnadsnivået i tenestene i kommunen er 17 millionar høgare enn gjennomsnittet i kommunegruppe 8 i 2017 og 6-44 millionar høgare enn utgiftene i samanlikningskommunane.

Gjennom 2016, 2017 og 2018 har administrasjonen arbeidd med å skape balanse mellom kommunen sine utgifter og inntekter m.a.

- Kritisk vurdert tenestenivået i forhold til standarden i dag og kva som er forsvarlege tenester.
- Analysert den administrative organiseringa og bruk av administrative ressursar.

I 2016 vart det trekt inn fylgjande stillingar:

- 1,0 stilling som folkehelsekoordinator/kulturarbeidar
- 0,3 stilling økonomi/personal

I 2017 stod fylgjande stillingar vakante:

- 1,0 stilling rådmann/assisterande rådmann
- 1,0 stilling Servicetorget

I tillegg er 0,8 stilling i administrasjonen i pleie og omsorg inndratt.

I 2018 er

- 1,0 stilling som assisterande rådmann inndratt
- 1,0 stilling i Servicetorget er ikkje budsjettert.
- 1,4 stillingar vakante i økonomiavdelinga/dokumentsenteret fram til avklaring rundt
- samarbeidsprosjektet
- med Vanylven.

I samband med budsjett 2018 vart det gjort vedtak om at det skulle gjerast ein gjennomgang i alle sektorane innan 31.03.2018 med sikte på å finne tiltak som kunne redusere driftskostnadene med 10 mill kr på årsbasis. Tiltaka skulle vere realistiske og gjennomførbare. Dette er tiltak som skal kome i tillegg til rammereduksjonane for sektorane.

Kommunestyresak 57/18 24.05.18 vart det gjort vedtak om slik innsparing, gjeldande frå 2019:

Samla innsparing oppvekst:	2.200.000
Samla innsparing helse og omsorg:	4.765.000*
Samla innsparing samfunnsutvikling:	1.110.200
Samla innsparing stab:	<u>2.200.000</u>

Samla innsparing: 10.275.000*

*Her er gjort ein summeringsfeil. Dei rette tala skal vere 4.505.000 og 10.015.000.

Rådmannen si vurdering er at driftskostnadane framleis er for høge. **For 2019 må inntektene aukast/driftskostnadane reduserast med om lag 13,5 mill kr for å få balanse mellom utgifter og inntekter** (i tillegg kjem evt nye rente- og avdragskostnadar og evt nye tiltak). Vi kan ikkje basere oss på å tappe eit driftsfond som allereie er for lite.

Det er heller ikkje tilfredsstillande å basere seg på årlege rammeinnsparingar for å balansere budsjettet. Det er difor behov for nye permanente innsparingstiltak som vil ha innsparingseffektar på lenger sikt (utover det enkelte budsjettår). Tiltaka må vere realistiske og gjennomførbare.

Rådmannen vil difor rå til at det vert gjort ein ny gjennomgang av drifta med sikte på å finne tiltak som kan skape meir permanent balanse mellom inntekter og utgifter. Her må alle tiltak som **driftsreduksjonar, strukturendringar og interkommunale samarbeidsordningar** vurderast. Slike tiltak bør gjennomførast så raskt det er praktisk mogleg.

Det er difor heller ikkje rom for nye driftstiltak med unntak av tiltak som kan finansierast innanfor driftsramma.

Det bør vurderast om det er mogleg å prioritere tiltak som

- - Tidleg innsats
- - Rus/psykiatri
- - Habilitering/rehabilitering

ved omdisponering innanfor driftsramma.

Eigedomsskatt frå 2020 vil kunne gi ei inntekt på om lag 8-10 mill kr per år forutsett ein skatt på 1 promille av formuesverdien.

Eit budsjett og ein økonomiplan skal vere eit styringsverktøy og om det ikkje er reelt, vil det heller ikkje vere eit styringsverktøy for administrasjon og politikarar.

10. Økonomiplan drift 2019-2022

- Økonomiplan drift for 2019-2022 syner korleis Herøy kommune kan redusere sine driftskostnader/auke sine inntekter med med om lag 18,8 mill kr i 2019.
- Dei største endringane skjer gjennom ei ny sak om varige driftsreduksjonar som må gjennomførast tidleg i 2019 for at dei skal kunne få delvis verknad dette året.
- Gjennom budsjettforslaget må samarbeidet med andre kommunar aukast i åra som kjem. Dette er noko som kan føre til reduserte kostnader for alle litt fram i tid.
- Rådmannen har vurdert eigedomsskatt på private hus og hytter. Med 1% av takstverdi vil det kunne gi ei inntekt på minst 7 mill kr. Men ein slik skatt bør ikkje nyttast til drift og ein foreslår heller ikkje denne ordninga i 2019. Etter valet i 2019 må ein imidlertid vurdere dette nøye slik at ikkje tenestene forvitrar i åra som kjem. Rådmannen legg opp til ei innføring av slik skatt frå og med 2021 i sitt forslag til saldert økonomiplan.

I hovudtal kan dette (balansen) settast opp slik (rådmannens tilråding):

	2019	2020	2021	2022
Innsparingar				
Rammeinnsparing, Helse og omsorg	700	700	700	700
Veks i husleige nye kommunale bustadar	0	200	400	800
Andre driftsinnsparingar	0	0	0	0
Sum innsparingar drift	700	900	1 100	1 500
Kalk renter/avskrivning VAR	300	600	900	1 200
Bruk av fonds	9 300	8 500		
Ytterlegare driftsreduksjonar /varige kutt/rammeinnsparingar/vakansar	8 000	10 000	14 500	14 500
Samarbeid, auka inntekter	500	1 500	2 500	3 500
Eigedomsskatt (1,5 promille)			10 000	10 000
Sum auka innt/red kostn	18 100	20 600	27 900	29 200
Tot innsparing/auka innt	18 800	21 500	29 000	30 700
Skal finansiere:				
Driftsrammer høgare enn innt. til fordeling	13 500	13 500	13 500	13 500
Nye tiltak	4 300	3 500	3 000	3 000
Auka renter/avdrag	1 000	4 500	8 500	12 300
Sum til inndekning	18 800	21 500	25 000	28 800
Diff	0	0	-4 000	-1 900

Sidan sist formannskapsmøte har den negative driftsramma blitt redusert med om lag 1,5 mill kr. Dette skuldast reduksjonar innan bla. Søre Sunnmøre Kemnerkontor og Landbrukskontoret. I tillegg er pensjonskostnadane justert ned med om lag 1,3 mill kr. Helse og omsorg manglar 0,7 mill kr i høve til innsparingskravet på 4,4 mill kr i 2019. Dette er lagt inn som ei rammeinnsparing.

Under nye tiltak ynskjer rådmannen å auke sosialhjelpsbudsjettet frå 4,3 mill kr til 7,0 mill kr i 2019 med ei viss nedtrapping dei andre åra i økonomiplanperioden. Basert på årets utbetalingar vil truleg også 7,0 mill kr bli for lite, men rådmannen voner likevel utbetalingane vil bli redusert i 2019 pga redusert arbeidsløyse.

Kommunen har fått om lag 0,4 mill i øymerka statstilskott til ein psykolog nr 2. Reknar ein med at ny psykolog kan starte opp 1 april 2019 blir meirkostnaden dette året om lag 0,275 mill kr som så aukar til 0,5 mill kr frå 2020. Den siste delen, 0,3 mill kr er knytt til kvar dags rehabilitering. Totalt snakk om 1,8 årsverk, der 0,4 årsverk vert omdisponert i Helse- og omsorgsavdelinga og kr 620.000,- vert gitt som øymerka statstilskott.

Bevillingar per sektor og område

Oversikta under syner kor mykje den einskilde sektor/område får i bevilling i 2019 før ein har vurdert evt kutt eller nye tiltak.

DRIFTSOVERSIKT (Tall i 1000kr)	Budsjett 2019	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022
Skatt på inntekt og formue	-276 450	-276 450	-276 450	-276.450
Rammetilskott	-217 300	-217 300	-217 300	-217.300
Eigedomsskatt	-	-	-	-
SUM FRIE INNTEKTER	-493 750	-493 750	-493 750	-493 750
Renteutgifter	14 750	14 750	14 750	14 750
Avdrag	24 000	24 000	24 000	24 000
Andre finanskost. (tap på aksjar, gebyr m.m.)	1 299	1 299	1 299	1 299
Utytte Tussa	-5 230	-5 230	-5 230	-5 230
Statstilskott, rente- og avdragskompensasjon	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Andre renteinntekter	-3 183	-3 183	-3 183	-3 183
Aktiv forvaltning	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300
Andre finansinntekter (gebyr, morarenter m.m.)	-626	-626	-626	-626
Netto rente og finanskostnader	24 310	24 310	24 310	24 310
Nto pensjonsavvik/amortisering av pensjonsav.	-16 593	-16 593	-16 593	-16 593
Netto avskrivningar	-4 090	-4 090	-4 090	-4 090
Sum andre poster	-18 839	-18 839	-18 839	-18 839
TIL FORDELING	-490 074	-490 074	-490 074	-490 074
Politisk leing	4 149	4 149	4 149	4 149
Administrativ leing	1 835	1 835	1 835	1 835
Andre Overføringar (Kyrkje, revisjon m.m)	13 220	13 220	13 220	13 220
STAB				
Servicetorget	3 245	3 245	3 245	3 245
Dokumentsenter og politisk sekretariat	4 136	4 136	4 136	4 136
Økonomiavdelinga	5 371	5 371	5 371	5 371
Personal- og organisasjonsavdelinga	7 356	7 356	7 356	7 356
IKT	7 433	7 433	7 433	7 433
Eigedom	19 243	19 243	19 243	19 243
OPPVEKST				
Barnehageavdelinga	71 369	71 369	71 369	71 369
Grunnskuleavdelinga	115 255	115 255	115 255	115 255

HELSE OG OMSORG				
Administrasjon Helse og omsorg	1 335	1 335	1 335	1 335
Avdeling for Barn, Familie og Helse ink NAV	56 950	56 150	55 650	55 650
Pleie- og omsorgsavdelinga	112 600	112 600	112 600	112 600
Bu- og habiliteringsavdelinga	40 076	40 076	40 076	40 076
Tenestekoordinerer	8 740	8 740	8 740	8 740
SAMFUNNSUTVIKLING				
Kulturavdelinga	8 991	8 991	8 991	8 991
Utviklingsavdelinga	7 120	7 120	7 120	7 120
Landbruk	1 245	1 245	1 245	1 245
Brannvern	8 297	8 297	8 297	8 297
Anleggs- og driftsavdelinga	9 172	9 172	9 172	9 172
Sum fordelt til driftsrammer	503 574	503 574	503 574	503 574
Avsetjing til disposisjonsfond	-	-	-	-
Kalkulatoriske renter/avskrivningar sjølvkost	-300	-500	-700	-900
Bruk av disposisjonsfond	-10 000	-5 000	-	-
Ytterlegare driftsreduksjonar/nedbemanninger	-7 500	-10 000	-12 500	-12 500
Samarbeid/auke inntekter/auke folketal	-500	-1 500	-5 000	-5 000
Overføring til investeringsrekneskapen	-	-	-	-
Netto disposisjoner	-18 300	-17 000	-18 200	-18 400
Balanse	-4 800	-3 500	-4 700	-4 900
Tiltak som skildra (innsparing/nye tiltak)				
Til renter og avdrag og nye tiltak	-4 800	-3 500	-4 700	-4 900

Ein forventar relative stabile inntekter i økonomiplanperioden. I 2018 berekna vi skatteinntektene og rammetilskottet ved å bruke faktisk skatteinntekter 2017 + statens prognose for skattevekst 2018 og rekna rammetilskottet ut i frå det. Det synte ein vekst i frie inntekter frå vårt budsjett 2017 til vårt budsjett i 2018 på kr 1.600.000,-. For 2019 vel vi å bruke tala frå Grønt Hefte for desse berekningane. Det kan vere at skatteinntektene vert berekna for høge (auke på nær 10,0 mill kr sett i høve til budsjett 2018), men rådmannen har valgt å legge seg på dette nivået. Budsjetterte skatteinntekter og budsjettert rammetilskott 2019 er om lag 14,0 mill kr høgare enn i 2018.

Basert på vedtak K-sak 101/18 (Budsjett 2019 og økonomiplan 2020-2022 – Investeringstiltak i kommunale bygg) og K-sak 100/18 (Budsjett 2019 og økonomiplan 2020-2022 – Investeringstiltak Anleggsprosjekt), nokre små investeringar frå Helse og omsorg, Oppvekst og IKT samt ynskje om nye bilar og maskiner i anleggsavdelinga blir investeringane i økonomiplanperioden særst store. Brutto investeringar i 4 års perioden blir på i overkant av 400,0 mill kr eks vidareutlån. Det gjer at vi framover får ein stor auke i finanskostnadane som må finansierast gjennom reduksjonar i driftsrammene og/eller nye inntekter. I tillegg skal minsteavdragsprinsippet endrast gjennom ny kommunelov, noko som gjer at Herøy kan få auka sine avdrag med om lag 6,0 mill kr i høve til dagens regelverk.

Underskotet i økonomiplanen (2019-2022) må finansierast ved hjelp av driftsreduksjonar, bruk av fonds og evt nye inntekter. Skal sistnemnde vere aktuelt må ein gjere vedtak om det minst 1 år før inntektene kan krevjast inn.

For å få både budsjett og økonomiplan i balanse har rådmannen saldert med bruk av disposisjonsfond

9,3 mill kr i 2019 og 8,5 mill kr i 2020. Rådmannen legg til grunn det ikkje er mogleg å få til nødvendige driftsreduksjonar allereie i 2019, men at drifta skal takast ned med 14,5 mill innan 2021 i tillegg til innsparing gjennom samarbeidstiltak på 2,5 mill kr.

Slik dagens framlegg til budsjett og økonomiplan ligg føre, klarer ein ikkje målsetjinga om eit netto driftsresultat på 1,75%.

Investeringar

Dei største tiltak i økonomiplanperioda kan ein setje opp slik:

Tiltak	Mill kroner
Kommunale bustadar	41,1
Oppgradering av 4 skulebygg	33,6
Opparbeiding av 3 byggefelt	31,5
VAR området	30,0
Oppgradering av sjukeheimane	25,0
Nye kaier Mjølstadneset	21,0
Byutvikling (sjå vedlegg)	20,0
Fosnavåg Brannstasjon og driftsbase	18,0
Veg Leine-Voldsund	10,0
Hall ved einedalen skule (sluttfinansiering)	8,0
Ei mengd mindre tilta	111,6
SUM	319,8

Den samla utviklinga i rente og avdragskostnadane ser de i tabellen nedanfor forutsett at dei skisserte investeringsprosjekta vert vedtatt i økonomiplanperioda.

	2019	2020	2021	2022	SUM	Tekst
Samfunnsutvikling						
Byutvikling	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	Pri
Avskjerande grøft Kvalsund			400		400	
Grøft overvatn Huldalsvegen	300				300	Pri
Ny kaihøgde ytre Allmenningskai	5 500				5 500	Pri
Trafikktryggingstiltak		1 500	1 500	1 500	4 500	Pri
Tursti Myklebustvatnet				1 200	1 200	2020-2021
Tursti Djupvikvatnet			3 000		3 000	
Bergsøy Kunstgrasbane nytt dekke		500	2 500		3 000	2019-2020
Jektenaust m.m.	2 400				2 400	Pri
Gangveg i sentrum	600				600	
Dragsund bustadfelt	1 000	9 000			10 000	Pri
Bø/Arhaug bustadfelt	6 500				6 500	Pri
Stokksund bustadfelt		1 000	14 000		15 000	
Mjølstadneset næringsområde	625				625	
Eggesbønes næringsområde		1 500	1 500	5 000	8 000	Sjølvsfinansierande
Eggesbønes næringsområde. Planleggingsmidlar	250				250	Pri
Mindre parkeringsplass Frøystad				1 000	1 000	2020-2022
Mindre prosjekt i bustadfelt	750				750	
Bru til Herøy gard	300	3 000			3 300	Pri
Veg og parkering Rundavegen			600	800	1 400	2020-2021

Veg Flusund				5 000	5 000	
Kaier på Mjølstadneset		1 000	20 000		21 000	2020-2021
Oppgradering av Grønhaugvegen				1 250	1 250	
Oppgradering av veg Kleppeåsen	700				700	
Oppgradering av veg til Marine Sales				750	750	
Oppgradering av Vikevegen (til Vikeskaret)				5 000	5 000	
Parkeringsplass Fosnavåg Sentrum	2 000				2 000	
Eigedom						
Asbestsanering		1 000	1 000		2 000	
Asfaltering ved kommunale bygg	250	500	500		1 250	
Brannsikring av kommunale bygg	250	1 000	1 000	1 000	3 250	
Desentralisert ventilasjon		2 000	2 000		4 000	
ENØK tiltak		1 000	1 000	1 000	3 000	
Kommunale bustadar	1 600	16 500	11 500	11 500	41 100	
Leikeplassar		500	500		1 000	
Herøy rådhus	3 000				3 000	
Offentleg toalett Goksøyra	650				650	
Bergslia barnehage	950				950	
Myrsnipa barnehage	600				600	
Bergsøy skule Blåhaugen	1 100				1 100	Sluttfinansiering
Bergsøy skule Borga	5 000	500	10 500		16 000	
Einedalen skule, hall	8 000				8 000	Sluttfinansiering
Stokksund skule	6 000				6 000	
Ytre Herøy ungdomsskule	500	5 000	5 000		10 500	
Herøy omsorgssenter Raud/Grøn avd	4 000	6 000	10 000		20 000	
Myrvåg omsorgssenter				5 000	5 000	2020-2022
Sjukeheimsvegen 14	1 300				1 300	
Storebakken 3	800				800	
Fosnavåg brannstasjon & driftsbase	18 000				18 000	Pri
Herøy kulturhus og idrettshall	2 000	7 000			9 000	
Andre investeringar						
Bibliotek, inventar	200				200	
Digitalt satsing oppvekst	1 540	970	250		2 760	
Utsyr/inventar Oppvekst	500	300	-	-	800	
Utstyr til sjukeheim, kjøkken og teknisk drift	250	250	250	250	1 000	
Digialisering av arkiv Landbrukskontoret	215	215			430	Fin. av fonds
Flishoggar	350				350	
FV 18 Leine-Voldsund		10 000			10 000	
Høgdeberedskap				3 000	3 000	
Investeringsmidlar SSIKT	2 265				2 265	
Lokale investeringsmidlar IKT	2 125	2 125	2 125	2 125	8 500	
Kryssing av Fosnavåg hamn	1 500				1 500	Pri
Lastebil		2 200			2 200	Innbyttepris trekt frå

Ny vaktbil				900	900	
Prosjekt e-Rom 2019	400				400	
Tilhengar til til kjemikaliedykker, utstyr etc	100				100	
Toalettbygg i parken	1 100				1 100	Pri
Traktor Havila stadion	500				500	
SUM	91 170	79 560	94 125	51 275	316 130	

Utbyggingar iflg kloakkrammeplanen	7 500	7 500	7 500	7 500	30 000
SUM INVESTERINGAR I VAR OMRÅDET	7 500	7 500	7 500	7 500	30 000

Vidareutlån Formidlingslån/startlån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Finansiert av lån i Husbanken	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-40 000
Eigenkapitalinnskott i KLP	1 400	1 400	1 400	1 400	5 600
Bruk av fonds Eigenkapitalinnskott KLP	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400	-5 600
SUM FINANSINVESTERINGAR	0	0	0	0	0

	2019	2020	2021	2022	Sum
Finansiering	98 670	87 060	101 625	58 775	347 005
Bruk av fonds	-215	-215			-430
Sal av tomter etc	-1 655	-3 045	-5 125	-7 275	-17 100
Lånefinansierte prosjekt som utgår (EPC)	-7 000				-7 000
Statstilskott, kommunale bustadar			-2 000	-4 500	-6 500
Lånebehov (eks vidareutlån i Husbanken)	89 800	83 800	94 500	47 000	315 100
					-
Rentekostnader 2,10% (halve 2019)	1 130	1 890	1 850	1 850	6 475
Rentekostnader 2,25% (halve 2020)		1 000	2 000	2 000	5 000
Rentekostnader 2,40% (halve 2021)			1 070	2 230	3 390
Rentekostnader 2,50% (halve 2022)				670	670
Avdragskostnader nytt regelverk		2 000	4 100	6 500	12 600
Reduserte renter ord avdragsbetalingar 25 mill	-130	-390	-520	-750	-1 790
Auka finanskostnader	1 000	4 500	8 500	12 500	

Gjeldsutviklinga i økonomiplanperioden

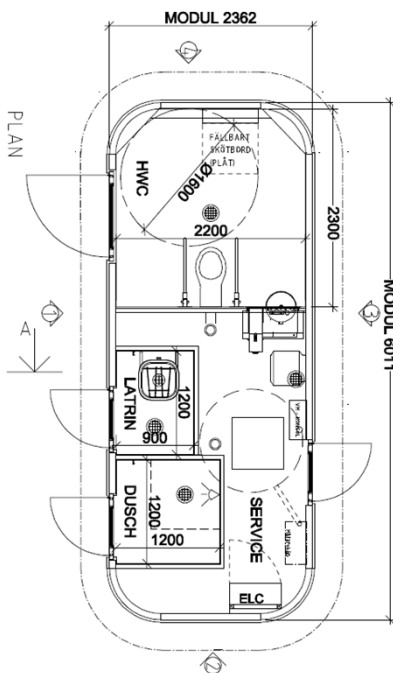
	2019	2020	2021	2022
Brutto gjeld per 01.01	876 000	950 800	1 017 600	1 093 300
Ny gjeld i perioden	99 800	93 800	104 500	57 000
Årlege avdrag	25 000	27 000	29 100	31 500
Årleg gjeldsauke	74 800	66 800	75 400	25 500
Netto gjeld per 31.12	950 800	1 017 600	1 093 300	1 118 800

Basert på forslaget vil kommunes gjeld auke med om lag 242,8 mill kr i økonomiplanperioda. Ikkje alt dette er kommunalt renteberande gjeld. Per 01.01.2019 utgjør kommunens vidareutlån (husbanken), lån til VAR sektoren og rentekompenserte lån i alt om lag 220,0 mill kr. Per 31.12.2022 vil desse låna utgjere om lag 265,0 mill kr. Dvs at den gjeldsveksten kommunen sjølv må finansiere aukar med om lag 197,8 mill kr. I tillegg er nokre av investeringane sjølvfinansierande på litt sikt som t.d. utleigebustadar og industriområde Eggesbønes.

Kommentarar til nokre av investeringsprosjekta – Sektor Samfunnsutvikling

Toalettbygning i parken - 2019

Etablering av kombihus med toalett, dusj og latrine (tøming for m.a bubilar) i parken . Det er innhenta tilbod der huset har LED lyshåndtak som indikerer ledig/opptatt med grønt og rødt lys, kortbetaling på alle tre rommene. Fasade i lakkerte stålplater med antigriffitimiddele, flatt tak i beslått stålplater, pulverlakkerte dører med vertikale eller horisontale spor og tidslåsing. Huset er av type Tetragon med beste vandalsikkerhet. Laminatplater i tette profiler, interiør og utstyr i rustfritt stål, varme og ventilasjon og fliser med sluk på gulvet. Toalettbygninga er komplett og vert løfta på plass.

Jektenaust - 2019

Dette omfattar grunnarbeid for oppføring av naust til sunnmørsjekta Anna Olava og utviding av parkeringsplassen ved Herøy Gard med etablering av kaifront (ikkje sjøve naustet). Prosjektet er forankra politisk i K-sak 105/16 der kommunen gir si tilslutning til å utvikle Herøy kystmuseum med etablering av naust med formidlingsbygg til jekta. Prosjektet er eit samarbeid med stiftinga Sunnmøre Museum og det vert pr. i dag arbeida med innsamling av midlar til bygging av naustet. Det er utarbeidd skisser og prosjektet kan sjåast på som oppstarta.

Bergsøy kunstgrasbane – Frå 2020

Det er stort behov for rehabilitering av Bergsøy KGB 1. Bergsøy IL Fotball har bygd hall på delar av bana. Dette tiltaket gjeld oppgradering av dekke på restarealet ute. Dette er no meir enn 10 år gammalt og ein kan søkje om tippemidlar til dette føremålet. Her har vi sett inn brutto kostnad. Tippemidlane vil vi evt få utbetalt om nokre år.

Høgdeberedskap og ny vaktbil (Brannvern) - 2022

Dette er høgdelift til brannvern og ny vaktbil til brannvernet . Ein foreslår å utsetje desse investeringar til ein har konkludert organisering av brannvernet saman med nabokommunar.

Traktor Havila stadion - 2019

Herøy kommune eig stadionområdet og Bergsøy idrettslag fotball har driftsavtale med kommunen på stadionområdet. Slik avtala er utforma så skal kommunen stille med utstyr og materiell til dette vedlikehaldet medan Bergsøy idrettslag fotball skal stå for det fysiske arbeidet i hht. driftsavtalen. Traktoren som i dag er i brukt, til dette føremålet er sliten og treng ein god del vedlikehald m.a. er bremsesystemet i dårleg forfatning.

Byutvikling

Eigen plan, sjå vedlegg utsent til sak i formannskapet 13.11.2018

Andre kommentarar på investeringsprosjekt Samfunnsutvikling

2019

Bibliotek – Inventar

Inventaret i biblioteket treng modernisering og oppgradering. I dette ligg det både kontormøbler, men og møbler i sjøve biblioteket

Bø/Arhaug bustadfelt

Prosjekta gjeld utbygging av infrastruktur for å legge til rette for bustadutbygging i kommunale felt. I summane er det ikkje tatt høgde for inntekter ved sal av bustadtomter. Utbygging av infrastruktur i regulert felt, kommunen eig delar av arealet. Pr. dags dato er det ikkje utbygd med offentleg avlaup, tiltaket heng difor saman med prioritering av utbygging utanfor feltet i handlingsplan for avlaup. Det er ikkje ført fram vatn til området, men grendalaget er i dialog med Herøy Vasslag SA med sikte på å løyse det innan kort tid.

Digitalisering av arkiv

Prosjektet gjeld digitalisering av landbruksarkiv for Herøy, Ulstein og Hareid fram t.o.m. 2017.

Kommunane ønskjer å gi eit best mogleg tilbod og god service når det gjeld tilgong på informasjon til sine innbyggjarar. Ved å gjere arkiva våre digitalt tilgjengelege kan prosessar retta mot kommunen sine innbyggjarar bli forenkla og forbetra. Informasjonsnivået vil bli betre og høgare, noko som igjen sikrar at ein kan treffe raskare og betre avgjerder i den offentlege sakshandsaminga. Resultatet av det digitaliserte materialet skal ha same informasjonsverdi som dagens papirarkiv for interne og eksterne brukarar, men lettare tilgjengeleg og med enklare og meir fleksibel atffinning. Prosjektet er søkt finansiert ved å nytte dispensasjonsfondet frå samarbeidet om Søre Sunnmøre landbrukskontor. I dag står det ca 1,2 mill kroner på fondet som høyrer til kommunane etter fordelingsnøkkelen i vertskommuneavtalen. Ein har god erfaring med digitalisering av arkiv med visning til prosjektet i Herøy kommune på byggesak. IKA (interkommunalt arkiv) har vore kontakta for å gi eit estimat på arbeidet. Det ligg på om lag 1 000 000 kr for alle kommunane og omfattar arkiv på gards- og bruksnummer, viltforvaltning og protokollar frå landbruksnemndene. Alle arkiva har skarpe skilje kommunevis.

Estimerte kostnader er :

Gardsarkiv om lag kr. 690.000,-

Møtebøker for landbruksnemndene 1964-1995 om lag kr. 150.000,-

Viltforvaltning om lag kr. 140.000,-

Prisane er som nemnt ovanfor henta frå eit prisoverslag frå IKA Møre og Romsdal datert 15.12.2017 der ein anslår samla investering til 1 000 000kr. Ein legg til grunn den same kostnadsfordelinga som i vertskommuneavtalen med slike fordelte kostnader:

Herøy 43% - 430.000 kroner

Ulstein 29% - 290.000 kroner

Hareid 28% - 280.000 kroner

Flishoggar

For å kunne høge og kviste tre langs kommunal veg. Det vil vere langt meir effektivt å ha ein flishoggar for å kunne flise opp greiner på staden.

Generelt på Mjølstadneset

Eit større areal er reservert med sikte på utbygging. Det vil vere naudsynt med midlar for å ferdigstille området og tekniske anlegg. Her er det ikkje berekna salsinntekter då her har våre ei etappevis utbygging over lang tid.

Grøft for overvatn i Huldalsvegen 2019

Eksisterande kanal i Huldalsvegen er i dårleg stand og overvatnet skal leggst i rør. Løyvinga for 2018 vart for lav i forhold til kostnadane med rør og kryssinga av fylkesvegen.

Kryssing av Fosnavåg hamn

Kommunen ynskjer å få etablert ein tilkomst over hamna saman med private aktørar. Vågsholmen, Urholmen og ytre del av Nørevågen vil, når dette er ferdig utbygd, truleg busetje rundt 500 personer og infrastruktur over sundet vil vere viktig for å binde saman bydelane. Tilrettelegginga som er under planlegging med tur, promenade og offentlege rom vil gi ein meirverdi også for andre enn dei som bur på Vågsholmen. Private har i samarbeid med lokale bedrifter funne ein god måte til å gjennomføre prosjektet med omsyn til teknologi og komponentar som er godt utprøvde. I sitt brev skisserer private aktørar årlege servicekostnader på om lag 35 000 kr eks. mva og at prosjektet har ei estimert kostnad på 3 millionar kr. eks.mva.

Mindre prosjekt i bustadfelt

Det er ymse snuplassar og andre tiltak for å betre/rette opp infrastruktur i eksisterande felt.

Ny Bru til Herøy Gard (2019-2020)

Dagens bru er i dårleg stand. Summen er delt i to for å kunne starte prosjektering året før bygging.

Ny kaihøgde på Almenningskaia

I tråd med K-sak 37/17. Omfang er ikkje avklart pr. dags dato, Ein tenker prosjektering i 2019 og bygging i 2020. Kostnadskalkylen er usikker då omfang ikkje er kjent. Heving av kainivå vil medføre tilstelling og tilpassing til kringliggande bygg/plass.

Nytt industriområde på Eggesbønes 2019 - ekstra løyving

Etablering av nytt industriområde på Eggesbønes. Behov for ekstra løysing pga.overskridingar. Prosjektet er komplisert og ein ber om 200 000 kr slik at totalramme vert 1 200 000kr. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2019.

Oppgradering av veg Kleppeåsen

Tidlegare har delar av den kommunale vegen over Kleppeåsen blitt utbetra. Dette prosjektet gjeld oppgradering vidare. I 2018 er det bevilga 300 000kr til prosjektet med fullfinansiering i 2019.

Parkeringsplass i Fosnavåg sentrum

Innregulert parkeringsplass mellom parken og Djupedalen. Grunnverv for etablering av parkeringsplassen vart gjort i 2018.

Tilhengar til kjemikaliedykker utstyr og overflateredning.

Herøy brann og redning treng ein skaphengar til kjemikaliedraker og overflateredningsutstyr slik at det er raskt å få det med ut i aksjon.

Vidare utbygging av Dragsund bustadfelt (2019-20)

Prosjekta gjeld utbygging av infrastruktur for å legge til rette for bustadutbygging i kommunale felt. I summene er det ikkje tatt høgde for inntekter ved sal av bustadtomter. Forlenging av eksisterande veg i Dragsund bustadfelt. Ein vil då løyse nokre utfordringar med overvatn i området, samt klargjere fleire tomter for salg.

2020

Bustadfelt i Stokksund (2020-21)

Prosjekta gjeld utbygging av infrastruktur for å legge til rette for bustadutbygging i kommunale felt. I summene er det ikkje tatt høgde for inntekter ved sal av bustadtomter. Større privat reguleringsplan, kommunen eig ikkje noko areal for bustadtomter. Inneberer også oppgradering av kommunal veg fram til området og etablering av avlaupsløysing utanfor feltet.

FV 18 Leine- Voldsund (G/S veg)

I investeringsprogram for fylkesvegar 2019-27 ligg prosjektet under posten Utbetringar (Andre Investeringar på eks.veg/flaskehalsar). I programmet ligg prosjektet inne med ein kostnad 42 mill.kr

og gjeld breidde utviding av vegen. Det er lagt til grunn at kommunen må dekkje kostnader til g/s veg langs fylkesvegen.

Historie:

Investeringsprogram 2017-2023 fekk prosjektet ny prioritet 8 (frå 11).

Investeringsprogram 2018-2024 fekk prosjektet ny prioritet - Uprioritet (8) med kommentar-

Alle tiltak som var omfatta av eksisterande investeringsprogram (og som no ikkje er prioritert), i lag med forslag til ein del nye tiltak, er tatt med i ei uprioritert liste, sortert etter vegnummer. Slik blir vurderingane våre meir gjennomsluktige, og det blir lettare å sjå kva prosjekt som har vore særleg vurdert. Ikkje alle desse prosjekta er kostnadsrekna. I tillegg har vi synleggjort på nedste linja kor mange andre innspel vi har registrert for gjeldande programområde. Sjølv om dette er fornuftige prosjekt, finn vi ikkje at det er fagleg tilrådeleg å prioritere desse i 10-årsperioden, med grunnlag i det store behovet for tiltak på andre område og dei tilgjengelege økonomiske rammene. Ein legg inn ei startløyving for prosjektet i 2020.

Nye Kaier på Mjølstadneset (2020-21)

I samband med ei større utbygging på austleg del av Mjølstadneset, vil det vere behov for to nye kaier. Det er ikkje tatt med kostnad med kommunal oppfylgging av prosjektet i kostnaden. Det er sendt søknad om støtte på til kystverket, ein får ikkje svar på søknaden før statsbudsjettet er ferdig i oktober. Det ligg inn fullfinansiering av tiltaket i økonomiplanen. Prosjektet vert flytta ut i tid då tilbakemeldingar frå SILFAS AS viser at tiltaket ikkje får si realisering i 2020

Nytt industriområde på Eggesbønes (2020-2022)

Det er tidlegare gjeve ei løyving på utbygging av byggesteg 1 på 10 000 000kr. Denne delutbygginga er ute på anbod i oktober/november 2018 og vert oppstarta etter dette.

Det er under regulering eit større industriareal på Eggesbønes (ved Marine Harvest) som omfattar vidare delutbyggingar. For å selje tomteareal er det naudsynt med utfylling i sjø og bygging av infrastruktur. Full utbygging av industriområdet slik som reguleringa ligg før, vil etter 2018 prisar kome på mellom 80 og 90 mill (grovt estimert). Ein ser her føre seg ei etappevise utbygging og ein vil vere avhengig av andre nærliggande prosjekt for å få tilstrekkeleg med steinmasser til prosjektet.

Trafikktryggingstiltak (2020-22)

Finansiering av tiltak etter gjeldande trafikktryggingssplan.

2021

Avskjerande grøft på Kvalsund

Det skal gravast ei grøft for å lede overvatn frå byggefeltet og til elva som kryssar Teigevegen, elva har utløp i sjøen ved småbåthamna. Dette er eit prosjekt som ein ser som naudsynt for å betre problem med overvatn i og gjennom byggefeltet.

Rundavegen, veg og parkering (2021-22)

Opprusting og asfaltering av vegen frå brufestet og til der turstien starta, der vert det sett opp bom og laga parkeringsplass for turgåarar. Vil kunne avlaste parkeringsplassen i Goksøyra.

Turveg Djupvikvatnet

Sti med belysning rund delar av Djupvikvatnet (resterande del er eksisterande veg i dag).

2022

Mindre parkeringsplass (HC-prioritet) Frøystad

Mindre parkeringsplass Frøystad som er regulert til offentlig HC parkeringsplass. Parkeringsplassen ligg i tilknytning til friområdet ved grusbana

Oppgradering av Grønhaugvegen

Fleire bustadprosjekt er under planlegging i området og eksisterande veg er smal og dårleg.

Oppgradering av veg til Marine sales 2018

Kommunal veg til næringsområdet ved Marine Sales i Stokksund treng oppgradering.

Oppgradering av veg Vikevegen (frå Toftestøvegen)-Vikeskaret (nytt 2019)

Kommunen har trafikkale utfordringar i tilknytning til Toftestøvegen og Vikevegen som kommunen, uavhengig av ei utbygging etter vedteken utbyggingsavtale med utbyggarar i Myklebuståsen, må få rydda opp i. Ein tenkjer her på vegstykket av Vikevegen frå Toftestøvegen til Vikeskaret. Spørsmålet om oppgradering var handsama i K-sak 109/18.

Veg Flusund

I samband med privat utbygging etter reguleringsplan for Indre Bergsøy må ein pårekna at kommunen må stå for delar av infrastrukturen utanfor feltet. Prosjektet er avhengig av at privat utbyggar realiserer sine planar.

Tursti Myklebustvatnet

Sti med belysning om lag frå Blåhaugen til idrettsområde. Omfattar bygging av ein 450 meter lang tursti frå Grusholvegen til kunstgrasbana til Bergsøy IL. Kan få 1/3 i støtte (spelemidler) evt. støtte vert som oftast utbetalt 2-3 år etter at prosjekta er ferdige.

Sektor Stab (Eigedom)

2019 (startår)

Asfaltering ved kommunale bygg

Budsjettpost for asfaltering av uteområde ved kommunale bygg. Vi har i 2018 asfaltert uteområdet ved Leikanger skule og grendahus og ynskjer å ferdigstille tilsvarande arbeid for andre uteområde og parkeringsplassar ved kommunale bygg.

Brannsikring av kommunale bygg

Budsjettpost for lukking av branntekniske avvik i kommunale bygg. Kommunen sin bygningsmasse er i dårleg forfatning og det er behov for midlar i heile økonomiplanperioden for å lukke avvik som har direkte konsekvens for liv og helse. Mellom anna står vi føre ei omfattande oppgradering av brannalarmanlegg i ulike bygg, som på grunn av alder ikkje lenger er mogleg å skaffe reservedelar til.

Kommunale bustadar

Sjå detaljerte opplysningar i vedlegget: Kommunale bustadar i Økonomiplanperioda.

Herøy Rådhus

Tilrådinga for Herøy rådhus er såleis som fylgjer:

- Ny personheis
- Rehabilitering av fasade, vindu og varmeanlegg.

Saman med overførte løyvingar frå 2018-budsjettet får prosjektet ein samla budsjettpost på kr. 6,4 mill.

Offentleg toalett, Goksøy

Tiltaket omhandlar naudsynt ombygging for å sikre heilårsdrift av offentleg toalett i Goksøyra.

Kommunestyret vedtok ved handsaminga av budsjett 2018 at det offentlege toalettet i Goksøyra skulle ha heilårsdrift. Heilårsdrift inneber auka driftskostnader for eigedomsavdelinga, særleg til reinhald, straum og avfallshandtering. I tillegg er ikkje toalettbygget, leidningsnett og vanntilførselen sikra mot kulde og frost. Årets varme sommar og tørke har også vist til fulle at vasstilførselen til toalettet ikkje er god nok. Driftspersonell, inklusiv Herøy brann og redning, seksjon byggdrift og eigedomsleiar, har såleis etterfylt eksisterande vasstank fleire gongar på grunn av tørke.

Heilårsdrift er såleis ikkje mogleg å gjennomføre slik den tekniske tilstanden i dag er.

Totalt sett må toalettfasilitetane oppgraderast for å sikre både vassforsyning og vinterdrift. Dette inneber både oppgradering av sjølve toalettbygget i tillegg til ei oppgradering av eksisterande leidningsnett og vasstank. Totalt sett får ein då eit oppgradert bygg som taklar vinterkulde i tillegg til at sanitærutstyret forbruker mindre vatn samstundes som vannkapasiteten vert utvida frå 2000 l. til 10 000 liter. Alternativt kan heile toalettbygget skiftast ut med eit moderne og frefabrikkert toalettbygg. Ledningsnett og vanntilførsel må uansett oppgraderast dersom heilårsdrift skal gjennomførast.

Bergslia barnehage

Tiltaket omhandlar naudsynt rehabilitering av yttertak, fasadekledning og vindu.

Det er ønskeleg med ei mindre utviding av avdelinga for 3-6 år i barnehagen ved at fasadefront vert flytta om lag 1 meter ut. Bruksarealet vert med ei slik løysing auka med om lag 5 m², men gir betre plass til utstyr og auka leikeareal på golvet. Barnehagen er godkjent for 27 plassar, og det er ikkje aktuelt å auke opp dette talet.

Myrsnipa barnehage

Tiltaket omhandlar naudsynt rehabilitering av fasadekledning og vindu og bygging av eit mindre vognskjul. Vognskjulet er naudsynt fordi dagens praksis for lagring av vogner er i strid med grunnleggande brannsikkerheit og røming.

Bergsøy skule Blåhaugen

Det er behov for ei mindre utviding av bygget på grunn av skulens behov for grupperom. I tillegg er det behov for ei utebod for oppbevaring av leiker.

Eigedomsavdelinga har under utarbeiding eit forprosjekt for dette med kostnadskalkyle for utbygging. Tiltaket burde vore påbegynt i 2018, men arbeidsmengda har vore for omfattande til at eigedomsavdelinga har kunne prioritere det. Vi ber imidlertid om at tiltaket vert prioritert for gjennomføring i 2019. Førebels finansiell avsetning til prosjektet er usikker.

Bergsøy skule Borga

Tiltaket omfattar naudsynte tiltak for å forlengje levetida til bygget, særleg rehabilitering av yttertak og fasade, nye vindauge og planlegging av nytt varmeanlegg for bygget då oljefyr som varmekjelde er forbode frå 2020.

Dei einiskilde tiltak er ikkje kalkulert, men det er foreslått årlege løyvingar fram til 2021 på totalt 16 mill. Midlane vert tilrådd nytta til ferdigstilling av fasaderehabilitering i 2019, oppgradering innandørs i 2020 og avsluttande oppgradering av uteområde i 2021.

Einedalen skule - fleirbrukshall

Anbudskonkurranse for prosjektet vert lyst ut hausten 2018 med antatt val av leverandør og signering av kontrakt i desember 2018. Byggestart kan difor ikkje ventast før i 2019. Løyvde midlar frå 2018 tilråddast difor overført og med tilsvarande løyving i 2019 som i gjeldande budsjett og økonomiplan.

Stokksund skule

Stokksund skule har behov for ei generell oppgradering av byggetrinn 1. Skulen sjølv melder særleg om behov for nye vindu. Dette medfører – som påpeikt ovanfor – at fasadekledning mm. må takast for å få det godkjent som investering. I tillegg er byggetrinn 1 generelt utslitt innandørs. Taket på nye delen av skulen lek og det er nødvendig å skifte taket for å hindre ytterlegare skader. Dei einskilde tiltak er ikkje kalkulert, men det er foreslått å løyve 6 mill kr i 2019. Midlane vert tilrådd nytta til tak- og fasaderehabilitering. Om det blir midlar til overs vil ein prioritere oppgradering innandørs og avsluttande oppgradering av uteområde.

Ytre Herøy ungdomsskule

Ytre Herøy ungdomsskule har behov for ei generell oppgradering av byggetrinn 1. Skulen sjølv melder særleg om behov for ombygging og tilbygg for å stette krava til grupperom og allrom. Likeins er det naudsynt med ei relativt omfattande brannsikring av bygget, som i dag ikkje har eit forsvarleg skille mellom ulike brannceller og brannseksjonar.

Dei einskilde tiltak er ikkje kalkulert, men det er foreslått årlege løyvingar fram til 2021 på totalt 10,5 mill. Midlane vert tilrådd nytta til fasaderehabilitering, ombygging og tilbygg og avsluttande oppgradering av uteområde.

Herøy omsorgssenter - Raud og Grøn avdeling

Tiltaket omfattar fullsprinkling av bygget og utskifting av dører til pasientrom.

Prosjektet medfører at også himling og belysning må oppgraderast saman med andre tekniske installasjonar over himling. Tiltaket er naudsynt for å sikre ei forsvarleg branntryggleik ved bygget.

Prosjektet må også planleggast ut i frå dei vedtak kommunestyret gjorde i K-sak 57/18 i samband med innsparingstiltak knytt til budsjettet for 2019. For Sektor Helse og omsorg sin del innebar dette vedtaket at 40 institusjonsplassar i prinsippet er vedteke omheimla til omsorgsbustadar med heildøgns bemanning. Vedtaket kan ikkje iverksettast før rehabilitering av raud og grøn avdeling er gjennomført. I den samanheng må rehabilitering omfatte etablering av pasientbad på alle pasientrom. Sektor Helse og omsorg vurderer også ei sentralisering av kjøkkentenesta

Totalt sett er difor prosjektet så omfattande at ein i realiteten bør totalrehabiliterer bygget. Dette fordi ovannemnde tiltak berører så mange fag at det er umogleg å gjennomføre det utan å tømme heile eller delar av bygget.

Sjukeheimsvegen 14

Prosjekt 61531 omhandlar rehabilitering av yttertak, fasadekledning, vindu, ytterdører og verandarekkverk. Prosjektet er overført til 2019 fordi budsjettet for 2018 på totalt kr. 500 000 ikkje rekk til fordi kommunerevisjonens tolkning av KRS 4 inneber at vi må rehabiliterer heile fasada, ikkje berre yttertak og verandarekkverk.

Storebakken 3

Prosjektet omhandlar etablering av veranda til totalt 4 bueningar. Dette er naudsynt med tanke på rømningsveg for bebuarane, i tillegg til at dette sjølsagt også vil betre buforholda for leigetakarane generelt. Bygget er i K-sak 29/18 vedteke solgt. Eit tiltak som foreslått over, vil uansett kunne medverke til at sal vert lettare å gjennomføre.

Fosnavåg brannstasjon & driftsbase

Fosnavåg driftsbase og brannstasjon vert til Fosnavåg hovudbrannstasjon og driftsbase ved gjennomføringa av prosjekt 61604. Vi avventar gjennomføringa av dette prosjektet før eventuelle andre investeringstiltak vert vurdert.

Det er i gjeldande økonomiplan løyvd kr. 5 mill i 2021 til rehabilitering av driftsbasa. Løyvinga er basert på dåværande forslag til bygging av ny og frittliggande brannstasjon på alternativ tomt. Sidan kommunestyret i etterkant vedtok at eksisterande stasjon skal rivast og byggast opp på nytt, legg vi difor til grunn at løyvde midlar til rehabilitering av eksisterande driftsbase utgår

Herøy kulturhus og idrettshall

Fasaden ved Herøy kulturhus står på skade og må rehabiliterast i løpet av få år. Likeins gjeld for vindua i bygget, som alle er frå byggeåret 1979/80 og inneber både eit energitap, varmeinnslepp og vedlikehaldsbehov.

Det store bygningsvolumet sett i samanheng med Sunnmørsbadet Fosnavåg AS medfører at fasaderehabiliteringa må skisserast for å sikre ei heilskapleg arkitektonisk løysing. På grunn av den store kostnaden har vi valt å splitte prosjektet opp i byggetrinn for å redusere investeringskostnaden pr. år.

Forprosjekt er under utarbeiding basert på etterisolering og ny fasadekledning og vindu.

2020 (startår)

Asbestsanering

Budsjettpost for sanering av asbest i kommunale bygg og tilhøyrande legging av nytt golvdekke då dei aller fleste kartlagde asbestforekomstane er knytt til golvbelegg og tilhøyrande lim. Arbeidstilsynet har pålagt oss å kartlegge kommunale bygg oppført fram til 1987. Kartlegginga pågår og vi sanerer asbestforekomstar etter alvorsgrad.

Desentralisert ventilasjon

Budsjettpost for etablering av desentralisert ventilasjon i kommunale bygg. Vi har i 2018 installert desentralisert ventilasjon ved fleire klasserom ved Bergsøy skule Borga, og vil fortsette arbeidet med dette også i 2019 slik at øvrige klasserom får etablert ventilasjon. Også ved Ytre Herøy ungdomsskule er ventilasjon delvis utbetra, men det gjenstår å etablere ventilasjon for resterande klasserom og arbeidsrom for undervisningspersonalet i byggetrinn 1.

ENØK-tiltak

Budsjettpost for gjennomføring av investeringstiltak med energispareeffekt. Budsjettposten må sjåast i samanheng med rådmannens tilråding i prosjekt 70018 – EPC-prosjektet.

Leikeplassar

Budsjettpost for oppgradering av leikeplassutstyr ved kommunale skular og barnehagar. Frå 2019 og utover vil midlane i hovudsak verte nytta til utskifting av einssilde leikeapparat, avhengig av teknisk tilstand og oppgradering av gjenståande del av fallunderlag mm.

2022 (startår)

Myrvåg omsorgssenter

Tiltaket omfattar rehabilitering av kjøkkenfløya. Kjøkkenfløya vart ikkje rehabilitert då resten av omsorgssenteret vart rehabilitert og er i dag teknisk utslitt og lite funksjonelt. Prosjektet er naudsynt mellom anna for å sikre eit forsvarleg kjøkkentilbod og ein forsvarleg situasjon knytt til båretransport.

Løyvde planleggingsmidlar frå 2018-budsjettet vert difor i 2019 nytta til å utarbeide eit forprosjekt med tanke på etterfylgjande gjennomføring i 2020. Førebels er det avsett kr. 5 mill. i forslaget til økonomiplan for dette.

Andre investeringar

Digital satsing Oppvekst

Innkjøp av klientar i samband med satsing på digitale læringsmiddel i oppvekst med Ipad i barnehagar samt 1-4 trinnet og Chromebooks 5-10 trinn. Ei slik auke av «klientar» i nettet krev samstundes utbygging av det trådlause nettet på skulane og i barnehagane.

Utstyr/Inventar Oppvekst

Gjel investering i utstyr og inventar i grunnskule, barnehage og kulturskule. I og med at det ikkje vart løyvd midlar for å dekke slike behov i 2018 er behovet større enn normalt i 2019. Revisjonen må konsulterast før kjøp vert gjort for å sikre at innkjøpa er å sjå på som investeringar.

Utstyr til sjukeheimane, kjøkken og teknisk drift

Helse og omsorg treng ein generell pott for å kunne fornye utstyr på sjukeheimane ved behov. Revisjonen må konsulterast før kjøp vert gjort for å sikre at innkjøpa er å sjå på som investeringar.

Investeringsmidlar SSIKT

Fellesinvesteringar for SSIKT i følge vedtatt investeringsplan handama i styret i SSIKT. Kan vere at SSIKT føretek låneopptaket sjølv.

Lokale IKT investeringar

Lokale IKT-investeringar iflg investeringsplan. Bl.a. skal PCar byttast ut etter 5 år. Alle tynnklientar i PO/BuHab skal byttast ut i 2019, samt bytte av 19 toms skjermar. Oppgradering av maskinparken og oppgradering av infrastruktur vert hovudfokusen i 2019. Revisjonen må konsulterast før kjøp vert gjort for å sikre at innkjøpa er å sjå på som investeringar.

Prosjekt e-Rom 2019

Det er innført eRom ved Myrvåg omsorgssenter i samarbeid med SSIKT i 2018. Lokalt IKT har budsjettert kostnad på brett og lisens i 2018. I utviklingsplanen for Herøy legg vi opp til ei utrulling av tiltaket i Herøy med 48 nettbrett i 2019 (+ lisens som går over driftsbudsjettet).

Forklaring av tabellen i tilrådinga

I formannskapsmøtet 13.11.2018 var det eit ynskje om at administrasjonen forklarte endringane mellom budsjett 2018 og tilrådinga til budsjett 2019.

	Budsjett 2018	Korrigeringar	Pris- og Lønsvekst	Oppheva Rammekutt	Andre Endringar	Budsjett 2019
Politisk Leing	4080	357	80	20	-387	4150
Administrativ leing	1795		35	25	-20	1835
STAB	39350	0	1290	680	-1970	39350
Servicetorg	3155		90	55	-55	3245
Dok senter/innkjøp/stabsleing	3925		90	60	60	4135
Økonomiavdeling	5690		140	90	-545	5375
Personal og Org.avd	7425		185	115	-370	7355
Eigedom	19155		785	360	-1060	19240
OPPVEKST	183550	-450	3305	2350	-2135	186620
Barnehageavdelinga	68320	1500	520	370	660	71370
Grunnskuleavdelinga	115230	-1950	2785	1980	-2795	115250
HELSE OG OMSORG	205905	4965	4975	4030	-180	219695
Adm helse og omsorg	1305		25	20	-15	1335
Barn familie og helse og NAV	47850	4965	1020	1050	2065	56950
Pleie- og omsorgsavdeling	108320		2710	2030	-460	112600
Bu- og habiliteringsavdeling	39850		1035	840	-1655	40070
Tenestekoordinerer	8580		185	90	-115	8740
SAMFUNNSUTVIKLING	33215	1245	1175	530	-1345	34820
Kulturavdelinga	8575		315	145	-45	8990
Utviklingsavdelinga ink Landbruk	7630	1245	260	125	-900	8360
Brannvern avdelinga	8800		170	130	-800	8300
Anleggs- og driftsavdelinga	8210		430	130	400	9170
IKT/ssikt	6610	1540			-720	7430
OVERFØRINGSKAPITTELET	13870	-1225		150	425	13220
ØHJELP, MOTTAKE,	-1180				1180	0
SUM	487195	6432	10860	7785	-5152	507120

Korrigeringar:

Politisk leing gjeld valutgifter i 2019.

Barnehageavdelinga: Flytting av tilsette frå Grunnskuleavdelinga til Barnehageavdelinga

Grunnskuleavdelinga: Flytting av tilsette til Barnehageavdelinga (1,5 mill kr), meirinntekter som følge av at dei overtek flyktingetenesta (3,55 mill kr) og at dei i 2019 ikkje har statstilskott til EMA (3,1 mill kr netto). Tilsaman vert dette reduserte utgifter/auka inntekter på om lag 1,95 mill kr

Barn, familie og helse: Her ligg rådmannens framlegg om 2,7 mill meir i økonomisk sosialhjelp, samt at flyktingetenesta i 2018 hadde ei budsjettert nettoinntekt på 2,265 mill kr.

Utviklingsavdelinga: Dette kjem av at Landbrukskontoret no er ein del av utviklingsavdelinga, men vi skal etter kvart skilje denne avdelinga ut som ei eiga avdeling under samfunnsutvikling.

SSIKT: Gjeld auka tilskott SSIKT (har også overtatt ein del av kostnadane som lokalt IKT har betalt tidlegare)

Overføringskapittelet: Flytting av landbrukskontoret til sektor for Samfunnsutvikling.

Pris og lønsvekst

Her ser de summane som gjer av innlagt løns- og prisvekst (ca 2,0% prisvekst for artane 11000-12999) og 2,15% lønsvekst frå 01.01.2019 (tilsvarar om lag 3,75% frå 01.05.2018).

Rammekutt:

Rammekuttet kvar avdeling hadde i 2018 er oppheva i rådmannens forslag. Delvis pga innsparingssaka i haust og delvis pga forslaget om driftsreduksjonar som ligg inne i 2019 og resten av økonomiplanperioden.

Andre endringar:

Vesentleg eit resultat av innsparingssaka frå i haust, men her kjem det også inn andre faktorar som t.d:

- Bortfall av statstilskott KVIKK Herøy (Barn, familie og helse) med om lag 0,5 mill kr.
- Øhjelp/Mottak. Her får vi ikkje statstilskott meir og det gjer at den inntekta vi budsjetterte med her i 2018 fell vekk (1,18 mill kr)
- Auka overføringsutgifter til revisjon, kontrollutval, kyrkje, krisesenter etc (0,5 mill kr)

ANDRE FRAMLEGG TIL ENDRINGAR I DRIFTS- OG INVESTERINGSBUDSJETTET SOM IKKJE ER MED I DETTE BUDSJETTET OG ØKONOMIPLANEN FINN DE I BUDSJETTKOMMENTARANE TIL STAB, OPPVEKST, HELSE OG OMSORG OG SAMFUNNSUTVIKLING SOM ER SENDT UT I EI TIDLEGARE SAK.

Fosnavåg, 14.11.2018

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

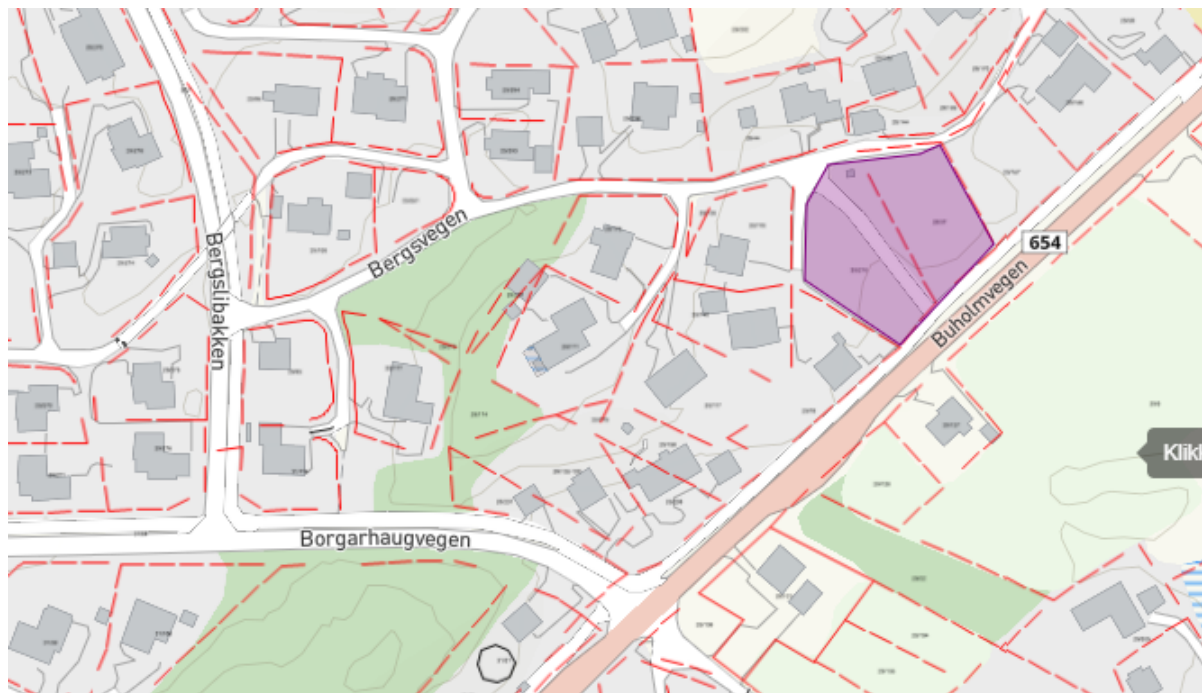
Geir Egil Olsen
Avd.leiar

Sakshandsamar: Geir Egil Olsen

KOMMUNALE BUSTADAR I ØKONOMIPLANPERIODEN. SKILDRING AV MOGELEGE PROSJEKT – JFR K-SAK 101/2018

Buholmvegen

Bygging av inntil 4 bustadar av varierende storleik, meint som gjennomgangsbustadar.

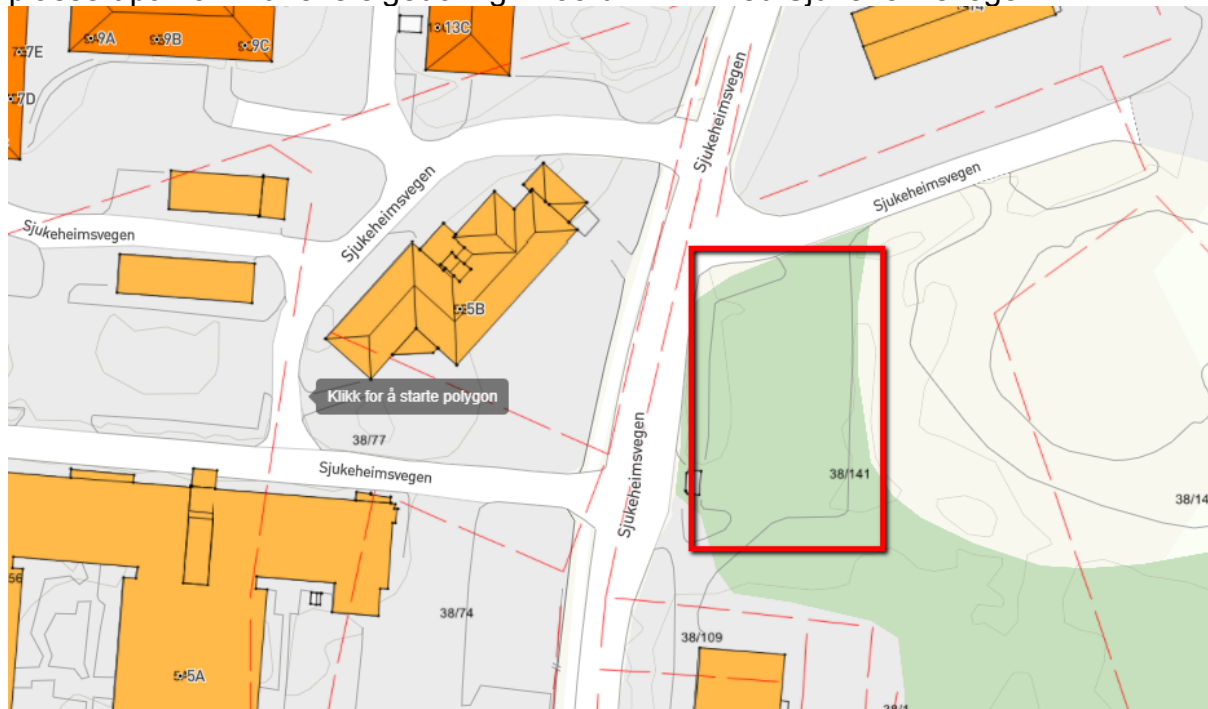

4 bueiningar av ulik storleik	Eksl. MVA	MVA	Inkl. MVA
Kostnads kalkyle	4 500 000	1 125 000	5 625 000
Refusjon MVA			
Husbankfinansiering			- 840 000
Netto investeringskostnad			4 785 000

Sjukeheimsvegen 10 B

Bygging av ROP-bustadar handlar om å etablere eit butilbod for personar utan buevne grunna rus og psykiatri. ROP-bustadar er særskilt tilrettelagt for slik bruk. Herøy kommune har ikkje eit slikt tilbod i dag. Vi har tidlegare tilrådd at 8 bueiningar i Sjukeheimsvegen 14 skal nyttast som hardbruksbustad. Sjå for så vidt prosjekt 61531 ovanfor som er meint som ei fase 1- klargjering for dette. Etablering av ROP-bustadar er ei vidareføring av dette, med tanke på personar som bør bu i mindre bueiningar, åleine.

Sektor Helse og omsorg har signalisert eit samla behov på mellom 10 og 15 bueiningar til ROP-grupper av ulik alvorsgrad. Desse behova bør ikkje løysast gjennom eitt prosjekt åleine. Vi tilrår difor eit prøveprosjekt med 1 eller 2 bueiningar, plassert på kommunens eigedom gnr. 38 bnr. 141 ved Sjukeheimsvegen.

Prøveprosjektet er tenkt innretta som eit prøverosjekt der vi utfordrar arkitektur til å skissere ut inntil 2 mindre bueningar som fungerer kvar for seg og som eventuelt også kan flyttast, dersom tilrådd plassering på eit seinare tidspunkt viser seg å vere ueigna. Hovudkravet til ein slik konkurranse må vere at bueininga stettar krava i lov og forskrift, herunder Husbankens krav til investeringstilskot for prosjektet. Prosjektet kan delvis finansierast med investeringstilskot frå Husbanken og med kostnadsdekkande husleige for kommunes netto investeringskostnad.

Prøveprosjekt – 2 bueiningar	Eksl. MVA	MVA	Inkl. MVA
Kostnadskalkyle	2 000 000	500 000	2 500 000
Refusjon MVA		- 500 000	
Husbankfinansiering	- 420 000		
Netto investeringskostnad	1 580 000		

Storenesvegen 30-36

Tiltaket omhandlar riving av eksisterande bebyggelse og bygging av ny 4-mannsbustad, meint som gjennomgangsbustadar på kommunens eigeidom gnr. 56 bnr. 42:

Eksisterande bebyggelse er i så dårleg teknisk tilstand at det ikkje er tilrådeleg å rehabilitere bygget for vidare bruk. Då er det betre å rive eksisterande bebyggelse og bygge nye og meir effektive bustadar. Prosjektet kan delvis finansierast med investeringstilskot frå Husbanken og med kostnadsdekkande husleige for kommunes netto investeringskostnad. Bygget er i K-sak 29/18 vedteke solgt, men vi vurderer det som like bra og bygge nye og effektive gjennomgangsbustadar på tomta.

4-manns bustad	Eksl. MVA	MVA	Inkl. MVA
Kostnadskalkyle	4 500 000	1 125 000	5 625 000
Refusjon MVA			
Husbankfinansiering			- 840 000
Netto investeringskostnad			4 785 000

* * *

For alle disse prosjekta er tilrådinga at kommunens netto investeringskostnad finansierast over budsjettposten for kommunale bustadar som i gjeldande økonomiplan ser slik ut og foreslått vidareført i gjeldande plan med ei mindre korrigering for 2019:

Tabell 17

Kjøp av kommunale bustadar	2019	2020	2021	2022
Generell investeringspott	1 600 000	16 500 000	11 500 000	11 500 000
ROP	- 1 600 000			
Vågsholmen		11 000 000		
Storenesvegen		4 785 000		
Buholmvegen			4 785 000	
Sum	1 600 000	15 785 000	4 785 000	0
Unyttta midlar	0	715 000	6 715 000	11 500 000

Som tabellen ovanfor syner, inneber ovanfornemde prosjekt at det fortsatt er tilgjengeleg midlar til investering i bustadar i både 2020, 2021 og 2022. Basert på føresetnaden for kommunestyret vedtak om kjøpe bustadar på Vågsholmen til ein samla sum på kr. 11 000 000, vil også sal av desse bustadane frigjere midlar til nye investeringar.

Finansiering av flyktningbustadar via statleg tilskot

Som del av budsjettprosessen, er det eit ynskje frå eigedomsavdelinga om eit prinsippvedtak om at tilrettelegging for busetting av flyktingar skal finansierast over det statlege tilskotet til den einskilde flykting. Dette inneber at statlege midlar også kan finansiere rehabilitering, ombygging og anna tilrettelegging for at spesifikke bustadar skal kunne tene som husvære for flyktingar.

Servicetorget

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar:	WM	Arkivsaknr:	2017/1560
		Arkiv:	U62

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
42/18	Komite for helse og omsorg	29.11.2018
226/18	Formannskapet	20.11.2018
	Kommunestyret	06.12.2018

INNFØRING AV AVGIFT FOR SAL AV TOBAKKSVARER I HERØY KOMMUNE

Tilråding:

Herøy kommune innfører avgift for sal av tobakksvarer i kommunen gjeldande frå 01.01.2019.

Avgifta sin storleik vert til ein kvar tid sett i samsvar med satsar i forskrift til tobakkskadelova.

Vedtaket er gjort med heimel i tobakkskadelova § 10 og forskrift om registrering av og tilsyn av tobakksvarer m.m § 24.

Særutskrift: Dei som i 2018 var registrert som utsalsstadar

Samandrag av saka:

Kommunen skal føre tilsyn med dei som sel tobakksvarer. For dette arbeidet kan kommunen krevje ei avgift på inntil kr. 4500,- etter satsar for 2018. Fleire kommunar har innført avgift. Skal Herøy kommunen krevje inn avgift på tobakksvarer?

Saksopplysningar:

[Helsedirektoratet sine nettsider](#) har nytting informasjon om konsekvensar av røyking og korleis ein kan førebygge i kommunane.

Førebygging av røykestart og arbeid med røykeslutt kan gi en gevinst for både kommunen og innbyggerane gjennom å førebygge sjukdom og sjukefråvær, få fleire gode leveår og ein friskare gruppe heimebuande eldre .

[Tobakkskadelova](#) har som føremål å redusere forbruk og for på sikt å oppnå eit tobakksfritt samfunn. I tillegg regulerer lova tiltak for å førebygge at barn og unge starter å bruke tobakksvarer og fremje at dei som allereie bruker tobakksvarer sluttar og hindre at innbyggjarane vert eksponert for tobakksrøyk, jf. tobakkskadelova §1.

Registrering:

Sal av tobakksvarer og tobakksurrogat er forbode utan at ein er registrert hjå helsedirektoratet. Det er kvar enkelt verksemd som må registrere seg i dette registeret. Registrering gjeld både for permanente utsalsstadar og for utsalsstad som sel deler av året eller ved enkelt anledning, jf. tobakkskadelova § 4.

Kommunen sitt tilsynsansvar:

Kommunen skal føre tilsyn med dei som sel tobakksvarer. Dette omfattar:

- Sal av tobakksvarer (aldersgrense, sjølvbetening, gratisutdeling og rabattar), §§17-21
- Reklameforbodet (inkluderer sponing og oppstillingsforbod), §§22-24
- Krav til merking og utforming av tobakksvarer (standardiserte pakningar, helseadvarsel, minstestørleik), §§30-33
- Forbod mot sal av tobakksvarer/surrogat som ikkje er loveleg impotert eller kjøpt frå registrert grossist, §4
- Sal i strid med forbod om sal, §5
- Forbod mot enkelte produktkategoriar, §42

Dersom det vert avdekt brot på lovverket kan kommunen pålegge retting av forholdet. Det kan settast frist for rettinga og kommunen kan krevje at det vert gitt skriftleg melding om at retting har skjedd.

Kommunen kan fastsette tvangsmulkt dersom krav om retting ikkje vert overhalde. Denne mulkta betalast inn til staten, jf. § 8.

Kommunen kan også treffe vedtak om forbod mot sal dersom visse brot skjer , jf. §9.

Avgift:

Etter tobakkskadelova § 10 kan kommunen krevje avgift til dekning av kostnadar med tilsynsoppgåver.

Forskrifta § 24 setter rammer for størleiken på avgifta slik:

«Tilsynsmyndigheten kan kreve en årlig tilsynsavgift fra salgssteder for tobakksvarer og tobakksurrogater til forbruker på 4500 kroner. Fra midlertidige salgssteder kan tilsynsmyndigheten kreve en årlig tilsynsavgift på 1200 kroner.»

Fleire kommuner har innført denne avgiften.

Status for Herøy kommune:

I Herøy kommune er det 15 utsalstadar som sel tobakksvarer gjennom året. I tillegg er det ein utsalstads som er knytt til sommarsesongen. Salsperiode men periode er over det som kan reknast som midlertidig.

Kontroll av utsalstadane vert gjort av Securitas i samband med sal- og skjenkekontrollane. For stadar utan sal- eller skjenkeløyve, seks stadar i Herøy, betalar kommunen kr. 368,- pr. kontroll.

Kontrollrapportane vert sendt Servicetorget som har oppfølging av rapportane. Til no er det ikkje kome avvik for sal av tobakk.

Vurdering og konklusjon:

Konsekvensar for folkehelse:

Bruk av tobakksvarer er eit samfunnsproblem og det er viktig å førebygge for å hindre at personar tek til å bruke produkta. Samtidig er det viktig å arbeide for at folk sluttar.

Innføring av avgift er i utgangspunktet ikkje direkte eit førebyggjande tiltak, men vil kunne påverke talet på utsalstadar og tilgjengelegheit.

Konsekvensar for drift:

Kommunen har utgifter i samband med kontrollane og administrativ oppfølging av kontrollrapportane.

Dersom dei som sel tobakksvarer i dag held fram i 2019 vil innføring av avgift etter satsar for 2018 gi inntekter på om lag kr. 72 000,-. Administrasjonen finn det rimeleg at utgifter knytt til sal av tobakksvarer vert dekt gjennom innføring av avgift i kommunen etter satsane som til ein kvar tid vert sett i forskrift til lova.

Fosnavåg, 23.10.2018

Olaus-Jon Kopperstad
Rådmann

Jan Vidar Dammen-Hjelmeseth
Kommunalsjef

Sakshandsamar: Wenche Moltu

Referatsaker

RS 11/18 Rutine for høyring av råd og komitear i plansaker Rutine for høyring av råd og komitear i plansaker 29.10.2018 00:00:00 Rådmannen

NOTAT

Til: Politiske råd og komitear

Frå: Utviklingsavdelinga

Saksnr
2018/1515

Arkivkode

Dato
29.10.2018

RUTINE FOR HØYRING AV RÅD OG KOMITEAR I PLANSAKER

Viser til Kommunestyremøte 25.10.2018 der representant for Eldrerådet stiller spørsmål i sak 124/18 ved kvifor sakene ikkje vert sendt til dei for uttale.

Dagens praksis har vore å sende høyringsbrev ut til leiarane av komiteane eller råda og dei må ta stilling til om dette er ei sak som skal setjast på saklista. Denne praksisen har vore avhengig av enkeltpersonar og korleis dette har fungert er uvisst, men det har ikkje kome framlegg om endring av praksisen.

Ny praksis vil likevel bli at alle plansaker vert meldt opp som Referatsak til Eldreråd, Råd for menneske med nedsett funksjonsevne, Ungdomsråd og evt. dei komiteane der vi berører deira fagområde.

På denne måten sikrar vi at alle berørte komitear og råd får alle plansaker på sine sakslister som referatsak.

Leiar eller medlem av komite og råd vil då ha moglegheit til å setje saka på agendaen.

Utviklingsavdelinga

RS 12/18 Møteplan 2019